

Kedves Olvasó!

Harmadik évfolyamát kezdi a KÖZTÉR. E sorokat január huszonegyedikén vetem papírra, de máris sokan érdeklődnek, miért nincs már utcán az újság, hiszen elmúlt huszadika!

Ennél örömtelibb reklamációt nem kívánok senkinek... Addig húztuk - halogattuk a döntést a hónapfordulón való megjelenésről, míg a Tisztelt Olvasót elfelejtettük róla időben értesíteni. Ezért most kérünk elnézést. Sok kedves és fontos együttműködő intézmény havi tervezési és munkarendjéhez való jobb igazodás a fő oka ennek a változásnak. Amit még idén kicsit változtatni szeretnénk: a gazdaság, a reálszféra ügyeiről, a politikai sallangoktól minél inkább mentesített közéleti kérdésekről többet, mélyebben, sokoldalúbban és kritikusabban tudósítani. Szeretnénk több olvasói észrevételt is közreadni, ha megtisztelnék soraikkal, ötleteikkel. Minden véleményre nyitottak vagyunk - de egyet ne kérdezzenek, és ne kérjenek számon rajtunk, mert a "csak"-on kívül továbbra sincs rá épkezláb válszunk: mi ez a naiv hit és elszánás

bennünk, hogy a jó dolgokra is kíváncsiak az emberek, a kecskeméti újságolvasók?

Haladtunk egy picit a korral úgy is, hogy néhány hónapja lapunk rákerült az internetre és emailen is elérhetők vagyunk.

Ami lényeges változás még a lap házatáján, hogy az a szellemi kör - nevezetesen most éppen közülük huszonhatan - akik személyükben és írsaikkal eddig is leginkább támogatták az újságot, megalakították, megalakítottuk a KÖZTÉR Kulturális Egyesületet.

Az Egyesület célja kiterjeszteni és segíteni mindazokat a törekvéseket és szellemiséget, amit a lap felvállalt. A későbbiekben - a bírósági bejegyzést követően - erről bővebben is írunk és természetesen újabb tagokat is várunk majd.

Köszönjük a barátság és szeretet ünnepi jókívánságokban megnyilvánuló többtucatnyi írásos, személyes és telefonon keresztül megnyilvánulását, melyet most ezúton viszonzunk.

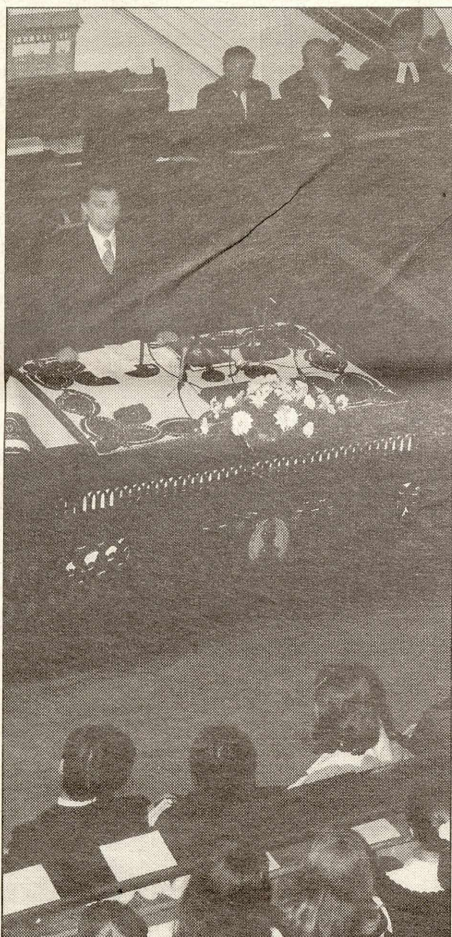
Békés, boldog új évet kíván:

Kerényi György

Orbán Viktor az imahéten

Az ökumenikus imahét az egyházi iskolák diákjainak közös imanapijával ért véget Kecskeméten, a református templomban. A tizedik alkalommal rendezett eseményen díszvendégként Orbán Viktor miniszterelnök is részt vett, és előadást tartott a másfélvezres hallgatóság előtt. Orbán Viktor hangsúlyozta, hogy nem miniszterelnökként szól, inkább mint magánember szeretné megosztani gondolatait a diákokkal hazáról, kötelességről, a szabadság értelmezéséről, s arról, mit vár el az ország azoktól a fiataloktól és lányaitól, akik egyházi iskolában tanulnak. A XX. század még nem adott fiatal generációnak olyan esélyt és lehetőségeket, mint ennek a mostaninak - mondta a miniszterelnök, s azt tanácsolta az ifjaknak: beszélgessenek szüleikkel, menjenek el megismerni a világot, de amit tanulnak, itthon kamatoztassák. Őrizzék meg életük végéig azt az erkölcsi és lelki tartást, amit az egyházi iskolákban kaptak. Ezzel teszik a legnagyobb szolgálatot hazájuknak - mondta előadása végén a kormányfő.

A 2000. január elsejével Kecskeméti Főiskola néven - három helyi főiskola egyesülésével - létrejött intézmény új vezetőit mutatjuk be, akiknek munkájához mi is sok sikert kívánunk: dr. Sztachó-Pekár István rektor /jobbról/, dr. Horváth Ágnes és dr. Boza Pál rektor helyettesek. A karokat az eddigi főigazgatók vezetik továbbra is.

A Magyar Köztársaság Miniszterelnöke dr. Horváth Ágnes - 1999. decemberében, még mint a Tanítóképző Főiskola főigazgató-helyettesét (aki egyébként pedig lapunk állandó munkatársa is) - főiskolai tanárrá nevezte ki. Gratulálunk!

Ez a "harc" lesz a végső?

Nyilván csak rosszindulatú városházi folyosói pletyka, hogy az oktatás ügyét sokszorosán bizonyítottan szívügyének tekintő alpolgármester azt találta volna mondani az autista gyerekek szüleinek megyei napilapban közzétett elhatározásáról tudomást szerezve - miszerint nevezettek az ombudsmanhoz kívánnak fordulni az "eső-emberkéket" ért sorozatos önkormányzati jogsértések miatt - "Ha harc, hát legyen harc!" Bizonyára ugyanígy nem mondta azt sem, hogy a szülők e hadüzenetnek minősülő lépése miatt most már ő is ellenfelének tekint az autisták érdekeiért szövetkezőket.

Már csak azért se mondhatta, mert egy, a szóban forgó - mégoly csekély létszámú - populáció nevelődéséért is felelős közéleti személyiség egyszerűen nem mondhat ilyet. Még nem-hivatalos minőségében sem.

Sajnos ezek a nyilvánvalóan minden alapot nélkülöző híresztelések mégis eljutottak az állhírekben hátrányosan érintett személyekhez, az autista gyerekek szüleihez is, akik - persze tévesen - az alpolgármester ügyük iránt tanúsított (vagy legalábbis általuk annak vélt) érdektelensége egyenes folyamánaként hajlamosak értékelni az eredendően hamis információt.

Kifejezetten neheztelnek például városházi

emberünk - szintén állítólagos - kijelentése miatt, mely szerint ők (mármint a szülők) érzéketlen perszonák lennének, amiért is makacsul ragaszkodtak delegációjuk napokkal korábban egyeztetett hivatali meghallgatásához, holott a megbeszélte időpontban az alpolgármester úrnak emberileg valóban méltánylandó, magántermészetű elintéznivalói lettek volna. Ám sajnos - mint hírlík - közbejött sürgős elfoglaltságát a város kettes számú fő-tisztviselője csak negyedórányi előszobázás után közölte a szülő-delegációval, melynek tagjai így, kellően felpaprikázódva, mégis úgy döntöttek: az ő magántermészetű elintéznivalójuk - saját csemetéik, a városbeli autista gyerekek tíz éve tologatott problémája - is érdemelhet még negyedórányi alpolgármesteri percet.

A többszörösen rossz ómennel indult róptárgyalás így természetesen mindkét fél számára a kielégületlenség okozta fájó csalódással zárult. Ennek okán a szülők valóban elkezdtek összegyűjteni annak a több kilónyi dokumentumnak - a polgármesteri hivatal illetékes osztályai által az utóbbi tíz évben bekért jelentések, helyzetelemzések, pedagógiai programnak - a másolatát, melyekkel mindennél ékebben bizonyíthatják: ők és a gyógypedagógus szakemberek mindent

megtettek, hogy hozzásegíthessék a soros önkormányzatot a probléma leghatékonyabb megoldásához.

Úgy döntöttek: nem hajlandók az idők végezetéig beletörődni abba, hogy minden kormány- és helyi önkormányzat-váltás után a nulláról kell kezdeniük a harcot azért, ami gyermekeiknek a politikai kurzusoknál relatíve tartósabb hatályú törvények szerint jogosan jár. Az a fixa ideájuk, hogy párt-, kormány- és helyi erőviszonyoktól függetlenül kellene lennie annak, hogy egy város teljesít-e a területén lakó gyermekek - akik ez esetben éppenséggel autisták - oktatás-nevelése tekintetében a hatályos jogszabályok által előírt kötelezettségeit.

Ami ugyanis ez ügyben eddig történt, az - az érintettek visszaemlékezései szerint - csak és kizárólag Kecskemét aktuális polgármesterei, alpolgármesterei, illetve elhivatott hivatalnokai jóindulatának volt köszönhető.

A sors különös szeszélye folytán - pro és kontra - a főszerep valahogy mindig az alpolgármestereknek jutott. A (mellesleg ösfideszes) Híde Antal még képes volt elzárkózni Győrbe is, hogy saját szemével győződjék meg az ország első vidéki autista-iskolájának akkori legjobbjában: tényleg igaz, hogy e speciális nevelés minden egyes fogyatékosra egy-egy felnőtt - tanár, illetve gyermekfelügyelő - közreműködését feltételezi. A Bohács József által fémjelzett négy évben - mint azt második alpolgármesterünk

egy ízben szélesebb nyilvánosság előtt is hangoztatta - ha el akartak érni valamit, már ügyesen lobbizniuk volt tanácsos a fogyatékosoknak saját érdekeikért.

Sárközi alpolgármester meg most már egyenesen abba a rossz hírbe keveredik, hogy ellenfeleinek tekint a sérült embereket...

Ezekre a kohlományokra - úgy is, mint az áldott emlékü Híde Antti eszmétársa - nyilván maga sem reagálhatna másképp, mint hogy mindez szándékos csúsztatás, ostoba rosszindulat. Amit mindennél meggyőzőbben cselekedeteivel fog megcáfolni.

Akárki meglássa!

Írta: Szabó Klára

"A kecskeméti autista gyerekeket nevelő szülők és pedagógusok hálásan köszönik mindazok adományait, akik tavalyi 1%-ukról alapítványuk javára rendelkeztek. Tisztelettel kérjük, hogy támogatóik idei adóbevallásuk készítésekor se feledkezzenek meg a fogyatékosársadalmon belül is hátrányos helyzetű autistákról, s ismét ajánlják személyi jövedelemadójuk 1 %-át az "esőemberké" oktatásának javára.

Az Autisták Oktatásáért Közérdekű Alapítvány adószáma: 18340112-1-03

Kecskeméti közéleti lap

Hitelesen

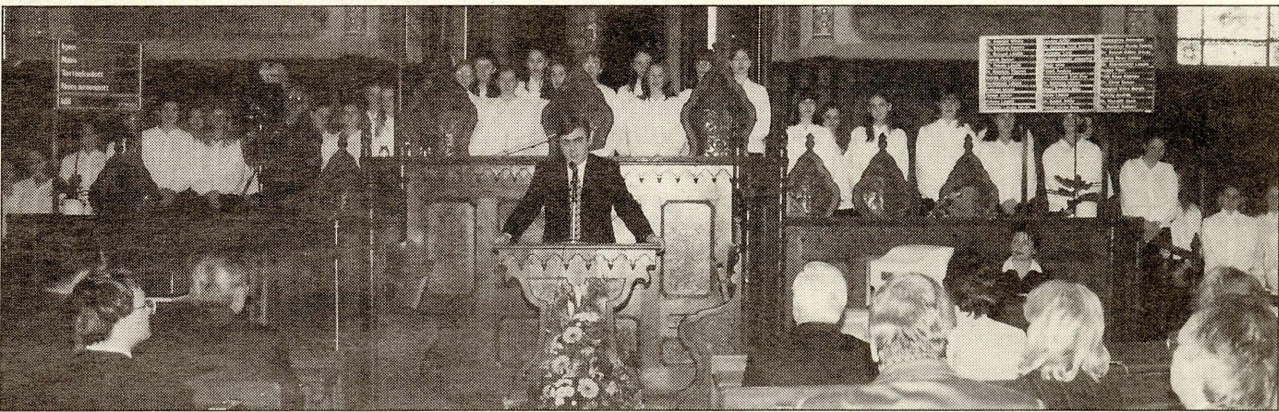
KözTér

III. évfolyam 1-2. szám

Ára: 38 Ft

2000. február

A MAGYAR KULTÚRA NAPJÁN

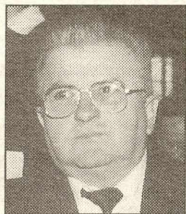
Kölcsy Ferenc születésének napja adja az évenként visszatérő alkalmat arra, hogy a Magyar Kultúra Napjaként országsszerte megemlékezzünk a Himnusz költőjéről. Az önkormányzat január 19-i ülése ez okból is kezdődött a szokottnál ünnepélyesebben, a Kodály Iskola Aurin leánykara Durányik László vezényletével megintegyszer lélekemelő szépséggel ajándékozta meg a város előláróit, és az ünnepségre összejött közönséget. Dr. Szécsi Gábor polgármester Kölcsyéről szóló előadásában kiemelte, hogy a Himnusz költője a magyar kritikai gondolkodás megteremtője volt, aki Berzsenyit, Csokonait is kemény kritikával illette. De ugyanolyan erkölcsi keménységgel kritizálta korának tehetetlen politikusait is, nem kevés ellenséget szerezve magának. Gulyás Beáta az Ó-magyar Mária-sírlom megszólaltatásával a versköltészet első fennmaradt gyöngyszemét mutatta fel, mely az évszázadok

távlataból is elbűvöli a mai kor emberét. Ezt követően kitüntetések átadására került sor.

Dr. Szabó András a GAMF főigazgatója a Kecskemét Felsőoktatásáért, Józsa Katalin, a Kecskeméti Ifjúsági Otthon igazgatója a Kecskemét Közművelődéséért, Fekete Béla, a Lánchíd utcai iskola megbízott igazgatója, valamint Ujhidy Tibor a Kecskemét Sportjáért kitüntetésben részesült.

Dr. Szabó András

Fekete Béla

Ujhidy Tibor

Józsa Katalin

Kétmillió az alapítványnak

Ismét volt polgármesteri bál Kecskeméten. A nevezetes társasági eseményt, amely a báliszezon nyitánya, idén is a Kátana József Színházban tartották. A polgármesteri hivataltól kapott tájékoztatás szerint a bál bevétele összesen mintegy hét és fél millió forint lett. A költségek öt-öt és fél millióra rúgnak, így a jótékonyági célú rendezvény tiszta bevétele két millió forint. Ez a Városi Szociális Alapítvány kasszájába kerül, és a szociálisan rászoruló családok gyermekeinek iskolázatására fordítják majd.

(izelítő a 3. oldalon)

Barbi, a konzumidióta

A kérdésre, amit minden ember feltesz magának: ki vagyok, hol vagyok, nekem az a válaszom, hogy a gazdaságkorban vagyunk. Ákárhogy nevezzük a régi korszakokat, azok mind vallási korszakok voltak. Mindben az emberek rosszak voltak, de igyekeztek jók is lenni. Az élet-programhoz tehát hozzátartozott az is, hogy jók legyenek. Valamennyi vallás tulajdonképpen egy kísérlet arra, hogy helyreállítsa a kapcsolatot istennel. Az első kor, a mítosznak a kora, a második a vallásnak a kora, amikor az ember szertartásokkal próbálja megvalósítani azt a kapcsolat-fölvételt, amelyben újra egyesülhet az istennel. Ennek a szertartásnak a lényege az áldozat. Az, hogy az ember föláldozza magát az istenért, a másik emberért. Ennek legklaszikusabb példája Krisztus keresztáldozata. De nagyon sok példát tudunk erre hozni saját életünkéből is. Hiszen minden tisztességes ember, akit ismerünk, az áldozatban élő ember.

Az áldozat valójában a szeretet.

A gazdaságkorban az áldozat irányának megfordítását tapasztaljuk. Nem áldozom föl magamat a gyerekemért, hanem a gyereket énértem. Ez teljesen normális dolog. Az egész európai civilizáció ebben a jegyben él. Nem áldozom föl magam a hazáért, hanem a hazát áldozom föl, ha én vagyok a nemtudom-milyen fontos személyiség. Alig tudunk olyan pontot mutatni, ahol az áldozat nem fordítva működne.

A másik: ezekben a korszakokban egybe tartozott a kultusz és a kultúra. Hiszen a kultúra az valójában a kultuszból ered. Minden zene, a képzőművészet, kultikus eredetű. Azok a réges-régi barlangi festmények, amelyeket ismerünk, azok nem praktikus vadász-szertartási eseményekre készültek (márhogy könnyebben elejthessék a zsákmányt). Hiszen a barlangok 140 centi magasak, alig nagyobbak egy konyhánál, dehogy fért be oda a törzs! Legfeljebb a festő (a művész) és két társa. A kultúra egyébként a latin "colere" - művelni igéből származik. A kultusz valójában a világ megművelését jelentette. A katolikus misében van erre egy jó mondat erre: "sursum corda"- emeljük föl a szívünket...Ez volt valójában a kultusz és a kultúra. De ma nem kultikus tárgyak a műtárgyak, ezért vetődhet föl az a kérdés, hogy áru-e a kultúra? A kultúra maga nem áru, csak azok a tárgyak, amelyek az iparrá változott "termelésben"-ben készülnek. Sőt maga az ember is áruvá változott, hiszen értéke van a piacon, meg is nézheti magát, ha ez ellen berzenkedik.

Sztévtált a kultusz és a kultúra. Sztévtált a kultúra és a civilizáció, ahogy sztévtált a jog és az erkölcs, a szerelm és a szexualitás, az ember és a közösség. És nem tudunk olyan dolgot mondani a mai világban, amelynek az egysége meglenne. A tradicionalista gondolkodás szerint - amelynek én is híve vagyok, - az ember és a közösség, a személy és a közösség az ugyanaz. Emberi személy nem lehet meg közösség nélkül, és fordítva.

Az emberi személy az olyan lény, amely kapcsolataiban él. Azért vagyunk személyek, mert tudjuk szeretni az öcsénket, a szomszédasszonyunkat, sőt össze tudunk vele veszni, tehát bonyolult kapcsolatokban létezünk. A gazdaságkorban megszűnik az emberi személy, sztévtálik, és kijön belőle az egyén. Kapcsolatok nélkül. És ennek szinonimája a tömeg. Abban különbözik a kettő egymástól, hogy a tömeg olyan halmaz, amelynek több tagja van, az egyén meg olyan tömeg, amely egytagú halmaz. Gyakorlatilag vegyértékek nélküli jelenségről van szó. Ez az ember, aki "kítér a hitéből", elhagyja azokat az értékeket, amelyek őt felnevelték, megéli a belső migrációt, nem tud többé kommunikálni. A kommunikáció szó a latinban visszamegy a communio-ra, a közösségre. Ennek mély vallási összefüggése is van, az egyházi latinban a communio a szentáldozást, az úrvacsorát, az embernek az istennel való közösséget is jelenti. Azonban akkor, amikor elhagytuk a falunkat, mert térszerítés volt, mert nem volt munka, és városba költöztünk, kiszakadtunk a "communióból". És nem tudunk kommunikálni. Mert a communio, meg a kommunikáció is egy dolog volt valamikor. Természetes beszédünk volt egymáshoz. No, most jött helyette a tömegkommunikáció, aminek én is jeles, vagy jeltelen képviselője vagyok (nem tudom), aki itt önkökhöz beszél. Kívülről akar eladni egy gondolatot, egy árut. Ez abszurd helyzet. Kialakult egy olyan gigantikus tömegtájékoztatási gépezet, amely előállítja a véleményeket, az ízléseket, a szokásokat meghatározza. Én nem vagyok a Kádár rendszer híve, de azért tiszteltem, mert hétfőn nem volt műsor a magyar televízióban. Most számtalan kloaka (csatorna) ömlik be a lakásunkba. A tömegkommunikáció képes arra, amit Bertold Brecht olyan gögösen állított: mármint: hogy a népet nem lehet leváltani. Dehogynem lehet! Ki lehet cserélni az emberek nézeteit, értéktételeit, véleményeit. A tömegkommunikáció képes arra, hogy kialakítsa a közös véleményt. Már az ötvenes évek elején Amerikában volt színes tévé, s a gyerekek már akkor sokat nézték. És amikor megkérdézték tőlük a szociológusok, hogy miért nem mentek ki a kertbe, azt válaszolták: mert olyan fákó!

Van arra adat, hogy egy átlagos amerikai gyermek, mire felnő, harmincezer gyilkosságszemanújává válik a tévé előtt. Az ölés tabuja rontódik le az emberben. A ne öl! Ez nem a tízparancsoltnak egy mondata, ez minden vallásban, kultúrában jelen volt. Ó, hát, - mondják, hogy a sötét középkor, az inkvizíció, - pedig ma Kovács János lakásában kínoznak és ölnek meg naponta, mint azokban az időkben.

Vagyis: lehetségessé vált a valóság leváltása. Az van, amit a televízió mutat. Nincs Isten, mert a tévében nem mutatják.

A "kísérleti társadalnak", amelyek részint a liberális filozófiából indultak, az egyenlőség, testvériség, szabadság gondolatából, részint a Marx-i gondolatból, ami az egyenlőségre helyezte a hangsúlyt, olyan gazdaságtársadalmakat hoztak létre, amelyeknek egyik fő célja az új ember létrehozása volt. Már Nitsche is mondta, más szempontból, hogy szükség van a felsőbbrendű emberre, de kivált önmagára gondolt ebben a meghatározásban. De megengedte azt, hogy létezhet más felsőbbrendű ember is, aki ebben az isten nélküli helyzetben képes az emberi társadalmat működtetni. Képesek létrehozni azt a "nemességet", ami nélkül egy társadalom nem működhet. Mert Nitsche tudta, hogy horizontális viszonyok között nem létezhetünk, kell legyen függőleges is. A függőleges volna az a felsőbbrendű ember, aki erkölcsi nagyságával, kiválóságával a társadalomnak mintegy fárosza, oszlopa, célja és értelme. Ehhez képest a két szocialista verzió, az egyik a marxista, a másik a nemzeti is próbálkozott ezzel: a szocialista ember és az übermensch egyaránt kislefogasztású, "trabantszerű" lény volt volt: igénytelen, strapabíró. Építi a szocializmust, vagy a harmadik birodalmat, nem kérdez, nem gondolkodik. Hangyaszerű lény. Ezt úgy mondja az indiai bölcsélet: sudra. Ők azt mondják, hogy valamikor létezett az aranykor - a mítosznak a kora, majd ezüstkor, - a vallásnak a kora, követte a vaskor, - a sötétségnek a kora, amikor elhomályosodik az ember, és a "sudra" veszi át a hatalmat. A szellemnélküli ember, aki a morált sem ismeri. Az új ember létrehozása nem sikerült egyik szocializmusnak sem: nem működött se a szocialista ember, se az übermensch. Viszont úgy néz ki, hogy elég jól működik a Barbi. A Barbi az, aki az áldozat irányát megfordítja: bolond volna feláldozni egy percet is az életéből. Aki fordított áldozat világában él, aki a sztévtálasztásban él, akinek teljesen normális, hogy nincs közösség, hogy nem személy. A Barbi szigorúan egyén, aki a leváltott valóságban bolyong, és teljesen elhiszi a televízió világát. A Barbi a korhós.

(Czakó Gábor következő előadása, február 3-án 17 órakor kezdődik a Nemzetközi Kerámia Stúdió Múzeumban)

Elmondta: Czakó Gábor

Az 1950-es években, ha egy klézsei gyerek megszólalt magyarul az általános iskolában, szegénytáblát akasztottak a nyakába. Akinek 6-8 éves gyermeke vagy unokája van, tudja, mennyire érzékenyek a gyerekek az effajta szimbólumokra, mint piros pont, csillag, Hófehérke, feketepony, vagy: szegénytábla. Amikor az egyik kisgyerekek már félórája a nyakában volt a tábla, a többiek megsajnálták, s elhatározták, percenként felváltva szólnak meg magyarul, hogy senki se szenvedjen túl soká a táblától. Erre a tanító - a ma 7000, akkor talán valamivel kevesebb lakosú Klézse falu hat román családjának egyikéből való - így szólt: ha a tábla nem elég, jöjjön az ostor. És jött. Azt mondta, máig azt mondja a klézsei pap: aki az isten házában (bocsánat, kedves keresztények, a klézsei román isten neve maradjon csak kisbetűs) magyarul beszél, isten ellen vét.

Mindezeket klézsei barátom mondta el nekem, akivel Miskolcon, egy konferencián ismerkedtünk meg. Akik akkor gyerekek voltak, lettek a hetvenes években szülők. Nem csoda hát, hogy az az apa, aki a budapesti néprajzos magnójára gyönyörű csángó-magyar Mátyás király-meséket mondott, az bizony a gyermekének nem mesélt egyet sem.

Mennyi csángó él Moldvában? Magyarországi becslések szerint talán százezer, moldvai csángó barátom szerint kétszer ennyi: mert a moldvai lengyeleket leszámítva ennyi római katolikus lakik az amúgy görögkeleti román tartományban. Persze, többségük csupán magyar származású. A helyzet szinte faluról falura változik. Van, ahol a magyarul feltett kérdést megértik, de románul válaszolnak rá. Van, ahol az öregek még jól beszélnek magyarul, de a fiatalok nem vagy alig-alig. Klézse üde színpont: kétnyelvű bár, de mindenki, a kisgyermek is beszéli nyelvünket. Igaz, a kétnyelvűség is kétféle lehet. Aki a hivatalban, hatóság előtt, munkahelyen mindig románul beszél, de otthon, rokonok, szomszédok, barátok között mindig magyarul, annak a kétnyelvűség csak előny, magyar anyanyelve nem vész el, unokája is magyar marad. De aki otthon is , felváltva, hol magyarul, hol románul beszél, annak a kétnyelvűsége az asszimiláció előtti állapot.

A moldvai magyarok - akárcsak a magyarországi románok - ezt az utóbbi féle kétnyelvűséget beszélik. A százezernyi csángó magyarból talán csak tí vagy húszezer marad meg magyarnak. Hacsak..

Mert akad példa a nyelvi asszimilációban váratlan fordulatokra. Nemzetközi példák mutatják, olykor elveszhetnek, beolvadtnak hitt közösség egyszerscak feltámad, megleli régi önmagát, újra felfedezi ősi nyelvét, vagy épp nyelvileg már asszimilálódva is régi, eredeti identitását.

A magyar nyelvhez kapcsolódó sikerélmény kelene, kisgyerekkorban, mondja csángó barátom. Mert minden élmény, siker, szépség, minden emelkedett dolog román (iskola és tudomány, televízió

Csángó kapcsolat

és művészet, templom és utazás) - csak a szántó, a trágya, a családi veszekedés magyar. Én például 18 éves koromig egyetlen magyar könyvet láttam: egy kétszáz éves imakönyvet - mondja barátom - mígnem felnőttként eljutottam Kolozsvárra. Nekem már az is hihetetlen volt, hogy egy sétáló járókelő a kutyájához magyarul beszél - csak úgy, az utcán, magyarul! Hogy két ember a járdán, a nyílt utcán! magyarul beszélget. De a világesoda az volt, amikor könyvesboltkirakatan magyar könyvet láttam. Berohantam a boltba: kérem azt a magyar iratot a kirakatból! Hosszas magyarázkodás után egyszerre jöttünk rá az eladóval a dolog nyitjára: ő arra, hogy egy magyar nyelvű könyvet akarok venni, én arra, hogy a csángó magyar nyelvben nincs szó a könyvre, azt csak románul tudjuk mondani. És amikor végre kezemben volt a könyv: én oly boldog voltam, repülni tudtam volna...

Barátom mondja: 18 éves fia elébe állt. Mi legyen belőlem, édesapám? Ha tanár leszek, ugyanúgy szegény leszek, mint kend. Ha ügyvéd leszek, ugyanúgy a csángókért verem a falba a fejem, mint kend.

A csángók egyrésze a középkorban került a Kárpátokon túlrá: Nagy Lajos királyunk idején a magyar telepesek nem csekély szerepet játszottak a moldvai román állam megszervezésében és a moldvai urbanizáció kezdeteiben. Később, a 18. században újabb néhány tízezer főnyi erdélyi magyar költözött ki az ún. mádélfalvi veszedelem (egy fegyvertelen Habsburg-ellenes megmozdulás) vérbefojtása után. Ők a mai moldvai csángó magyarok ősei. Földjük Trianon előtt sem tartozott Magyarországhoz, nem voltak részesei a nyelvújításnak, ezért oly archaikus hatású gyönyörű, de számunkra nehézkesnek tűnő nyelvük.

Sokat cikkezett az elmúlt 10-15 évben a magyarországi sajtó az erdélyi magyarokról. Ott sem, nekik sem volt könnyű a 20. század. De a csángóknak *szászor* nehezebb. Erdélyben a nemzeti-etnikai és vallási toleranciának, együttélésnek van bizonyos hagyománya, mégha sokat rombolt is ezen a Regátból beköltözött, nacionalista szellemben nevelt-félrevezetett telepesek tájékozatlansága és türelmetlensége, kisebbségi érzése. De Moldvában nincs, századunkban nem is volt ilyen tapasztalat. Az "absztrakt magyar" ellen könnyebb, eredményesebb uszítani, mint a "konkrét magyar" : a szomszéd, a munkatárs ellen. Moldvában sokkal erősebb, irracionálisabb a magyargyűlölet, mint Erdélyben. De vajon lehet-e tenni valami itt és most, nekünk?

Mi megpróbáltuk. A Bányai Júlia Gimnázium 10.a, 10.b, 11.a és 9.a osztálya, a Németh László

Gimnázium 10. ifjúságis osztálya s a Katona József Gimnázium egy-két csatlakozó diákja könyvek, gyerekújságok, mese- és verses magnókazeták gyűjtésébe kezdett. Tudatosan kerültük a politikát, még a történelmet is, a 6-8 éves gyerekeket "vettük célba". Mi az, ami szép, érdekes, vonzó, kellemes - és magyar? Ami megadja az anyanyelvhez fűződő, annyira áhított sikerélményt? A mese!

A könyvgyűjtés is szép dolog. De nem az az igazi, ha valaki lemond valamiről, ami neki úgysem kell. Hanem az, ha igazi áldozatot vállal: munkát, pénzt, mégha keveset is. A gimnazisták vállalták, hogy csomagolják és postázzák az összegyűjtött anyagot.

Ekkor hidegzuhany ért bennünket. A postán megtudtuk, hogy egy 5 kg-os csomag postaköltsége 3200 Ft, s a címzettnek 200 százalékos vámot kell fizetnie utána, emellett a román posta belenyúlhat a küldeménybe. Ez így vállalhatatlan: nekünk is drága - kb. 60 kg-nyi volt az összegyűjtött ajándék - a csángó gyerekeknek meg, ha egyáltalán eljutna hozzájuk, nem ajándék lenne, hanem büntetés: apjuk fél havi fizetésébe kerülne a vám.

Hamar megszületett a megoldás. Disputa csapattal épp Erdélybe készültünk. Magunkkal visszük a csomagokat! Erdélyben csapatunk megnyerte az országok közötti disputa versenyt.

Hazatérve faxon érdeklődtünk: semmi. Két hét múlva: semmi. Már-már végképp elcsüggedtünk, jómagam jogi elégtételt keresésén gondolkodtam, amikor, bő egy hónap múltán fax érkezett: csomagunkat megkapták, köszönik, a leendő klézsei magyar ház gyermekkönyvtárát alapoztuk meg vele. A magyar ház a klézsei nagy álom: egy épület közösségi teremmel, tanítói lakással a majdani magyar tanítónak: a kormány már engedélyezi magyar nyelvű iskola alapítását, most csak a megye akadályozza éppen, addig is barátom lakásán folyik...

Két dolog van hátra még. Az egyik némi mentegőzés. Sebbe úgy adni, úgy jót tenni, hogy az titokban marad, nem kürtöljük világgá. Mentség: azért írtam meg ezt a cikket, mert így talán mások is kedvet kapnak ahhoz, hogy segítsenek Klézsenek. Ha igen: címem, telefonszámom a szerkesztőségben. A másik, amivel még adós vagyok: annak a csodálatos embernek a neve, aki a moldvai szegénység és intoleráns, nacionalista pokol közepétén is magyar mer és akar maradni. Úgy hívják: Duma István András.

Írta: Ujlaky István

Pályázati felhívás

A Kecskeméti Főiskola pályázatot hirdet olyan embléma (logó) megtervezésére, amely az egyes karokon felüli, egyetemes jelképet jelent és megfelel az intézmény küldetésnyilatkozatában megfogalmazott szellemiségnek. Az emblémát szöveg nélküli és "Kecskeméti Főiskola" feliratú változatban is meg kell jeleníteni. A tervnek ezen kívül meg kell felelnie:

a színes nyomdai kivitelezés feltételeinek és

a logókra vonatkozó nemzetközi szabványok előírásainak.

A jeligés pályázatokat* a szakmai, valamint az egyes főiskolákat is képviselő zsűritagok együttesen fogják véleményezni, s ez a testület terjeszti majd javaslatként az általa arra érdemesnek ítélt munkákat a Kecskeméti Főiskola Főiskolai Tanácsa elé.

Az első helyezéssel járó tiszteletdíj: 80.000,- Ft

Beküldési határidő: 2000. március 1.

Cím: Kecskeméti Főiskola Rektori Hivatal 6000 Kecskemét, Ceglédi út 2. Dr. Sztachó-Pekáry István - főiskolai rektor

Múzeumi hívogató

Februárban is megtekinthető a Népi Iparművészeti Múzeumban a napjaink tárgyformáló művészetét bemutató állandó, valamint a **Kalotaszeg című kamaratárlat**. Február 12-ig látható a **múzeum 15 éves történetének dokumentum-kiállítása, február 26-ig Kovács Miklós kékfestő tárlata**. Február 18-án nyit és május 13-ig tart nyitva a **Beregi szöttesek, himzések Kárpátaljáról** című kiállítás. Kézműves foglalkozásokra minden szombaton 15-16 óra között várják az érdeklődőket.

Közbeszédnek sok az alja

Az ember általában 7-8 órát alszik naponta, ébrenlétének idején pedig kommunikál. Még a szűkszavúak is. Hisz a hallgatás egyfajta kommunikáció: közölhet például egyetértést, elutasítást is a némaság. Ámde az emberek szeretnek beszélni, s ha tehetik, fecsegnék. Buszon, boltban, betegváróban, munkahelyen. Mindenütt. Mindenről, ami foglalkoztatja őket. Magánéletéről, közdolgozokról, s inkább fészületlen stílusban, olykor indulatosan, érzelmeiktől fűtötten. Hogy az elröppent véleményekből hány százezernyi perpatvar keletkezik egy-egy nap folyamán, nincs aki számontartsa. De elég egy rosszindulatú megjegyzés, s a szó repülő malomkőként talál célba, néha nem is címzettet sújtva agyon. És nemcsak a nők legélesebb fegyvere a nyelv, csacsognak a férfiak is, legalább akkora intenzitással, mint a hölgyvilág.

Nincs is ezzel semmi bajom. Csakhogy a magánéleti fecserészs beszivárgott - mit szivárgott! - elöntötte a közbeszédet. (Mint tudjuk, a közbeszéd a felelős posztokra a haza, a város, egy-egy közösség javát szolgálni megválasztott emberek szóbeli megnyilvánulása.)

Hogy a szabatos fogalmazás mennyire fontos, arra az a bírósági verdikt is rávilágít, amely a Fidesz-cég, vagy Fidesz-közei közti különbséget nem engedte összemosni. Jogos a két pont. Aki közir, közbeszél, az kommunikáljon félreérthetetlenül.

Azok a kijelentések, amelyek nyilvánosság előtt hangzanak el, közbeszédnek minősülnek. Ámbár nem szeretem, hogy a közszereplőknek kétféle véleménye van. Egy a házi használatra, egy meg a hivatalosra. Elég öreg vagyok már ahhoz, hogy ezt a kettősséget, mint az átkos múlt kísértő szellemének újra-éledését, elutasítsam. Azt is tudom, hogy a közbeszéd a kommunikációt százéltű fegyverként használja. Ilyen-olyan célra. Tudjuk. Így volt, így van, s így lesz ez ezután is.

Az a közszereplő azonban, akit félre lehet érteni, akinek a szavait értelmezve fölmerül a polgárban a kétely, hogy összekeverte a politikusi (magán) indulatait a közbeszédre kötelező józan véleménynyel, az hiába számít elnézésre. Legfeljebb az akolmelegben.

Arról meg tudjuk, mennyire mérvadó.

Nagy Mária

Kisgazda tanácsadások

A Független Kisgazdapárt Kecskeméti Szervezetének irodájában (Bánk bán utca 9.) minden héten kedden és pénteken 10-12 óráig jogi tanácsadason dr. Dankó Tamás ügyvéd úr várja az érdeklődőket. A közönség szolgálatába állt Tóth József adótanácsadó is, aki minden héten a fenti időpontban várja, hogy adózási kétélyeik eloszlatására felkeressék.

A Kodály Iskola műsorajánlója

A Kodály Iskola februári programjai közül a nagyközönség számára is érdekességet jelent a 17-én 16 órakor kezdődő gyermekopera bemutató. Szőnyi Erzsébet A róka, a medve és a favágó című művét láthatják az érdeklődők.

Február 24-én 19 órakor a Miraculum bérlet III. hangversenyére kerül sor. A Kodály Iskola művésztanárainak műsora a Téma változatokkal címet viseli.

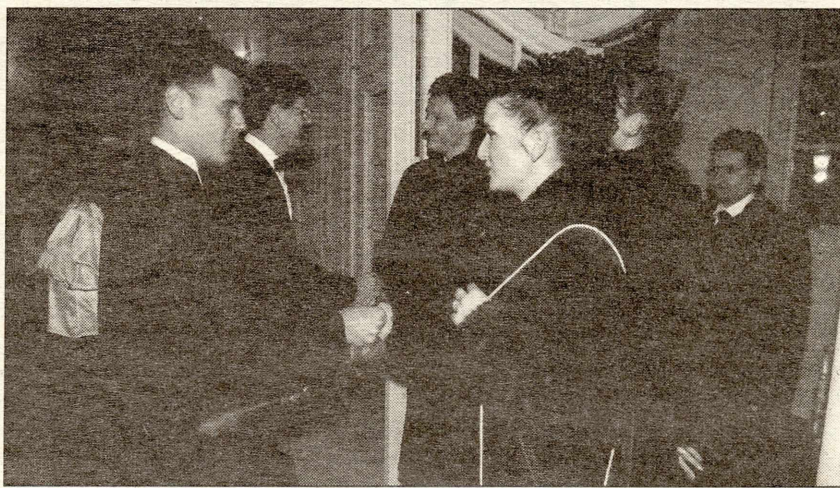
28-án 18 órakor: Ifjú tehetségek sereg-szemléje, azaz iskolai nyilvános válogató lesz.

Ez volt a nyolcadik

Megvolt a nyolcadik polgármesteri bál. A harmadikon - a pár év alatti találkozókat tekintve - az akkori polgármester már körülbelül tizedszer mutatkozott be személy szerint nekem, amikor a kapuban maga és felesége üdvözölte sorban a ven-

Címeres torta

Alpolgármesteri fogadás

dégeket. Én meg tizedszer már nem mondtam el neki a nevem - minek?

Két éve polgármesteri kézfogás nélkül kezdődik a bevonulás. (Persze, az utolsóként érkezőknek járt az is, addig pedig megbízotti üdvözlés jutott mindenkinek.) S az egész arról szólt - mint jórészt a többi, az elitnek tartott műre - hogy ki kivel ül és hol, ki kinek köszön vagy nem köszön? Láttam filmekben, olvastam regényekben és tapasztaltam életemben, hogy a bálók természete ilyen (is). Pókok, göröcsök, csízek - hányan gondoltak vajon arra, hogy a bevétel egy részét rászorultaknak szánják... A színházunk így berendezve is nagyon szép, vacsora és zene is volt, aki akarta, jól érezte magát. A baj bennem van. Nem akartam elmenni, aztán mégis engedtem egy baráti rábeszélésnek. Senki

érzéseit, szándékát, munkáját nem kívánom tehát okatlanul, jogtalanul bántani. De percnként elővillant bennem a most újraolvasott, jó húsz éve írt könyv - Bánlaky Pál: A vidékiség tünetei a címe és egyébként megyénkbeli szociográfia - szinte minden sora. A titulusok mások, a szoc-dzsentróid gesztusok polgárosítva is változatlanok...

-így

Egy fogás

Sántha György szellemében?

Úgy gondolom, Sántha György is olyan szeretettel és büszkeséggel nézte közös szülővárosunk címerét, mint ahogy én és a kecskeméti nagy része. Szívet melegítő látvány a piros mezőben, zöld halmon ágakodó fehér kecske. Nem "menetel" sem "a levegőben" sem "egy helyben" (a címerállatok nem menetelnek), jól megveti a lábát, és a magasba ágaskodva bizakodva néz felfelé. Turai Kamil az életfát hiányolja mellőle. De a régi címeralkotók tudták, hogy a kecske leleget a friss hajtásokat. Talán szívesebben látná az állatmese pallón viaskodó két kecskéjét? Azok botor fejjel mindketten a vízbe estek.

A cikk címe örömmel töltött el, mert azt reméltem, olvasása közelebb visz Sántha György költészetéhez, egyéniségéhez, verseinek megértéséhez. Ezzel Turai adó-

sunk maradt, de képtelen rágalmatokat zúdít a kecskemétiekre a város által támogatott folyóirat első számában. Nem nevezi meg, ki parasztköltözte le "ma" Sántha Györgyöt, így ezt nem tudom cáfolni, de ott voltam az emléktábla leleplezésén, és élvezettel hallgattam Pomogáts Béla alapos és részletes méltatását a költő pályájáról és műveiről. Meg is jelent a FORRÁS-ban. Hogy kevesen olvassák Sántha György verseit? Ennek oka az is, hogy hazánkban a XX. század második felében többen írtak verset, mint amennyien olvastak. De Turai a XIX. századi Kecskemétet is rágalmazza! "Katona teljesen véletlenül került el a feledést, s szülővárosának szellemileg mindössze az ifjúkori gutaütést köszönheti." Hát már én is tanultam az iskolában, hogy Kecskemét városa a neki aján-

lott Bánk bánt 100 arannyal jutalmazta Katonát, és nevének, emlékének fennmaradásáért Horváth Dömétől kezdve igen sokat tettek a kecskeméti. Az itt élő országos hírnagy irodalomtudós: Orosz László ma is ezen dolgozik.

Az, hogy sajnos magyar irodalom órákon világirodalmat is kell tanítani, nem kecskeméti kezdeményezés. Bevezetésekor - még aktív tanárként - szót is emeltem ellene.

Ha Turai valóban Sántha György emléket akarja szolgálni, indítványozza, hogy a kecskeméti iskolákban ismertessék Sántha György munkásságát, verseit. Úgy tudom, főiskolai tanár, tehát ő maga készíthetné föl a tanárokat erre a helyi megmozdulásra.

dr. Katona Piroska

Sántha György szellemében!

Dióhéjban. 1. Sántha György atyjukhoz mindenben méltó gyermekei, családtagjai lelkesen fogadták az egy év késéssel megjelent cikket (a "hősies" Szabó Tamás kicenzúráta a Grádicsból, noha a Lapok "főmunkatársa" vagyok): húsz éve vártak erre az elégtételre. 2. Az értőt közelebb viszi az újságíró S. Gy.-höz: a Testámentum-ciklus nagy ódáiból kell elfogadtatni a költőt. (Odahelyezni a szegedi Juhász Gyula és a debreceni Gulyás Pál mellé.) Nem tévútnak tekinteni, mint Féja. 3. A legrégebbi kecskeméti címerek jelzik az életfát (ld. Kozicz János: "Kecskemét címerai"). Mezopotámiából világhíres bronzszobor került elő: két lábon piskodó kecske az életfa előtt. Nem szabad megszakadni az égi Bak-csillagkép és a földi Bak-erők közti kapcsolatnak! Címerünket helyre kell igazítani újra! 4. A 100 arany legfeljebb

kanti értelemben "szellemi". Vajon eredeti sírkövén mért nem szerepel, hogy ez a holt ügyész olykor irodalmat is művelt? K. J. pompásan érezte magát szülővárosában: derekasakat vadászlakomázott. 5. Magam is kecskeméti vagyok: anyai ükőm (Festő Hegedűs György, Cserép u. 21.) az 1848-as szabadságharcban fél lábát veszítette el. Kecskemét a Kárpát-medence sugárzó központja. (Ha hagyják!) Nem "rágalmazom" azokat, akik becsületes forrás-kritikával mernek élni. 6. Az induló Jelen-lét század-részét kapja a megyei folyóirat támogatásának, de százaszoros helyi anyagot hoz (nem számítva a "rempehollót"). Summa: K.P. egyáltalán nem a lényegről beszél, de alkalmat szolgáltat lényeges gondolatok megpendítésére.

dr. Turai G. Kamil

Negyedévente jelentkezik majd - egyelőre zártkörű terjesztésben - a Bács-Kiskun megyei költők és írók irodalmi lapja, a Jelen-lét. Az első számban szinte minden műfaji próbálkozás megtalálható, elemzésükre nem vállalkozhatunk.

Turai Kamil Sántha György kecskeméti költő sorsáról, és ennek apropóján többek hányattatásáról írt. Ez a cikk inspirálta levélírára dr. Katona Piroskát.

Eddig sem volt és ezután sem tesszük gyakorlattá, hogy más újság lapjaira tartozó vitának úgy adjunk helyet, hogy az azt kiváltó írást olvasóink nagy része nem ismeri. Azért tesszük most kivételt, mert jellegében pártoljuk a lokálpatrióta indíttatású vitát.

Tankör, nehezen tanuló diákoknak

A Széchenyivárosi Tankör felvételt hirdet tanulással nehezen boldoguló, 13-18 éves diákok számára. Elsősorban azokat a nehéz körülmények között élő, széchenyivárosi fiatalokat várjuk, akiknek korrepetálásra, személyes segítségnyújtásra van szükségük, és önként (nem szülői utasításra) vállalják tanköri kötelezettségeiket, mert céljuk az, hogy bukkás nélkül fejezhessék be az évet. A tankör elsősorban a széchenyivárosi általános

iskolák 7-8. osztályos diákjai, illetve az ipari, valamint a mezőgazdasági szak-középiskolák széchenyivárosi tanulói számára nyitott.

Az Európai Unió PHARE LIEN Programja 30 fiatal gondozását teszi lehetővé úgy, hogy számukra a korrepetálás, a segítségnyújtás teljesen ingyenes. A program várja olyan pedagógusok, főiskolai hallgatók jelentkezését is, akik méltányos óradíjért vállalják a fiatalok

A teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított személyi alapbér kötelező legkisebb összege január 1-től 25.500 Ft. Az Európai Unió tagországaiban a minimálbér átlagberek 60 % át teszi ki átlagosan. KSH adatai szerint ez az arány hazánkban kb. 30 % körül mozog. Ahhoz, hogy ez Magyarországon is 60 % legyen, ezer Ft-ra kellene emelni a legalacsonyabb bér összegét.

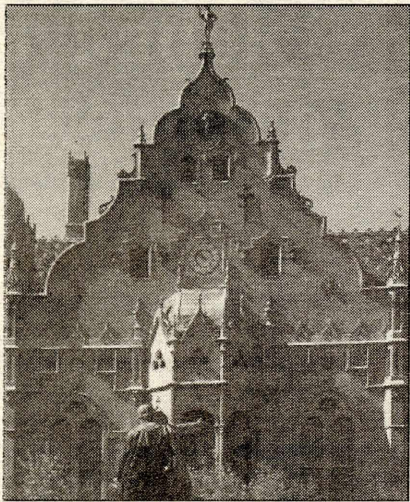
Oda-vissza

Az országos pénzforgalmi bevételekhez a megye bruttó hozzájárulása 2,3 %, mely arány megegyezik a tavalyi év vérszemesedéssel. A megye adózói az 1997. évben bruttó 46,0 milliárd Ft-ot fizetett be a három kiemelt adónem (ÁFA, SZJA, TA) vonatkozásában a központi költségvetés kasszájába. Ha az elmúlt év azonos időszakához viszonyítjuk, akkor ez az összeg 15,8 %-kal, közel 6 milliárd Ft-tal magasabb. A legnagyobb jelentőségű hozzájárulása a bruttó bevételhez az ÁFA adónemnek volt a 21 milliárd Ft-jával, majd ezt követte az évek óta folyamatosan emelkedő SZJA adónemre történő 18,7 milliárd Ft-os adózói befizetés összege. A különböző jogcímenek történő visszaigénylés következtében a három fő adónemből 26,6 milliárd Ft-ot utaltak ki a megye adóalanyok részére, mely összeg 2 milliárd Ft-tal lépte túl a tavalyi 24 milliárd Ft-ot. A visszaigénylések közül is az ÁFA adó nem képviseli a legnagyobb nagyságrendet a 24,9 milliárd Ft-os összegével. Természetesen a költségvetés egyenlege szempontjából a kiutalásokkal csökkentett nettó pénzforgalmi adatok az elsődlegesek. A megye adózatái a három fő adónem vonatkozásában 19,4 milliárd Ft-tal gazdagították a központi költségvetés büdzséjét az év végéig, mely összeg 1,9 %-os országos bevételekhez való hozzájárulást eredményezett, 0,1 %-kal magasabbat, mint a tavalyi évi. A nettó befizetések összegét 27,3 %-kal, közel 4,2 milliárd Ft-tal több mint amennyi az 1998. év azonos időszakában rendelkezésre állt.

Postázták!

Az adóhivatal január 15-e után postázta az 1999. évi személyi jövedelemadó bevallási nyomtatványokat. Az idős költségvetéskorossági szempontból korlátozott számban állnak rendelkezésre az SZJA bevallások. Automatikus: azok a magánszemélyek kapnak cs: 9953-as adóívet akik az 1998. évben adózők voltak, vagy 1999. évben SZJA előleget fizettek. Az egyéni vállalkozók körében csak az élő minősítő kód rendelkező vállalkozókhoz postázzák a bevallást, az östermelők közül pedig azok számíthatnak az adóívekre akik tavalyi évben is már benyújtottak 980-as bevallást, illetve nyilatkozatot. A bevallási csomagokért nem kell fizetni, a kitöltés utáni visszaküldés és térítés mentes az adott formabörítékban. A megyében február 15-ig mintegy 25 ezer egyéni vállalkozónak március 20-ig, pedig mintegy 108 ezer magánszemélynek kell visszajuttatni az igazgatósághoz kitöltött adóíveket. A 06/80-66-00-3-as, ingyenesen hívható telefonszámon minden érdeklődő szakszerű tájékoztatást kaphat kérdéseire.

felkészítést matematika, fizika, kémia, biológia, földrajz tantárgyakból, illetve német, angol nyelvből. Jelentkezni: személyesen a TÉR Ifjúságszolgálat Egyesületének (Kecskemét, Széchenyivárosi sétány 2-4. - HELPI Ifjúsági Iroda) munkatársainak 13-16 óráig. Tankörünkben zárólag a fiatalok jelentkezését fogadjuk! További információk a 475-022-es telefonszámon kérhetők. Programfelelős: Szabó Csaba.

A VÁROSHÁZÁRÓL JELENTJÜK

re. A közgyűlés megszavazta a támogatást, hiszen az alapítvány tevékenységi köre jelentősen segíti az önkormányzat kötelező feladatainak ellátását is.

Új utcanevek. A Géza fejedelem, a Végvár, és a Kaffka Margit utca, valamint a belterület által határolt lakóterületen új utcák létesültek. A városi közgyűlés határozata szerint az egyik Tóth Árpád nevét kapta, a másikat Zsoldos utcának hívják ezentúl.

Hármasikrek. Sokan értesültek már arról, hogy december 27-től három kislány, a Bagó-ikrek is gyarapítják Kecskemét lélekszámát. Barbara, Bianka és Petra jól vannak, s a közgyűlés döntése értelmében szüleiknek gondozónői segítséget ad a hirtelen megnövekedett feladatok ellátására az önkormányzat. Eddig sem maradtak azonban segítség nélkül, az egészségügyi szakiskola diákjai vállalták a különleges bébiszolgálatot. Sárközy alpolgármester úr kilátásba helyezett egy családlátogatást is, amelynek időpontját úgy jelölték meg: ha majd rendeződnek a körülmények. Nem kell nagy képzelőerő ahhoz, hogy a három csöppség mellett mi-

kor is lesz nyugalom Bagóéknál, de a város vezetőinek látogatására annál azért előbb sor kerül.

Tisztázás. Közoktatási intézményvezetői pályázatok kiírásának egy kitételét tisztázta a közgyűlés: nem öt év vezetői, hanem ugyanennyi idejű szakmai gyakorlat a feltétele - máségyéb kritériumok mellett - az eredményes pályázatnak. A közgyűlés pályázati eljárás lefolytatása nélkül megbízta Bárdos Ferencet az Erdei Ferenc Általános Művelődési Központ igazgatói teendőinek ellátásával 2000. március 13-tól 2000. augusztus 31-ig.

Éjféltől nem kötelező. A Telemozi Kft. novemberben igényfelmérő ívet küldött ki előfizetőinek. A kiértékelés azt mutatta, hogy a legnagyobb igény a szórakoztató, az erotikus és a gyermekprogramokra vonatkozott. Dr. Sárközy István december 15-i interpellációjára, amely a Spektrum tévé ledér műsorait firtatta, a következő választ kapta: törvény szabályozza, hogy erotikus műsorok 23-05 óra között mutathatók be a tévében. A Telemozi 24-05-órától a Viva tv csatornáján sugározza a "szexmeséket".

Helyi adók Kecskeméten

A helyi adók a települési önkormányzatok fontos bevételi forrásai. Előkelő helyet foglal el közöttük az iparüzési adó, minthogy a nagyobb, "gazdagabb" városokban a helyi dézsmák közül ez hozza a legtöbbet az önkormányzati konyhára. Decemberben a képviselőtestület karácsonyi ajándékként a törvény szerint lehetséges legmagasabb mértékre, 2 százalékra emelte az iparüzési adót a híres városban.

Kecskeméten négyféle helyi adót kell fizetni. Építményadót minden, nem lakás céljára szolgáló épület után fizetni kell. Mértéke 2000. január 1-től négyzetméterenként 300 forint, ugyancsak emelkedett az előző évhez képest, négyzetméterenként 100 forinttal. Eme adónem alól nincs kivétel, fizeti Kovács úr a garázs után, és fizetik az idetelepülő multik is. A városközponton kívül eső területen 25 százalékos adókedvezményben részesülnek az építmények tulajdonosai.

A vállalkozók kommunális adóját, mint neve is mutatja, vállalkozók fizetik, alkalmazottaik és önmaguk után. Az adó 1800 forint egy fő után, idén sem változott, s mintegy 60 millió forintot hozott 1999-ben a városnak. A kezdő vállalkozók kedvezményt kapnak: a kezdés évében és az azt követő évben csak az adó felét kell megfizetni.

Az idegenforgalmi adó tulajdonképpen a vendéget terheli, a vendégéjszakánkénti 100 forintot a panzió, szálloda tulajdonosa fizeti be aztán a város kasszájába. Az ebből származó bevétel Kecskeméten nem jelentős, öt és hat millió forint között van.

Az iparüzési adót, amely az adóalap, azaz a nettó árbevétel 2 százaléka, kizárólag vállalkozókra, cégekre róják ki. Az új vállalkozások egy évig adómentességet élveznek. Két millió forint alatti árbevétel esetén nem kell megfizetni. A beruházásokhoz kötődő, jelentős kedvezményt egyértelműen a nagyok élvezik. Ötven százalékban mentesül ugyanis négy évig az iparüzési adó megfizetése alól az a beruházó cég, amely Kecskeméten 200 millió forintot meghaladó tárgyi eszköz-beruházást hajt végre, vagy a foglalkoztatottak számát száz fővel növeli. 30 százalék a kedvezmény 100 millió forintot meghaladó beruházás, illetve 50 fő esetén. Lehet, hogy mégse, de vannak helybeli vállalkozók, illetve cégek is, amelyek élni tudtak ezzel a lehetőséggel.

Az ipari park területén öt évig teljes adómentességet élvezhet a beruházó, ha 100 millió forintot meghaladó termelőberuházást valósít meg és 40 főt foglalkoztat, illetve 200 milliót a beruházás és 10 főnek ad munkahelyet. A munkahelyek legalább felének újak kell lennie, és öt évig meg is kell tartani a foglalkoztatottakat.

2000-től az iparüzési adó adóalapjából levonható az anyagköltség (illetve az eladott áruk beszerzési költsége) 100 százaléka. Két évvel ezelőtt 33, tavaly 66 százalékot lehetett levonni. Aki tevékenysége miatt egyik lehető-

séggel sem élhet, az 50 százalék kedvezményben részesül.

Kecskeméten 1999-re 1,715 milliárd forint helyi adóból származó bevételt terveztek, ebből 1,480 milliárd az iparüzési adó. Ezt az előirányzatot teljesítették. Több tényezőtől is függ, hogy valóban bejön-e a tervezett bevétel. Függ attól, hogy mennyi új adózó lép be, milyen az adóbehajtási munka, s főképp attól, hogyan alakul a gazdasági év. A 2000. évi előirányzat 2,2 milliárd forint. Ebből 1,9 milliárd az iparüzési adó révén folya be.

A kecskeméti közgyűlés tavaly decemberben kétszer futott neki az iparüzési adó emelésének. Az első körben, némi szavazási túltaktikázás folytán, úgy döntöttek, nem emelik. Ez annyira meglepő volt, hogy a tapasztaltabb biztosak voltak benne: rendkívüli közgyűlés lesz karácsony és új év között, mert ha 1999-ben nem döntenek, a tárgyévben már nem lehet az adót változtatni. Márpedig a bevétel kell a városnak. Hosszadalmas lenne felidézni, hogyan lett az első előterjesztés 2 százalékából a rendkívüli közgyűlésre 1,7, s hogyan nőtt ez újra két százalékra. A lényeg, hogy a képviselők többsége megszavazta, annak ellenére, hogy az előzetes egyeztető tárgyaláson a gazdasági érdekképviseltek egyértelműen túlzottnak tartották az emelést, még ha el ismerték, hogy a városnak szüksége van a helyi bevételekre. Az érdekképviselati szervezetek az 1,7-1,8 százalékos adómértéket javasolták.

Dr. Szécsi Gábor polgármester többször hangsúlyozta, az iparüzési adóból származó bevételt arra is felhasználják, hogy létrehozzanak egy vállalkozásfejlesztési alapot. A kilencvenes évek elején volt már hasonló Kecskeméten, de felemlített a költségvetési szükség. Abonyi Géza, a Bács-Kiskun Megyei Kézműves Kamara elnöke a városházi érdekegyeztető tárgyaláson elmondta, számításai szerint 50 millió forintból el lehetne indítani az alapot. A kamatmentes, visszafizetendő támogatás segíthetné a helybeli kisvállalkozókat.

Kecskemét tehát belépett a 2 százalékos városok - Debrecen, Győr, Békéscsaba, Pécs - klubjába. Ezt a mértéket a törvény szerint egyelőre nem lehet tovább srófolni. Kissé aggasztó viszont Járai Zsigmond pénzügyminiszter január eleji kiszólása, miszerint a helyi iparüzési adók 40 százalékát - az elmaradottabb települések fejlesztése érdekében - központosítani kellene. Ami, ugyebár, azt jelenti, hogy az állam elvenné és újraosztaná. Azóta nem hallani az elképzelésről, így remélhetőleg az újrátulajdonosított tudatbeszűkülésben talán csak én értettem félre a miniszter szavait.

(a helyi adók témájával következő számunkban is foglalkozunk)

-má-

Megnyílt az okmányiroda

Kisebb-nagyobb zökkenőkkel, de mindenütt megkezdtek működésüket az okmányirodák január 2-án. Kecskemét azok közé a városok közé tartozik, ahol a zökkenők kisebbek voltak. Igaz, innen-onnan összeszedett bútorokkal, és két kamera helyett csak eggyel indultak, de a számítógépek működtek (nem mindenütt volt így), és az ügyfeleket fogadni tudták.

A bútorok még nem érkeztek meg - mondta Latyák Márta csoportvezető (képünkön), amikor január elején ott jártunk - Ettől persze még lehet dolgozni, de a második kamera nagyon hiányzik, hiszen itt készítjük el a fényképeket az igazolványhoz. Naponta 60-70 ügyfél jelenik meg kérelmével, körülbelül negyven ügyféllel tudunk végezni a jelenlegi feltételek mellett. A okmányirodáknak egyelőre két

feladatkörük van: az új személyigazolványok valamint a lakcímigazolványok kiadása. Előbbinél a kérelmeket fogadjuk, az adatokat vesszük fel és a fotó készül helyben, magát az okmányt Budapesten készítik el, ahol az adatokat is ellenőrzik. A kész igazolványt a tulajdonos címére postázzák. Az ügyintézés körülbelül egy hét, addig az ügyfél igazolást kap. A lakcím igazolványokat itt helyben adjuk ki.

Az első személyigazolvány kiváltása illetéktelen, s nem kell illetéket fizetniük a 70 év fölöttieknek sem. Mindenki másnak 1500 forintba kerül az új okmány, amely szinte még akkora sincs, mint egy bankkártya. Cserélt akkor lehet kérni, ha valakinek az adataiban történt változás - például férjhez ment, és nevet változtatott -, vagy annyira megrongálódott a régi igazolvány, hogy olvashatatlaná vált. A lakcímigazolványért nem kell fizetni, kivéve bizonyos eseteket, mondjuk, elveszít valaki, amikor is a kérelemhez ezer forint illetéket kell lerónia.

Mint Latyák Márta elmondta, a személyi igazolványt illetően az okmányirodák országos hatáskörrel rendelkeznek, Vagyis a polgár abba az irodába mehet, amelyikbe kedve szotytan, ha egy kecskemétinek Szolnokon jut eszébe, hogy lejárt az igazolványa, a szolnoki okmányirodában is benyújthatja a kérelmét. A tervek szerint a jövőben más dokumentumok kiadása is az okmányirodákhöz kerül, az útlevéleké talán már ez év második felében.

A kecskeméti okmányirodához a város és 19 környező település tartozik, több mint 170 ezer lakossal. Már az első napokban nyilvánvaló lett, hogy ennyi ügyfélhez kevés a jelenlegi négy dolgozó. Ezért még négy alkalmazottat képeznek ki, akik közül kettő "tartalék" lesz, helyettesítés esetére.

Az okmányiroda ügyfélfogadási ideje: hétfőtől péntekig 9 és 12, illetve 13 és 15 óra között, pénteken 9-től 12 óráig.

Pénzgyűjtés a szemétygyűjtőre

Minden bizonnyal beírta magát Kecskemét történetének képzeletbeli könyvébe a város mai vezetése, ha sikerülne megvalósítani a regionális hulladéklerakó nagyszabású tervét. Vagy legalábbis elkezdni a több mint egy milliárd forintot beruházást. A környezetvédelmi szempontokat messzemenően figyelembe vevő, regionális hulladéklerakó hosszú időre megoldaná a város és a környező települések szemétygondjait.

Kecskemétnek nincs 1,2 milliárd forintja erre a célra. Marad tehát az a megoldás, ami az Európai Unióban a települési önkormányzatok számára megszokott: pályázni kell oda, ahol ennyi pénz rendelkezésre áll. A Köztérben is írtunk már róla, hogy a város az EU egyik előcsatlakozási alapjától, az ISPA-tól szeretne támogatást elnyerni a hulladéklerakó építéséhez. A polgármesteri hivatal most nagy lépést tett előre: a Környe-

zetvédelmi Alap Célelőirányzat (KAC) tárcaközi bizottságának javaslatára a város a fejlesztésre 188 millió forintot kapott a Környezetvédelmi Minisztériumtól (KöM). Ez az összeg az ISPA-hoz benyújtandó pályázatban a saját részt jelentené, igaz, még negyvenmillió forintot találni kell hozzá.

A minisztériumi indoklás szerint a fejlesztés megfelel a környezetvédelmi szempontoknak és céloknak. A kettős szigetelésű lerakók kialakításával az első ütemben 700 ezer köbméter kommunális hulladékot lehet majd a depóban elhelyezni és ártalmatlanítani. A hulladék mennyiségét úgy csökkentik a lehető legkisebbre, hogy szelektíven gyűjtik, a lerakóban válogatják, a zöldhulladékot komposztálják. A későbbiekben biogáz nyerésére is lesz lehetőség.

Dr. Szécsi Gábor, amikor a fentiekről tájékoztatta a sajtót, azt is elmondta,

hogy a Környezetvédelmi Minisztérium programjában kiemelt helyet foglal el Kecskemét. Ez egyrészt politikai és szakmai lobbizás eredménye, másrészt - ha megvalósul a beruházás - Kecskemét "etalon" és referencia lehet a minisztérium számára.

Hertelendy László, városüzemeltetési tanácsnok hozzátette: a kiemelt figyelem és támogatás az itt végzett szakmai munka színvonalának elismerése is, s külön megköszönte Kohajda László, a kommunális és környezetvédelmi bizottság elnöke, János István alpolgármester és dr. Mayer Antal, a Városgazdasági Kft vezetője közreműködését.

A város vezetése további terveket is dédelget: a folyékony hulladék kezelésének megoldását a kecskeméti kistérségben. Ez a beruházás 6 milliárd forintba kerülne, s ugyancsak az ISPA-tól szeretnének támogatást nyerni hozzá. A pályázatot a KöM szakértőinek segítségével készítik el.

Adóterhelés Kecskeméten 2000-ben (a helyi adók és a gépjárműadó mértékei)

Megnevezés	Építményadó Ft/m2	Id.forg-i adó Ft/vendég	Váll. kommunális adója Ft/fő	Iparüzési adó %	Gépjármű- adó Ft/100kg
törvényi adó-maximumok	900	300	2000	2	1000
az adó mértéke Kecskeméten	300	100	1800	2	600

ÁSÓ, KAPA - BÍRÓSÁG?

Házassági helyzetjelentés

A statisztika szerint csökkent a házasság népszerűsége. Bár ki tudja, lehet, hogy soha nem volt népszerű, csak az elmúlt századok asszonyai és férfiai különböző -társadalmi, erkölcsi és gazdasági - okok miatt kénytelenek voltak ebben a formában együttélni és utódokról gondoskodni. A XX. század ezen a téren is hatalmas változásokat hozott. Jót és rosszat. A lényeg azért nem változott: férfinak és nőnek szüksége van egymásra, erről tanúskodik, hogy a házasság nélküli együttélés viszont egyre gyakoribb.

A Központi Statisztikai Hivatal Bács-Kiskun Megyei Igazgatóságának adatai szerint Kecskeméten 1990 és 1998 között kétharmadára esett vissza a házasságkötések száma. Tíz évvel ezelőtt hét házasságkötés jutott ezer lakosra, 1998-ban már kevesebb, mint öt. A végzetes lépésre a kecskemétiak is fiatal korukban hajlamosabbak: a házasuló férfiak 70, a nők 80 százaléka volt harminc évnél fiatalabb. Érdekes, hogy az iskolázottság emelkedésével későbbre tolódik a házasságkötés, s minél magasabban képzett valaki, annál kevésbé óhajítja a köteleket. A házasságkötéseknél gyakori, hogy azonos foglalkozási csoporthoz tartozók kötnék egymással házasságot, az ilyen szempontból homogén házasságkötések aránya 1998-ban 53 százalékot tett ki Kecskeméten. A megkötött házasságok háromnegyedében nőlen, illetve hajadon lépett házasságra. A férfiak és nők kevesebb, mint négy százaléka kötött özvegyként házasságot, a férfiak 18, a nők 17 százaléka gondolta úgy, hogy másodszorra is érdemes neki futni.

Van, aki bevallja, van, aki nem, de valószínűleg minden nő ábrándozott arról ifjú leányka-korában, milyen is lesz majd az esküvője. Természetesen felejthetetlen és nagyszabású, népes vendégsereggel, gyönyörű menyasszonyi ruhával, könnyeiken át mosolygó, meghatót örömszülőkkel, hajnalig tartó mulatsággal, és így tovább. Lehet ragozni. Az ábrándokban többnyire nem játszik szerepet a pénz, és az a rengeteg fáradság, amivel egy ilyen esemény megszervezése jár.

A jól sikerült esküvő bölcs kompromisszumok sorozata - véli Móra Róbert, a Full Party Service tulajdonos-ügyvezetője, aki feleségével együtt több éve foglalkozik rendezvények, társasági események szervezésével. Megfelelő helyen, megfelelő szolgáltatással, a vendég-összetétel ismeretében lehet igazán szép, emlékezetes esküvőt szervezni. Nem érdemes erőltetni például a fényűző szállodát, ha a

házasulandók egyikének rokonsága jobban kedveli a kis, családi hangulatú helyeket. Bármilyen, ami feszélyezi a vendégeket, rokonok egy részét, kockázatra teheti a sikert. A finom ételek és italok, a jó zene mellett az esküvő legfontosabb kelléke ugyanis az a légkör, amelyben minden meghívott jól érzi magát - mondja a tapasztalt szervező.

A kompromisszumok sorában természetesen első helyen áll a vágyak és a lehetőségek tisztázása: mit bír el az ifjú pár, illetve szülei pénztárcája. Egy olyan, száz vendéges esküvő, amelyen "mindenből van egy kicsi", öt-hatszáz ezer forintba kerül - mondja Móra úr. Valószínűleg ezért van, hogy sokan, ha már világraszóló mulatságot nem rendezhetnek, akkor inkább egyszerűen, egészen szűk családi körben ünneplik meg házasságkötésüket. Az is gyakori ma még, főleg kisebb településeken, hogy a nagy lakodalmat "háziilag" bonyolítják: az egész rokonság három napig süt-főz, hogy a sok vendég jól lakhasson. De olyan is akad, aki két esküvőt tart, egyet szűk családi körben, egyet meg a baráti társaságnak.

Móra Róbert szerint a házasulandók-nak két alaptípusa van. Az egyikbe tartoznak azok, akik jó előre és alaposan fölkészülnek, megfontolják a dolgot, és hagynak időt a szervezésre. A másik típus valamilyen ok miatt hirtelen dönt, mielőbb ki szeretné mondani a boldogító igent, de azért megadná a módját is. Előfordul, nem is olyan ritkán, hogy az az esküvő sikerül nagyon jól, amit gyorsan, rövid idő alatt kellett megszervezni. Ilyenkor jól jön egy profi rendezvényszervező cég segítsége, akár úgy, hogy az egész rendezvényt felvállalják, akár úgy, hogy csak rész-szolgáltatást nyújtanak, például elkészítik a dekorációt.

Móráék úgy tapasztalták, hogy Kecskeméten és környékén jobbra még a hagyományos esküvő divik: vőfélyvel, kékérővel, a vendégsereggel ide-oda sétáltatásával (vagy autóztatásával), hagyományos éttermi vacsorával. A hagyományoktól nem szívesen térnek még el mifelénk. De, mint a statisztika is mutatja, a házasulandók többsége harminc évén még innen van, a fiatalok pedig haragnak az újdonságra. Kecskeméten is egyre többen szeretnék esküvőt amerikai módi szerint. A party jellegű esküvőn minden egy helyen zajlik, többnyire a szabad ég alatt. Az anyakönyvvezető házhöz jön, az eseményeket ceremóniamester igazgatja. A vendéglátás lehet állófogadás, grill-party vagy hagyományos vacsora is. Az ilyen esküvőnek sajátos hangulata van, és igazán egyedivé tehető. Gyakorlati szempontból nagy előnye, hogy a vendé-

Esküvő a zöldben, a lajosmizsei Tanyacsárdánál

geknek nem kell körbejárniuk a fél várost az örömszülők házáig, a polgármesteri hivatalon át a vendéglőig, mire végre leroskadhatnak az ünnepi asztal mellé.

Az esküvő óriási esemény és óriási izgalom. Filmen nagyon szórakoztatóak a botrányosan sikerült lagzik, de a sajátját szeretné mindenki simán tudni. Bár az idő megszépítheti azt is, amin egykor bosszankodtunk. Talán az a kecskeméti pár is, akik egy rossz naptári bejegyzés miatt másfél órát vártak a papra, a tízéves évfordulón nevetve emlékezik majd az ügyre, mint saját, külön bejáratú esküvői sztorira. Hacsak el nem válnak addigra.

Nemrégiben érdekes dokumentum filmet sugároztak a királyi televízióan arról, hogy nemzetiségtől, kultúrától függetlenül mi mindenre vagyunk képesek mi emberek, férfiak és nők egyaránt, azért, hogy csábosnak láttatva magunkat, megszerezzük a másikat. Arról is lehetne tanulságos dokumentumfilmet rendezni, ennél mennyivel többre is képesek vagyunk, hogy aztán viszont megszabaduljunk tőle...

Nézzük ismét a KSH Megyei Igazgatóságának adatait: 1998-ban Kecskeméten 483 házasságkötésre 263 válás esett. A kilencvenes évtizedben minden évben körülbelül három válás jutott ezer lakosra. Úgy tűnik, e téren beálltunk egy stabil szintre. A felbontott házasságok fele tíz évnél rövidebb ideig tartott, húsz vagy ennél több év után a házások 20 százaléka vált el ágytól-asztaltól és egymástól. Az elvált férfiaknak és nőknek több, mint háromnegyede volt a 25-45 éves életkor között. A válások tehát elsősorban a fiatalokat és a középnemzedéket érintették.

Dr. Bicskei Ferenc, a Kecskeméti Városi Bíróság elnökhelyettese és dr. Boros Gabriella bíró szerint nálunk az európai gyakorlathoz képest sem nehéz elválni. Ez persze nem azt jelenti, hogy a procedura mindig gyorsan és könnyen lezajlik.

Az "ideális eset": gyermektelen házaspár, akik közös megegyezéssel válnak, és nincs köztük semmilyen vitás kérdés. Ilyenkor egy tárgyalás is elég, hogy a bíróság döntsön. Ma már úgynevezett békítő tárgyalás tulaj-

donképpen nincs, de ha a párnak kiskorú gyermeke van, az első tárgyaláson mindenképpen megpróbálják békíteni őket.

Ha az eset nem ideális, a pereskedés éveig is eltarthat. Bizonyítani kell például, ha az egyik fél nem akar válni, hogy a házasság tényleg megromlott. Előfordul, hogy a felek akarnak, de nem tudnak megegyezni. Leginkább a vagyon megosztásában. Ilyen esetben a bíróság részítéssel elválaszthatja a párt, akik aztán erőiket és ügyvédjeiket a vagyonmegosztási perre koncentrálnak. A bíróságon is érezhető, hogy egyre több a jómódú ember, és egyre több a vagyon, amin pereskedni lehet. A házassági szerződés ennek ellenére még csak elvétve fordul elő.

Kecskeméten a válni szándékozók több mint fele közös megegyezéssel kíván búcsút mondani egymásnak. Ezzel elsősorban nem a bíróság, hanem a saját helyzetüket könnyítik meg. Nem mérgesedik el annyira a viszony, hogy meggyűlöljék egymást, és a gyerekeket sem viseli meg annyira a tudat, hogy anyu és apu többé nem akarnak együtt élni.

Az éveig tartó pereskedésből olyan csúnya ügyek is kerekedhetnek, amit már a sokat tapasztalt bíró is nehezen visel. Sértettség, bosszúvágy, gyűlölködés, hazugságok, egymás befekettítése - az érintettek nem éppen előnyös oldalukat mutatják, de többnyire ez érdekli őket a legkevésbé. Van, aki egyszerűen nem tud belenyugodni, hogy a házasságnak vége. Van, aki bosszút áll, mint annak a tíz éve elvált párnak az egyik tagja, aki azóta is különböző perekkel bombázza hajdani hitvestársát. Érdekes, hogy a váloperek többségét a feleségek kezdeményezik. A férfiak csak akkor, ha nyomós okuk van rá. A "nyomós ok" gyakran sokkal fiatalabb, mint a feleség.

Manapság az élettársi kapcsolatok is gyakrabban érnek véget a bíróságon. Az ilyen kapcsolat alatt szerzett vagyonra nem úgy tekint a törvény, mint a házasság esetében. Be kell bizonyítani, ki mennyit hozott a közös konyhára. Első ránézésre is 3-4 év - mondja a tapasztalt bíró.

Az alibi válaszokat nehéz kiszűrni. A nyolcvanas évek elején például azért váltak el jónéhányan, mert egy család-

nak nem lehetett több ingatlana. Mostanában például a végrehajtás megállítás miatt. Esetleg azért, mert a gyermekét egyedül nevelő szülő kicsivel több családi pótlékot kap.

A statisztika szerint Kecskeméten a felbomlott házasságok mintegy harmadában nem neveltek kiskorú gyermeket. Az elvált házaspárok 37 százaléka egy, 25 százaléka kettő, 6 százaléka pedig három vagy ennél is több közös kiskorú gyermeke volt. Az 1998-ban elvált házaspárok mintegy 30 százaléka nevelt hét évesnél kisebb gyermeket. Ez a szám nagyon elgondolkodtató.

A bírók azt mondják, nincs lehagylóbb, mint fiatalokat látni a teremben, egészen kicsi gyerekekkel. Egyébként sem könnyű, Bicskei elnökhelyettes idézve, "egész nap elfuserált kapcsolatokkal találkozni", de ha gyermek is érintett az ügyben, még nehezebb. Ilyenkor van a legnagyobb szükség a bíró tapasztalatára, emberségére, empátiájára. Kegyetlen dolog kimondani egy gyerekkel, hogy kit szeret jobban, a legtöbb bíró nem is szívesen, csak a legvégső esetben él ezzel a lehetőséggel. A szülők, sajnos, nem mindig gondolkodnak ugyanígy.

A bíróságot gyakran éri a vád, hogy a perek nagyon elhúzódnak. Hogy meddig tart egy per, az nem csak a bíró munkájától, az eset bonyolultságától függ, hanem az ügyek és a bírák számától is. A Kecskeméti Városi Bíróságon volt olyan időszak, amikor 300 ügy jutott egy bíróra. Félévente került sor egy-egy ügy tárgyalására. Most már jobb a helyzet, 130-140 ügy esik egy polgári peres bíróra, de az ideális nyolcvan lenne, mondja az elnökhelyettes.

Válóperes bíróknak nemigen van sikerélménye. Hiszen siker az, hogy elválasztott két embert? Az ügyek hosszú folyamából így inkább azokra az esetekre emlékszik, amelyekben elmaradt a per, a feleket sikerült kibékíteni. Ők szinte mindig fiatalok. Még hajlanak rá, hogy adjanak maguknak egy újabb esélyt, még egyszer kipróbálják, igaz-e, hogy a jól sikerült házasság - akárcsak a jól sikerült esküvő - bölcs kompromisszumok sorozatának eredménye.

Írta: Magyar Ágnes

Vészhelyzetben: helyettes szülőt!

Az 1997. évi XXXI. törvény az önkormányzatok számára kötelező feladatellátásként az alapellátás keretén belül olyan szolgáltatások bevezetését írja elő, melyeket a rászorulóknak elsősorban önkéntességi alapon vehetnek igénybe.

A gyermekek átmeneti gondozását - ami a szülő kérelmére vagy beleegyezésével történik - abban az esetben kell biztosítani, ha a szülő egészségügyi körülménye, életvezetési problémája, indokolt távolléte, vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családjában nem tudja megoldani.

Az átmeneti gondozás az alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb 6 hónapig tart,

az elhelyezés időtartama azonban egy ízben 3 hónappal meghosszabbítható. A gyermekek átmeneti gondozásáért a szülőknek személyi térítést, díjat kell fizetniük. Az átmeneti gondozás megszervezése három formában történhet, helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában, vagy családok átmeneti otthonában. A továbbiakban az átmeneti gondozási formák közül a helyettes szülői tevékenység biztosítására fogunk kitérni.

A helyettes szülő az a személy, aki a vér szerinti szülő kérelmére, vagy beleegyezésével az átmenetileg nehéz helyzetbe jutott család gyermekét az otthonába fogadja, és ott gondoskodik a teljeskörű ellátásáról. Úgy, hogy

közben a vérszerinti szülő felügyeleti joga megmarad.

Az átmeneti gondozásra szoruló gyermek szempontjából a gyermek nyugodt, biztonságos családi környezetbe kerül, életkorának és egyéni sajátosságának megfelelő ellátásban részesül, mintajellegű életvitellel találkozik a helyettes családban. Nem szakad ki a megszokott lakóhelyi közösségből (óvoda, iskola, barátok). A szülővel rendszeres személyes kapcsolatot tarthat fenn.

A helyettes szülők személyi adottságainak és a befogadó környezetnek a gyermek jó színvonalú ellátásának biztosítására alkalmasnak és felkészültnek kell lennie. Ezért köteles megvizsgálni az önkormányzat, illetve a működő, a helyettes szülőnek jelentkezettek alkal-

masságát. Az alkalmassági vizsgálat kiterjed a helyettes szülő teljes családjára is. Helyettes szülő lehet az aki: -14 évesnél idősebb, és a nála elhelyezett gyermeknél min. 16 évvel, max. 45 évvel idősebb. (Ettől a szabálytól el lehet térni akkor, ha a helyettes szülő a gyermek rokona, és ha ez a döntés a gyermek érdekeit szolgálja.) - büntetlen előéletű. Érzelmi és fizikai adottságai, egészségi állapota alapján alkalmas a gyermek gondozására, nevelésére. (A háziorvos igazolja, hogy a jelentkezett személy nem szenved a gyermek teljeskörű ellátását korlátozó testi érzékszervi értelmi fogyatékosságban, pszichotikus zavarban és káros szenvedélye sincs.)

Ahogy a fentiekből is kitűnik, a helyettes szülői feladat vállalhatóságának egyik feltéte-

le a felkészítő tanfolyam eredményes elvégzése. A helyettes szülői tevékenységéért díjazás illeti meg, melyet a hatályos jogszabályok értelmében csak akkor kell folyósítani, ha otthonában ténylegesen átmeneti gondozást szolgáltat. A helyettes szülői díj legalacsonyabb összege gyermekenként, fiatal felnőttként a minimálbér 20 százaléka. A helyettes szülő a tényleges átmeneti gondozás ideje alatt nevelési díj és ellátmány is megilleti. a mindenkori öregségi nyugdíjminimum 120 százaléka.

A kecskeméti helyettes szülői hálózat létrehozása érdekében indítandó tanfolyamra érdeklődők jelentkezését várják az I.sz. Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatnál (Kecskemét, Ferenczy u. 1. tel: 507-621, vagy 322, 411, 8-16 óra között)

EGY TELJES ÉLET

A Kecskeméten élő Vágó Márta rugdijas pedagógus. Ötven évvel ez-
ött szerzett tanítói oklevelet, majd
nári diplomát. Jó érzéssel mondja,
gy egyazon helyen - a Hosszú utcai
colában - megszakítás nélkül har-
inckét évig tanított. Közben utazó
oportok élén változatlan érdeklő-
ssel, kíváncsisággal és nem szűnő
kesedéssel járta az országot és Eu-
pat. A megismerő és élményszerző
jain összegyűjtött tárgyak - köny-
k, népi kerámiák, szőttesek, kalota-
egi varrottások, vázák, gyertyatar-
k stb. - szépítik, gazdagítják a Jókai
cai lakás meghitt - szép helyiségeit.
emet és lelket gyönyörködtető az
azi polgári környezet. Felújíttat-
nyű és élvezetes a beszélgetés,
nelybe bekapcsolódik az immár ki-
nevennégy esztendőes édesanya, a
kszoros dédmama is.

Vágó Márta ezt mondja a családjá-
l:

"Nekünk már a dédapánk is peda-
gus volt, meg a szüleink is, többen
rokonok közül is. Az apánk a Rákó-
i Ferenc Általános Iskola igazgatója
olt, s előtte körzeti tanfelügyelő, az
yánek húsz évig tanított egy intéz-
ényben, a Zrínyi Ilona iskolában, s
szesen négy évtizedet töltött el di-
jai között. Hatan vagyunk testvérek,
irom tanár, egy orvos, egy gyógy-
erész és egy tisztviselő. Egyetlen fiú
olt közöttünk, Iván, a mérnök, aki
agikusan korán eltávozott mellőnk.

Özvegy édesanyánk és az ugyan-
ak kilencvenen túli nagynénénk mö-
ma már felsorakozik tehát a hat
yerek, a tizenegy unoka és a hét déd-
noka. Kecskeméten, Budapesten és
émetországban él a nagycsalád, ám
ért rendszeren együtt vagyunk. Szil-
szterkor például összesen ötvenné-
yen köszöntöttük együtt az új évez-
det.

* *Miért lett tanár?*

Első gyerek voltam, s jöttem a több-
iek. Minél előbb kenyérgereket kel-
tt. S a családi hagyományok persze.
gyébként nálunk minden gyerek to-
bb akart tanulni kezdettől fogva.

*Nyilván szerette a nevelést, a peda-
ógiát. Tanítás közben mi okozta a
nagyoobb örömet?*

Magyar-történelem szakos lettem,
e tanítottam közben földrajzot is.
zerettem, és örömmel végeztem a hi-
atásomat, a Hosszú utcai iskola hoz-
nótt a szívemhez. Kálnoki László jó-
agató volt, megteremtette a legjobb
ltételeket a munkánkhoz. Nagyon jó
yerek-anyagunk" volt, sokukkal ma
tartjuk a kapcsolatot. Például emlé-
zetes a huszonöt, meg a harminc
ves találkozó.

*Említene neveket azzal kapcsolat-
an, hogy kik voltak hatással Önre
unkája közben?*

Sokáig sorolhatnám a kitűnő, lel-
es, odaadó munkát végző pedagógu-

sok neveit. Dr. Nánási Miklós főisko-
lai tanár, dr. Gulyás István igazgató,
dr. Bakay Tiborné, aki a bábozást elin-
dította Kecskeméten, Nemesszeghy
Márta, az ország első ének-zenei álta-
lános iskolájának megszervezője és
haláláig vezetője, Magyar Ilona Kos-
uth-díjas tankönyvíró, dr. Kálmán
Lajos karnagy, népdalgyűjtő, aki
Kecskemét díszpolgára lett. Rendki-
vüli öröm volt velük együtt dolgozni,
mélyen hatottak rám.

*Miért kezdett el utazni rendszere-
sen, hogyan lett
megszállott ide-
genvezető?*

AZ 1957-56-
as tanévben szer-
ződést kötöttünk
az IBUSZ-szal a
rendszeres or-
szágjárásra. Vo-
nattal és busszal
jártuk az orszá-
got, és a határon
túli magyarlakta
területeket. Eger,
Lillafüred, Pécs,
a Balaton kör-
nyéke, a Kárpá-
tok, a Szepesség,
a Hargita, a Szé-
kelyföld, a jugo-
sláviai tenger-
part ezer és ezer
élmény forrása
volt. Közben Erdély szerelmese let-
tem, ahol legalább ötvenszer voltam
csodálójá az igaznak, szépnek, embe-
rinek, a történelmi emlékhelyeknek és
a lelket- gazdagító gyönyörű termé-
szetnek.

Közben egyénileg és baráti társaság-
gal keresztül-kasul bejártam Európát.
Csupán Skandináviába, Hollandiába
és Portugáliába nem jutottam el. Jó
három évtizedig tartott ez a sok-sok
örömet adó szép elfoglaltság a tanítás
mellett. Talán hangzatosnak nagy sza-
vaknak tűnik, de a hazaszeretetre ne-
velés és a "megismerni és megszeret-
tetni" jelszó lebegett mindig a szem-
mem előtt.

*Így utólag milyennek ítéli meg a
"világjáró" embereket? Sok vesződés,
baj volt velük? S voltak visszatérő uta-
sai?*

Nagy-nagy örömmel, jóérzéssel
mondom, hogy sokan ismételtették a
közös utazást. Talán most sokan meg-
lepődnek, de nyugodtan mondhatom:
az egyik legjobb és leghálásabb réteg
a paraszti világból verbuválódott. Na-
gyon emlékszem sok-sok példára.
Volt egy parasztasszony, aki a Rákó-
czi-kort és a Nagyságos Fejedelmet,
annak életét alaposan ismerte, és több-
ször útítársunk volt egy izsáki szabó-
mester, aki bejárta Európát. Ebben a
tevékenységben tudni, ismerni kellett,
és nagy-nagy türelemre volt szükség.
Szerintem a csoportos utazások részt-
vevőinek többsége fegyelmezett, ér-
deklődő ember volt.

A tanításban tudta hasznosítani az

utazási tapasztalatokat?

Nagyon! Mindent. Olyan gyakori-
sággal vittük a tanulóinkat mindenfe-
lé, hogy a nyolcadik osztály végére
szinte az egész országot bejárták. Ma-
radandó emlékem, hogy a földrajz óra
végén ezt mondta egy fiú: - Magát
reggelig elhallgatnám! Kell ennél
szebb, több egy nevelőnek?

*Hetven évesen szellemileg friss, fi-
atalos. Hogyan "élte meg" a nyugdí-
jaztatását?*

Tudni kell időben "lelépni", abba-

Családi együttlét

hagyni. Át kell adni

a helyet a fiatalok-
nak. Ma már keve-
sebbet utazok, de
azért még van egy
állandó nyugdíjas
csoporthoz, a
lajosmizsei klub
tagjaiból áll. Svájci,
ausztriai és olaszor-
szági emlékek ko-
vácsolják össze to-
vább a kisközössé-
get.

Vannak tervei?

Hogyan telnek nap-
jai?

Az otthonunk a legfontosabb. A ba-
rátok, az emlékek rendezése, ébrentar-
tása. Az egymásról gondoskodás. És
olvasás, mérsékelt tévé-nézés. Köz-
ben készülök a nyári utazásra, Tiroli
tájkára meg a csoport.

*Mint a Tudományos Ismeretterjesz-
tő Társaság tagja előadásokat is
tartott...*

Éveken át több százat. Tanyákon is,
sokat. Volt amikor szekéren mentem
útatlan utakon De mindig élmény
volt.

Itt jegyzem meg, hogy úgy érzem:
tartalmas életet éltem. A látvány, is-
meret és tapasztalat az
emberi kapcsolatok
mellett teljessé tették az
életemet.

Írta: Varga Mihály

...és tegnap

A B O R O T V Á S

Dr. Beretvás Károly

BERETVÁSOKRÓL

Egyikük 150 évvel ezelőtti születése kapcsán

Nagykőrös földesura, gróf Keglevich Miklós
közbenjárására kapta meg Beretvás István
1667. május 19-ével Leopold királytól a címe-
res nemesi levelet. Azóta egyvégtében Nagykö-
rösön élnek a Beretvások, akiknek korabeli ok-
levelén még a Borotvás név szerepel.

A három város - Kecskemét, Cegléd, Nagykö-
rös - ismert, hagyományosan jó kapcsolata en-
nek a családnak az életében is szerepet játszott.
Többen települtek át Nagykörről Kecskemé-
re vagy lakhelyüket megtartva, Kecskeméten
vállaltak állást.

A család nevezetesen, Kecskeméten legismer-
tebb tagja volt ifjabb Beretvás Pál szőlész, bor-
kereskedő és szállodatulajdonos, akire most
2000-ben, születésének 150 éves jubileumán
emlékezhetünk.

Ifj. Beretvás Pál 1871-től vezette világlátott,
művelt építőmester édesapja által alkotott Be-
retvás szállót és kávéházat. A szállodájában fel-
szolgált - külföldön is hírnevet szerzett - tüzes
vörösborát Szarkásban termesztette. De szőlő-
ültetvényeket telepített Belső-Ballószögben, a
Csáktornyai hegven és az Űrihegyben is. A ki-
válóan gondozott szőlőtelepekről - a szállodai
vendéglátáson túl - jelentős mennyiségű borral
kereskedett, külföldre is exportált.

A kiváló borász tapasztalatait Németország-
ban szerezte, a borpalackozást pedig a híres
Francia-borvidék központjában Bordeauxban
sajátította el. Nagyszerű pincéket létesített
Kecskeméten, amelyekben 14000 hektoliter
bort tudott tárolni. Bori Ausztriában, Németor-

Mesés gazdagságuktól, de ezzel együtt mecé-
nás hajlamukról is híresek voltak a Beretvások,
akik közül az ősök három ízben is nyertek kirá-
lyi adományt.

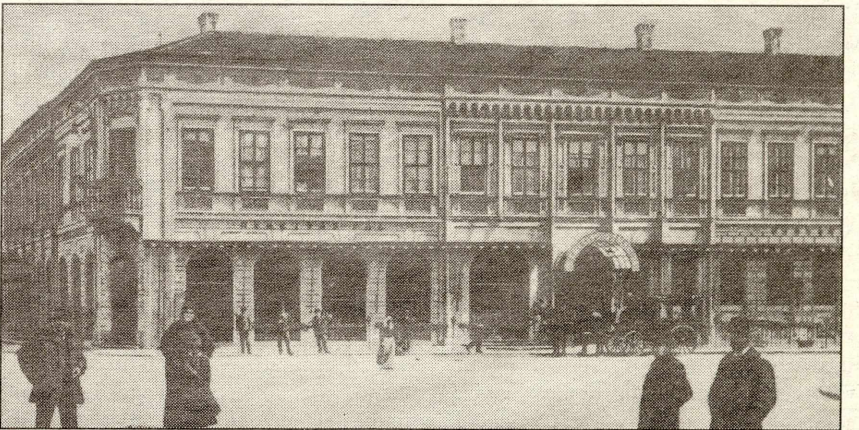
A Beretvás-familia nagykőrösi ága a szom-
széd város közéletében jeleskedett inkább. A
család 8 tagja 18 ízben viselt a városnál fő-
vagy másodbírói tisztet.

Nemzeti elkötelezettségükről, hazafias érzü-
letükről is nevezetesebbek voltak a Beretvások. Ki-
emelkedik mindöjük közül Beretvás Zsigmond,
aki - a gázszos emlékü Trianoni békediktátumot
követően - az Ausztria által annektált nyugat-
magyarországi felszabadító harcokban vett
részét, a Héjjas Iván vezette 120 kecskeméti le-
gény között.

A kirschlagi ütközetben Beretvás Zsigmond
tartálékos zászlós géppuska-fészek elleni ro-
hamban véve részt, öt géppuskagolyótól találva,
lőtt sebeiből végezve, köztük egy toroklövéllel,
egykedvűen cigarettázva mutatott példát társai-
nak, várakozva az értük, sebesültekért küldött
rázós szekerekre.

Napjainkban, a Nagykörrösön született, a szü-
löi házba naponta hazajáró dr. Beretvás Károly
ügyvéd él és dolgozik Kecskeméten, ingázva
lakhelye és munkahelye, a Klapka-utcai ügyvé-
di irodája és Nagykörrös között.

Az ügyvéd úrról elmondható: "Nem esett
messe az alma a fájától." Irodája falán a kirá-
lyi kegy jele, a nemességet igazoló családi cí-
mer: álló kék pajzsban zöld alapon vörös ruhás,
kalpagos katona áll a nézővel szemben, jobb ke-

A volt Beretvás szálloda és étterem a főtéren, ma ennek helyén áll az OTP székház

szágban és Amerikában is kedveltek voltak,
számtalan kiállításon nyertek aranyérmeket.

Gazdaságával soha nem hivatkozott, de gyak-
ran és nem véletlenül beszélt poharazgatás köz-
ben a nemesi levelet szerzett Beretvás János
unokájáról, aki 100 esztendővel a címer-adomá-
nyozást követően is kimutatva a Keglevich-
család iránti háláját azzal, hogy 1100 forint tar-
tozását (akkor mesés összeget) engedte el gróf
Keglevich Gábor generálisnak 1764-ben.

zében görbe kardot tart, s balját csipőre teszi. A
címet ölelő takarók: arany-kék, ezüst-vörös. A
címer alatt a név és az adományozás dátuma:
Borotvás, 1667.

S a 333 esztendősi régi címerpajzs már a XXI.
század-, a harmadik évezred modern számító-
gépeire-, s egy neonfényvel villogó monitorra
tekint alá a falról.

Írta: Tiszaugi Szabó Tamás

vassák az újság cikkei. A közeljövőben
megújul a KözTér internetes megjelenése.
Lehetővé válik például témakörönkénti
csoportosításban lekérni a cikkeket. Hama-
rosan elkészül a KözTér Archivum, ahol a ré-
gebbi számokban lehet majd tallózni. A Há-
lót a szerkesztőség naponta frissíti, ezért ér-
demes gyakran beleakadni. A Háló - Kec-
keméti Információs Magazin a
www.kecskemeti.info.hu címen böngészhet-
hetik.

Novemberi számunkban írtunk először
Kecskemét új internetes magazinjáról, a Há-
ló - Kecskeméti Információs Magazin-ról.
Akkor Szappanos Sándor főszerkesztővel
beszéltünk az indulásról és a terveikről. Az-
óta tovább szötte az Info Panel Bt. a Hálót.
A Magazin látogatottsága folyamatosan nő
és a statisztikák szerint sokan visszatérnek
nap mint nap. A KözTér internetes kiadása is
sok látogatót vonz. Az ország szinte minden
részéről, sőt külföldről is igen gyakran ol-

25 éves az Erdei Ferenc ÁMK

1975. február 14-én vehette birtokába a város
az ország lakossága a művelődési központot.
z elmúlt negyed század alatt mindig pezsgő
et, színes program kínálat jellemezte az intéz-
ény működését. Hangversenyek, színi előadá-
k, kiállítások, fesztiválok, vásárok, ismeret-
rjesztő programok, tanfolyamok, szórakoztató
űsorok, bálak, táborok, s klubok sokasága
rta, várja az ide látogató fiatalokat és felnőtte-
t, 2000-ben különösen gazdag az Erdei Fe-
nc Általános Művelődési Központ és a város
lturális kínálata. A millennium ünnepi ren-
zvények sorában az év folyamán több, olyan
ogramra is várjuk Önöket, amely az intéz-
ény 25 éves működéséhez kapcsolódik.
Az intézmény évfordulós rendezvényeinek
rát február 14-én ünnepi Gálaest nyitja, a
ekskeméti közönség által kedvelt és szeretett
űvészek részvételével.

Az év során, havonta 1-1 közösségi és szak-
mai program idézi majd fel a negyedszázados
múlt évtizedeit, tartalmas időtöltést kínálva a
mában. Tartsanak velünk, legyenek továbbra is
vendégeink!

2000. február 14., hétfő 19 óra: Gálaest, a
Kecskemét Kultúrájáért Alapítvány Javára

A fellépő művészek: Pitti Katalin, Bencze Ilona,
Ráckevei Anna, Szinetár Dóra, Keveházi
Gábor, Reviczky Gábor, Sirkó László, Túri
Sándor, Kecskeméti Színitanoda, Kecskemét
Táncgyűttes, Kecskemét Jazz Orchestra

Zongorán közreműködik: Péter Szabó Anikó
és Látó Richárd. A műsort vezeti: Szily Nóra

A Kecskemét Kultúrájáért Alapítvány tevé-
kenységével elsősorban a városi közművelődé-
si munka támogatását, az egyetemes és a ma-
gyar kultúra értékeinek közvetítését, a hagyomá-
nyok ápolását tűzte ki feladatául. Támogatni

kívánja az amatőr művészeti csoportokat,
együtteseket, a közhasznú képzéseket, tanfolya-
mokat, táborokat. Anyagi támogatás formájá-
ban segíteni kívánja a kulturális jellegű városi
nagyrendezvények megvalósulását. Az alapít-
vány nyitott, ahhoz bármely természetes és jogi
személy - a vonatkozó adókedvezményeket is
érvényesítve - csatlakozhat. Az alapítványt tá-
mogató jogi személyek számára folyamatos be-
mutatkozási lehetőséget teremtünk. Hiszünk
abban, hogy a jó ügyek érdekében létrejövő szé-
leskörű összefogás mindig meghozza - ha hosz-
szabb távon is - a maga eredményét, s így a
Kecskemét Kultúrájáért Alapítvány az Ön segí-
tsége révén sok kiváló kezdeményezést támoga-
that majd. Az alapítvány számlaszáma:
11500504-10007170. A 2000. évtől kezdődően
a személyi jövedelemadó 1%-át az Alapítvány
részére is felajánlhatja a fenti számlaszámra!

Költészet és filozófia a színpadon

Az ember tragédiája drámai költemény, tehát folyamatosan kezünkbe kell venni, hogy elgondolkozhassunk Madách sorain. Színpadra állítása nagy buktatók elé állít(hat)ja a rendezőket. A Kecskeméti Katona József Színház január 14-ei bemutatója elkezdte a buktatókat, azaz Bodolay Géza és alkotótársai a mai korhoz és ifjú generációhoz szóló előadást hoztak létre, amely azt is bebizonyítja, hogy a jelen a múltból érthető meg igazán.

Az előadás az 1848-as elbukó forradalmon kesergő, bajszos, törékeny alkatú, szobatudós megjelenésével indul. Ő Madách, a hivatalából is felmentett, meghurcolt, a világtól elvontan élő író. Aztán hirtelen lehull a paróka, a bajusz és Lucifer áll előttünk és már egy tanévzárón vagy bármilyen pártgyűlésen találjuk magunkat, ahol az autokrata igazgató / osztályfőnök / pártelnök leszögezi: „Be van fejezve a nagy mű, igen.” („Leraktuk a szocializmus alapjait!”, „Befejeződött a rendszerváltás!”) Mindenki boldog, ujjong és elhiszi. Csak Lucifer-Madách nem, és természetesen mi sem, akik fokozatosan hangolódunk rá a színház új, ünnepi bemutatójára. De hamar magával ragad mindenkit a lendületes kezdés és ez a lendület és dinamikuság, elán egy pillanatig sem hagy alább. Megérint Madách szelleme. De Madáchon keresztül eljut hozzánk mindazoknak a gondolkodóknak az eszmevilága is, akik a drámaíróra hatottak. Már maga a drámai költemény is "kétszer született meg": 1859-ben Madách által, majd 1861-ben Arany János keze alatt.

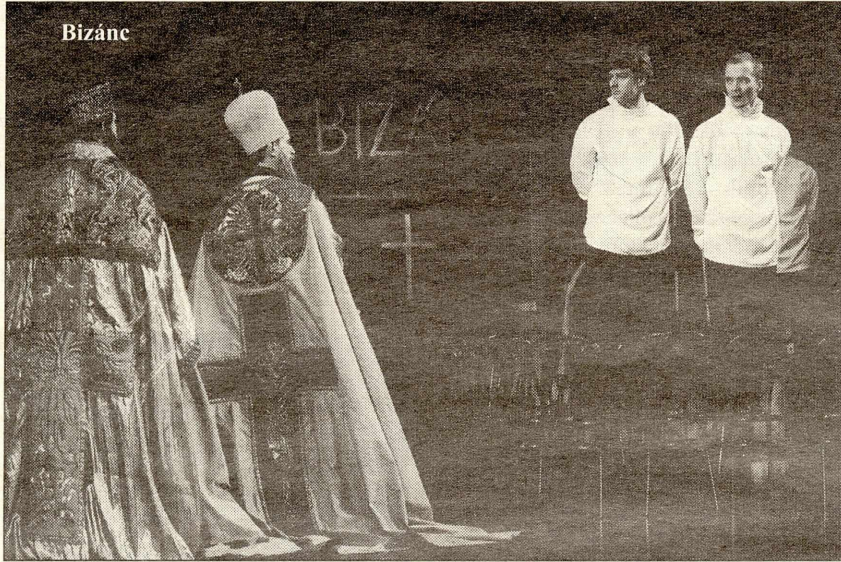
A mű olvasása közben fel-fel villan a külhoni szellemóriások sokasága. Goethe, Milton, Shakespeare, Dante, Hegel, a fiatal Schelling, Feuerbach, Mill, Pascal, Owen, Rousseau. De érződik Kőlcsey, Vörösmarty és Petőfi hatása is. A mű elsőleges filozófiai forrása Hegelnek illetve dialektikájának tulajdonítható. Az autokrácia tézisének (Egyiptom) ellentéze a demokrácia (Athén), a kettő szintézisének antitézise az "egyéni öncélúság" (Róma), az így jelentkező tézis antitézise a vallásos hit eszméje (Bizánc) stb., stb. De van különbség is Hegel és Madách felfogása között: az állam felépítésére vonatkozóan. Míg Hegelnél

az állam maga a testet öltött szabadság, addig Madáchnál az államnak nincs súlya, ahogy ez a XII. színben érzékelhető. Ádám személyisége már lépés a kanti etika felé, hiszen kérdéseik megegyeznek: Mit kell tennem?, Mit tudhatok? Mit remélhetek?

Az irodalomtanároknak tisztességgel fel kell készíteniük tanítványaikat ennek az előadásnak a megtekintésére, de kinek-kinek a saját érdekében is fel kell elevenítenie középiskolából megmaradt emléképeit. (Felvetődik

láthatunk, hanem alaposan átgondolt, feszült figyelmet igénylő előadást, amelyben időről-időre fel-fel villan a humor is.

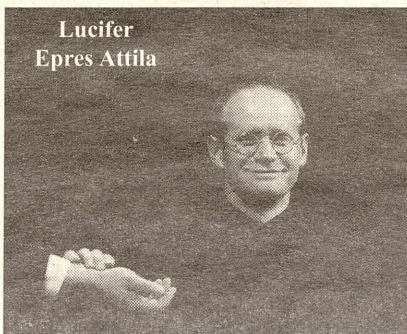
A társulat összjátéka imponáló, de a rendező teret enged a színészi egyéniség megnyilvánulásának is. A drámai költemény hármasa illetve, négyese (két Évát láthatunk) viszi vállán a nehézet, de ehhez a csaknem mindig színben lévő játszótársak együttműködése is nélkülözhetetlen. Az előadás motorja Lucifer (Epres Attilának

Bizánc

Vásári Mónika, Balogh Erika

Lucifer
Epres Attila

köszönhetően emlékezetes alakítás), aki nem gonosz ártó ördög, hanem bölcs, aki humorba csomagolva érzékelteti, hogy nincs igaz és hamis benyomásokat megkülönböztető kritérium, így helyes ítélet sem létezik.

Az előadásról azonban kijelenthető, hogy méltó az államalapítás ezer éves jubileumán Madáchhoz és a SZÍNHÁZHOZ.

Tajti István

Hüse Csaba második évadja Kecskeméten

HÜSE CSABA, kecskeméti Katona József Színház tagja immár második évadját tölti a teátrumnál. Karakteres alkata, releváns énekutadása alapján kedvencévé vált a város közönségének. Legutóbbi nagy sikerű produkció a Godspell, amelyben estéről estére aratja le a megérdemelt babérokat. Eddigi pályájáról és a jövő terveiről vallott két próba között a színház társalgójában.

Hol kezdte el színészi pályafutását?

Egri fiú vagyok. Már a középiskolában is a színjátszó-kör tagja voltam. Az egri Gárdonyi Géza Színház stúdiójába felvettek és két év tanulás után gyakorlatos színésznek szerződtek. Sokat tanulhattam az ott pályájuk csúcán lévő kollégáktól, akik azonnal befogadtak maguk közé.

Melyik volt az az előadás, amelyre legszívesebben emlékszik vissza abból a korszakból?

A József és a színes széles vásznú álomkabát című Webber musicalban játszottam Józsefet, amelyben igazán megmutathattam színészi és énekesi képességeimet. Vendégként játszottam a Vidám Színpadon is a Rocky horror picture show című rockoperában és Tatabányán a Kőműves Kelemenben, ahol a címszerepet alakítottam. De Egerben is nagyon-nagyon jó szerepeket kaptam és szép feladatokat bíztak rám.

Miért jött el mégis onnan?

Egy színésznek - és mindenféle előadóművésznek - időről időre meg kell mérnie magát. Mivel a közönségtől nagyon sok szeretetet kaptam, úgy éreztem a sikereimbe már beletájtják az előző sikereimet is. Nem akartam azt, hogy a város kedvenceként ne legyek képes megújulásokra. Ezért döntöttem úgy, hogy Kecskemétre szerződöm.

Itt sem panaszkodhat a foglalkoztatottságára!

Hát nem! De ezt elégedetten mondom, igaz néha jó lenne egy kis pihenés. Ebben az évadban október óta minden este színpadon vagyok. Változatosabbnál változatosabb szerepekben mutathatom meg magam. A Jézus Krisztus szupersztár címszerepe épp oly kedves szívemnek, mint a Magyar menyegző Madárijesztője. Persze a Godspell előadások utáni vastaps is erőt ad az újabb feladatokhoz.

S melyek ezek az újabb feladatok?

Játszom az Ember tragédiájában és a Kamaraszínházban bemutatásra kerülő Tartuffe-ben Orgont.

Nem jött kicsit fiatalon ez a szerep?

Először én is meglepődtem, de Ádám Tamás, a darab rendezője biztosan tartogat valamit a tarsolyában, ami miatt én is jól érzem majd magam és izgalmas lesz az előadás. Soha nem játszottam még a Kamarában, és az

ottani játéktér egészen másfajta színjátszást kíván. Ezenfelül hiába kedvenc műfajom a musical, mindig örülök, ha prózai feladatot kapok, hiszen ezen a téren kevesebb a tapasztalatom, s jó megbirkózni az ilyen kihívásokkal. Így azt érzem, hogy nem skatulyáznak be egyfajta szerepkörbe.

A színházon kívül mivel foglalkozik szívesen?

A színházon kívül is sok-sok dolog érdekel. Szinte minden. Szeretem a veszélyes sportágakat, sajnos már harmadik éve nem jutok el sielni, s ez nagy szívfájdalmam. Ásványokat gyűjtök, elmélyedek a csillagászat rejtelmeiben, barlangászok és szeretek kirándulni. Van két kutyám is. A színházat igyekszem elválasztani a magánélettől, bár ez egy kicsit nehéz, hiszen a kedvesem is kollégám egyben.

Mit vár a 2000. évtől?

Szeretnék nyáron pihenni. És egyen-súlyban kívánok élni.

Lejegyezte: Tajti István

Párizs

„MONDOTTAM, EMBER...”

Ezredzáró-ezredváró gondolatok

„Nem az idő múlik, mi változunk” - mondja Lucifer Ádámnak Az ember tragédiájában. Vajha igaza volna, és az új ezredforduló valódi, gyökeres fordulatot hozna az emberiség életébe!

Három tételre kell különösen figyelmeznünk az ezredforduló küszöbén.

Az első: hazugság-alapokra nem lehet új évezredet építeni. Amely állítás egyrészt azt a feltételezést foglalja magában, hogy a jelenlegi életünk a globális nagyságrendű társadalmi-politikai mozgásoktól a magánélet legapróbb kisstílű hazudozásokra épül, másrészt azt, hogy az igazság felismerésének, kimondásának, illetve a jövődől életvitel alapjává tételének igénye ma már elementárisan jelentkezik az emberiség jobbik és túlnyomóan számosabbik felében.

A második tétel: az emberiségnek a Krisztus utáni harmadik évezredbe átlépve - ha egyáltalán fenn akar maradni - halaszthatatlanul át kell programoznia valamennyi létfontosságú, tétre menő küzdelmét a Káin-Ábel-, illetve Romulus-Remus-féle, azaz egymás kiirtására törő, definíciószerűen a jobbik fél pusztulásához vezető harctípusról a Hunor-Magyar-féle, egymásért, egymás magasabb létszintre hozása érdekében folytatott harctípusra.

Végül a harmadik tétel: a gátlástalan önérdék-érvényesítésre alapozott életviteli stratégia, bármilyen nagyság-

rendben foganatosítsuk, csakis a főemlős létszintjéig emelhet föl bennünket, odáig is csak ideiglenesen. Ha a sikeres életvitelt, mint az ön-, illetve csoportérdek ideális érvényesítőjét a jelenlegi definíciós keretek között óhajtjuk tovább vinni, akkor a következő évezredben az emberi minőség várhatólag a földi viszonyok között bizonyítottan legsikeresebb élőlénytípusnak, a rovarnak a létszintjére fog lesüllyedni.

Ezt elkerülendő ajánlatos lesz minél hamarabb és minél alaposabban megismerkedni az „ingyen kegyelem” fogalmával. A feltételek nélküli, viszonzást nem váró, sőt a nyilvánosságtól is tartózkodó jócselekedet - szélső esetben az ellenségeinkért is vállalt önfeláldozás - az egyetlen olyan tevékenységforma, amely túlelmeget bennünket a főemlős létszintjén. Más szóval: ez az emberrelválás, illetve az embernek megmaradás egyetlen valódi, hi-telességét megbízhatóan bizonyított kritériuma.

Hinnünk kell, hogy az emberiség képes lesz felismerni ezeknek a tetteknek a jelentőségét jövője alakításában, és remélünk kell, hogy vállalni is fogja az érvényesítésükkel járó kockázatokat, illetve fáradságokat.

Úgy legyen!

Pap Gábor
művészettörténész

Babits Mihály: A gólyakalifa

Lux Ádám és Krassói Gabriella

A mű azon kor lenyomata, amikor a pszichoanalízisnek és a freudizmusnak nagy hatása volt még Babits gondolkodására is.

Tábori Elemér, az úrfiú álmodtát: azt álmodja, ő létezik még egy példányban a távoli Amerikában, ráadásul néger és éhenkórász, nyomorult. Az álom nem múlik, ismétlődik, sőt, a néger fiú Tábori álmodik: a két álom találkozik és együtt kezdenek élni. Tábori cselekvése irányítja az ezer kilométerekre levő fiú cselekedeteit és

fordítva. Egyre teljesebb a káosz és az örület, egyre jobban összefonódik a két ember sorsa. Létezik-e egyáltalán, vagy csak egymás agyában és álmaiban? Tábori Elemér kötelességének érzi, hogy a házasságuk előtt menyasszonyát, Etelkát beavassa ebbe a titokba, nem is sejtve, ezzel miféle veszedelembé sodorja őt is...

Tábori Elemér: Lux Ádám
Etelka: Krassói Gabriella

Színpadra alkalmazta és rendezte:
Pozsgai Zolt

A talentummal el kell számolni

Egész pályáját végigkíséri a különböző művészeti ágak együttes jelenléte.

A művészetek összekapcsolása személyes életeményem, s ez vezetett el reneszánsz típusú műhely-alapításához is, hiszen másként látja a kottaképet az, aki a vonalak vezetésével is tisztában van. Másként használja testének rezonanciáját az énekes a légzéstechnikában, vagy a zongoránál az, aki mozdulatművészettel is foglalkozik. Vagy például a lovaglás, - mert itt ezzel is foglalkozunk - megtanít arra, hogy alkalmazzuk, figyeljünk egymásra, például ahogyan fölveszem a ló ritmusát. A lovaglás is olyan, mint egy zeneművel való élő kapcsolatot: nem fadarabként ülök sem a zongoránál, sem a lovon, hanem a hangszer és a muzsikussal egy gyönyörű szimbiózisban él együtt. Megtanulom, megismerni az izomzatomat, a ritmusban hogyan tudok föloldódni, hogy tudok begyorsulni, lelassulni stb., ez egy csodálatos képzés. Kisegít szavak nélkül, ösztönös ráérzéssel irányít egyfajta oldottságot megtanulni, együttműködni.

Kik járnak a MAESTOSO ART CENTER kurzusaira?

Két korosztályt céloztunk meg: a tizenéveseket és a már végzett művészeket. A Kodály Iskolának fölajánlottam az első évben két ösztöndíjat, egy orgona és egy zongora kurzusra. Felnőtt ének-, zongora-, festőművészek jönnek a kurzusokra, de ugyanakkor gyerek korosztályunk is van. A lényeg a társművészetekkel való ismerkedés, mint segítség a saját szakterület továbbképzése mellett.

Gyakorlatilag ez mesterkurzus és utánpótlás-képzés.

Pontosan. Egy látásmódot szeretnék átadni, a felnőtt generációt ránevelni arra, hogy amit eddig nem tanult meg, azt megtanulhatja még! Nemcsak begyöpösödött, előre legyártott klisékben szabad gondolkodni, hanem nagyon is föl lehet szabadítani a személyiséget a betanult gátlások alól. A fiataliságot meg rávezetni arra, hogy belőle még minden lehet, fölhasználni a nyitottságot, a rugalmasság képességét. Tehát ez egy látásmód, hogy nemcsak egy szakmát tudok és azt untig gyakorlom, hanem egyiknek a másikra való hatása, "áthallása" az, ami nagyon fontos, és ezt kell profi módon megtanítani.

Valami ilyesmiről szólna a NAT zene és dráma, zene és tánc koncepciója is. Vannak-e pedagógusok, akik érdeklődnek a program iránt?

Még nem akkreditált a program, de afelé kell majd eljutnunk, mert rendkívül sokan szeretnék ezt tudni. Ez még csak a második év, de idén már nagyon nagy az érdeklődés.

Mi a véleménye a zenét és a mozgást összekapcsoló különböző ismert európai koncepciókról, mint a Dalcroze vagy az Orff módszer?

Mindegyik kialakította a saját metodikáját, amiből valami mindig hiányzik. Gyakorlatilag - ahogy Kodály mondta - minden tanárnak van saját módszere, de akármelyiket nézem, mindegyik csak egy szelete a 360 fokos teljességnek. Én azt gondolom, hogy ahhoz, hogy az ember teljes körű képzést tudjon adni, nagyon is "eklektikus" zenésznek kell lennie. Tehát mindenfajta irányzatról, a körkékly minden részéről tudni kell, mindezt be kell építeni a nagy egészbe, s nem szabad abszolutizálni semmit sem. Mozdulatművészeti ismereteim és mozdulatművészeti múltam kialakított egyfajta metódust, amit 1990 óta használlok itt a Kodály Intézetben, de EPTA kongresszusokon is bemutattam előadásokon, és nagyon nagy tetszést aratott. Írtam egy tanulmányt "A tested zene" címmel, ez a mozdulat egyesületnek a vizsga anyaga volt. A kottaképben van a zene mozdulata, a

mozdulatművész viszont a zenének a formatanán, a struktúráján és a csontozatán keresztül kell, hogy megtanulja, hogyan mozogjon. Ez egy fantasztikus oda- és visszaható dolog. Hála Istennek az én életem úgy alakult, hogy mind a két oldalt ismerem. A zenészeknek azt tanítom, hogyan lehet a zenével az izomzatot, érzelmeket, technikát mozgósítani. Ahogy Kodály mondta, hogy "kimunkált kéz": ez egy izomreflexió, ami ugyanúgy működik, mint egy "belső hallás" a kottakép láttán. A koreográfusoknak pedig az ellenkező oldalát kell tanítani, tehát a zenei formát, hogy mettől-meddig tart valami, annak van egy ritmikus váza, iránya, lendülete.

Festészet

Hogyan találkozott a festészettel?

Legelső képem úgy született, hogy Debussy Fények a vízen című művét zongoráztam, és egyszer csak megjelent a szemem előtt a kompozíció... Egy órán belül megfestettem. Ez 1993-ban történt és azóta állandóan van egy ilyen belső kényszer, hogy amit nem tudok kizongorázni, mert a zongora hangszínein túl egy speciális fény-effektusnak, térnek és síknak a kombinációja egy másféle módon, akkor

illusztrációk édesapám Olaszországban megjelent rézkarcai. A harmadik címe Pegazus szárnyán, abban a kisplasztikáim vannak fényképen, a negyedik verseskötetet a szegedi Tanárképző Főiskola felkérésére írtam. Dr. Békés Imre nyelvész kért fel rá: olvasta a verseimet, és szeretett volna egy új kötetet kiadni, így a Főiskola kiadója jelentette meg, 1996-ban. A negyedik: Fest ékek. Fodor András költő fedezett fel és azóta rengeteg versemet mondták híres színészek, előadóművészek, például Bánffy György, Hegedűs D. Géza. A rádióban, a Ze-

Szabó Orsolya zongoraművész, költő, festőművész
17 éves koráig Berczik Sára növendéke a művészi torna (RSG) nyolcszoros magyar ifjúsági bajnoka, az első világbajnokságon a magyar csapat tagja;

1972-ben zongoraművészi diplomát szerez a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán, Kadosa Pál növendékeként;

1982-ben filozófia-esztétika szakos diplomát szerez;

1972-82-ig párhuzamosan tanít a Szegedi Zeneművészeti Szakközépiskolában, a Tanárképző Főiskolán és a budapesti Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolában;

1982-től a Kecskeméti Kodály Intézet adjunktusa, majd docense; a MAESTOSO ART CENTER (Szilvásvárad) alapítója; a Mozdulatkultúra Egyesület és az EPTA (Európai Zongoratanárok Szervezete) rendszeres előadója.

Szabó Orsolya a világhírű hegedűművésszel, Jehudi Menuhinnal

Koncert-turnék: Ausztria, Belgium, Dél-Korea, Franciaország, Finnország, Kanada, Németország, Norvégia, Olaszország, Spanyolország, a volt szocialista országok;
Előadások, kurzusok: Dél-Korea, Görögország, Svédország, Ukrajna;
Zongoraversenyek zsűrizése: Belgium, Dél-Korea, Görögország, Olaszország.

az ecsethez nyúlok. Ha az ecset és a zene nem elég hozzá, akkor verbálisan fejezem ki a témát, így születnek a versek. A festészetet egyrészt otthonról hoztam: édesapám építész, grafikus, festő és szobrász volt. A vele való együttélés során tanultam mindezt. Elmagyarázta, hogy milyen forma mit von maga után térben, síkban és színben, tehát ezt magamba szívta gyerekként, és miután édesapám meghalt, elkezdtem én festeni. Tíz önálló kiállításom volt. Budapesten kezdtem kiállítani, a Fészek Művészklub hívott meg, majd a Fertődi Kastélyban, Szegeden, Zebegényben is volt kiállításom. Budapesten 1996-ban Bereczky Lóránd nyitotta meg azt a tárlatát, amely után meghívtak Párizsba. Az UNESCO Palotában volt kiállítva a Bartók Hommage-om, Ferenczy domborműve, Kassák rajza mellett. A Bartók CD-ROM-ot Kroó György mutatta be, én Bartók műveket zongoráztam.

Költészet

És a versek?

Négy kötetem jelent meg, a legelső teljesen elfogyott, a második címe Magán hangzóim, ebben az

Tíz önálló kiállítása volt eddig (Budapest, Fertőd, Zebegény, Szeged, Párizs), a következő Vácott nyílik március 10-én, négy verseskötete jelent meg (Zene, Magán hangzóim, Pegazus szárnyán, Fest ékek)

Kitüntetések: a Szerzői Jogvédő Hivatal díja a magyar művek interpretálásáért, Magyar Kultúráért, Kecskemét Város Felsőoktatásáért, Kodály Intézetért.

Szokolai Sándor neki írta és dedikálta Várnász szvitjét, a Margit operájából készült zongoradarabot, Doráti Antal a zongoraművét ő mutatta be a szerző jelenlétében, Szegeden. Zongorázott a belga és a spanyol királynőnek, dolgozott Yehudi Menuhin MUS-E programjában.

ne Világnapján még Mensáros László mutatta be a Zene címűt és még öt másikat. Több versemet megzenésítették. Most, felkérésre Berczik Sáráról írok verset, valamint február 20-án Budapesten zongoraestet adok a Berczik Alapítvány javára.

Esztétika

Aki ilyen intenzitással él különböző művészeti ágak vonzásában, miért érzi szükségesnek, hogy elméletileg is felvértezze magát és egyetemi szintű esztétika tanulmányokat folytasson?

Minden művészet az esztétikum megvalósulása. Hogy ez miképpen ölt testet, milyen csatornán keresztül, azt külön el kell sajátítani. Ha egy vizuális képen, akkor meg kell tanulni az ecsetkezelést, a grafikát, a különböző technikákat. Meg kell tanulni a versek szerkezetét. Az fantasztikus csoda, hogy mi muzsikussal állandóan a legnagyobb mesterek remekműveivel dolgozunk, vagyis a forma és a tartalom egységével. Ha ugyanez a szemléletmód, ez a ritmikus pulzálás vissza tud jönni egy tanult képi látásmódban, vagy egy tanult gondolati szövetben, ami a szavaknak a festészete tulajdonképpen -, akkor a művészeteknek ez a 360 fokos körüljárása valószínűleg meg. Az egyénben való sajátos kifejeződése adva van, s ez csak attól függ, hogy a talentumát milyen irányba fejleszti tovább.

Mit jelent a talentum?

Vallom, ami a Bibliában írva van: el kell számolnom vele! Tehát az, hogy az ember közben férjhez ment és két gyereke van, az egy dolog. Ott is szolgál, de az nem jelenti azt, hogy a belső kényszer, egy kifejezés kisugárzása megszűnjék. Annak is meg kell kapnia a maga terét, és igenis ezekkel el kell számolni! Egyszerűen nem tudok ellene tenni. Amikor az ún. "ihletett állapot" jelez, még nem tudom valójában, hogy a mű a szavak csatornáján, az ecsettel, a színekben, vagy esetleg egy mozdulatművész formában, a tér erejében, kisplasztikában jön ki. Hihetetlen módon a téma maga megtalálja a kifejezési eszközeit és formáját, és ez az, amit az esz-

tétikai elsajátításban mondunk és tanultunk. Igen, meg kell tanulni, végig kell menni a művészettörténeten, a kortörténeten, a stílári ismereteken, hogy az ember odáig el tudjon jutni, hogy fölismerje az ihletnek ezeket a kicsapódásait. Ez az a kiválasztott állapot, amikor az emberből, legbelülről elindul valami és akkor a mű maga teremti magát, ahogy Michelangelo mondta, csak ki kell fejteni a kőből a szobrot.

Pedagógia

És hogyan működik mindez a pedagógiában?

Attól függ, hogy ki mit tud önmagából produkálni. Ha nem vagyok kellően feltöltve tudással, információkkal, saját emberi, erkölcsi, szakmai elvárásaimmal, begyakorlottságom nem elég magas szintű, akkor nem tudok mit közölni, akkor csak üres a dolog. A gyereknevelésben is ugyanígy érzem. A gyermek szeretettankját mindennap föl kell tölteni, amelle, hogy persze foglalkozunk vele, de ha a szeretet-tank nincs fölöltve... A pedagógiában ugyanígy, mind a huszonhárom növendékemmel. Nagyon fontos, hogy ne csak a darabokkal foglalkozunk. Az első hangot leüti, tudom, hogy baja van. A zenélés egy csodálatos lelki lázmérő, szublimáltan fejezi ki azt, ami tényleges valójában a szavakban érhető tetten. A zene által technikát, formát és emberséget tanítunk egyszerre. De nemcsak tanítani kell, hanem nevelni és megértéssel kezelni az embereket. Ha érzi azt, hogy bízom benne, csodákra képes. Nyesegetem, mint egy kertész és a kritika szeretettel törtenik. Csak azt érzi, hogy fejlődik, és tudatosan fejlődik. Ez fantasztikus gyönyörűség, mert szeretettel a legborzalmasabb dolgokat is meg lehet mondani, és ki lehet irtani. Csak ezt tudatosan kell végezni: ha én valakinek a sorsát föl vállalom, akkor nem szabad otthagyni, mert az "cserbenhagyásos gázolás". Ha egyszer segíték, azután tovább nem, ez olyan, mint ha valakit beengedek egy mély vízü folyóba, pedig tudom, hogy nem tud úszni. A növendéknek végig éreznie és tudnia kell, hogy ha egyszer beengedtem a mélyvízbe, akkor én is ott vagyok mellette, és adom a megfelelő instrukciókat. De úszni már neki kell megtanulnia!

Írta: Horváth Ágnes

ÚTKÖZBEN

Lakatos Pál szobrászművész

Borús, nyirkos novemberi délután, tócsák tükrébe hangos csobbanással cuppan a plátán gömbje. Katonatelep kiskertes, hétvégi házaz övezetében járunk. Lakatos Pál naponta többször is megteszi az utat Kecskemétől a saját kezűleg épített műteremig, hiszen alkotó kedvéhez itt találja meg a szükséges teret. Praktikus gondolkodás és remek téralakítás jellemzi az építési rendelkezések miatt szűkös keretek között megvalósított, öntödével kiegészített műtermet.

Nem sajnálom az építkezéssel eltöltött időt, magyarázza, mert az épület kivitelezése, az udvar kialakítása plasztikai élményt jelentett, és élveztem, hogy nem csak a szobraimat, de a környezetemet is magam alakíthatom.

A fizikai munka jóleső örömről és az építkezés tapasztalatairól beszélgetve járjuk körbe az udvart, miközben fontos ismereteket szerzek a szabadtéri égetőkamencé építésével és az olvasztó téglék súlyával kapcsolatban. A műteremben folytatjuk a beszélgetést, de a szemem megakad a rajzszeeggel kitűzött tervek során. A rozsdabarna árnyalatú pasztellek feltűnő grafikai érzékenységről és magabiztos rajztudásról árulkodnak. Erőtlen, tiszta formák, szép arányok, a hajlatokban selymesen pásztázó fények. Semmi fondorlat, semmi trükk, semmi agyafúrt spekuláció, lazán, keresetlenül odavetett, nagyvonalúan szép grafikák. Így csak egy szobrász tud rajzolni.

Látszik, hogy szakmailag alaposan felkészültél, mesélj a tanuló évekről!

A rajz és a mintázás mindig élénken foglalkoztatott, így kerültem a Szatmárnémeti Képzőművészeti Szakközépiskolába. Ott igen magas szintű képzés folyt, a zene és a képzőművészet oktatása egy iskolán belül történt és 1979-ben már tízosztályos iskolarendszer volt. Az iskolában tanultam meg románul és mivel a Kolozsvári Képző-

művészeti Akadémiára csak négy évenként lehetett bejutni, én a várakozási idő alatt már aktívan szobráskodtam és országos tárlatokon szerepeltem. Mire bejutottam az akadémiára, ott már oktattam a bronzöntést. Nagyon kemény rajzos metódus volt, és melóztunk orrvérzésig.

Mikor kerültél Magyarországra, és hogyan kezdődött az életed Kecskeméten?

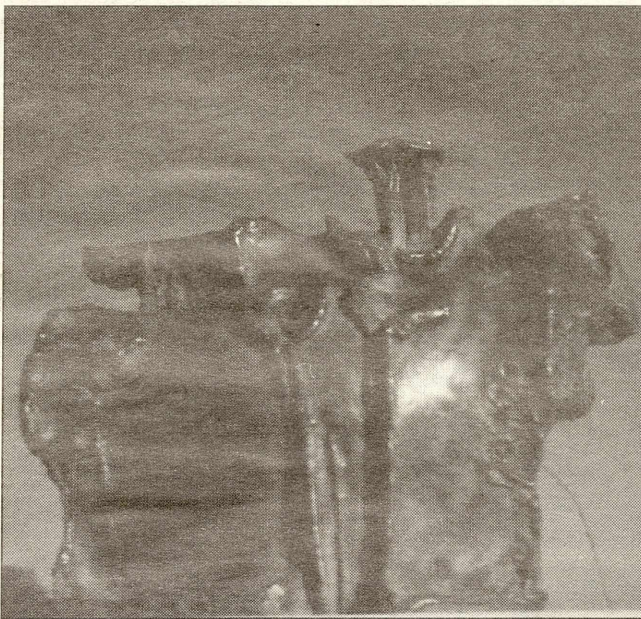
1991-ben jöttem Magyarországra és a Zománcművészeti Alkotóműhelyben kezdtem dolgozni, de nem igazán fogott meg a műfaj, így később a Kerámia Stúdióba kerültem, de az igazi kihívást a Képzőművészeti Szakközépiskola beindítása jelentette. 1993-ban készítettem a pedagógiai tervet, és jelenleg is a szakközépiskola tagozatvezető tanára vagyok. Az elmúlt években sok növendékem jutott be főiskolára, Budapesten, Pécsen, vagy Sopronban.

A késő estébe nyúló beszélgetés közben, persze, tovább gyarapodtak a viaszveszejtési öntésről korábban szerzett hiányos ismereteim. Fejemben lassan összeállt a soha nem látott folyamat. A megmintázott plasztika, a róla készült gipsznegatívba öntött néhány milliméteres viaszhéj, az erre felépített levegőcsövekkel átszőtt öntőforma, és a szegcesek által rögzített belső mag. Az öntőformához használt masszát természetesen saját recept alapján készült, hogy a mintázás legapróbb részleteit, még a szobrász ujjlenyomatát is képes legyen felvenni.

Az öntőforma tehát kész, mi történik ezután, hogyan kerül a belül rejtőzködő viasz helyére a bronz, és hogyan lesz egy koszos öntvényből kész szobor?

Száradás után a formát kiegészít, a viasz ekkor egyszerűen kifolyik, az öntőforma pedig kellően megszilárdul és tűzálló lesz. Az így keletkezett héjszerű üregbe fordított állásban történik a bronz beöntése. A

kemény meló csak ezután kezdődik, az öntőforma és az öntőcsonkok eltávolítása és az öntvény tisztítása. A nyers öntvény valóban nem túl anyagszerű, de tisztítás és polírozás közben megőrzök minden apró részletet. A részletgazdag, mozgalmas felület és a rajta megjelenő fény rezdülései izgalmasabbá és anyagszerűbbé teszik a szobrot. A túlzottan lesimogatott és agyonfényezett felület hűvössé, személytelenné

teszi a plasztikát és kölcsönöz neki bizonyos díszítési jeleket. A mű attól válik élővé, ha érezhető, hogy minden apró részlete egyetlen folyamat eredményeként egyszerre született. Az utólagos beavatkozás szétveri a felületet, ezért kerülöm a cizellálást. A korábbi fekete bronzok helyett, most a rozsdás vashoz közel álló hatásokat szeretem.

A figurális plasztikáktól hogyan jutottál el a mostani tömör és jelszerű ábrázoláshoz?

A figurális különféle lehetőségeit végigjárva a hiperrealizmustól a pop arton

át, rájöttem, hogy az ábrázolás ugyan fontos, de nem képes a teljes embert megmutatni. A teremtés és az ábrázolás határát persze nagyon nehéz átugrani. Befelé forduló meditatív alkotatok vagyok és úgy

vélem, hogy az élet túl gyors, nem tudjuk azt teljes mélységében megélni, ezért személyes életérzéseimnek próbálom emléket állítani. Fokozatosan távolodom a figurális ábrázolástól,

egyre inkább izgat a külső és a belső tér viszonya, a kicsi és nagy formák kontraszta, a sima és ronsolt felületek ellentéte. Apám halála rádöbbenett, hogy az idő véges, és felelősséggel kell gazdálkodnunk a reánk bízott talentummal.

Rendszeres résztvevője vagy a nemzetközi szimpozionoknak és kiállításoknak, több köztéri szoborod áll Szatmárnémeti Magyarországon át Franciaországig. A köztéri munkáid közül melyik kettőt emelnéd ki, és miért?

A két szélsőt. A Szatmárnémetiben 1991-

ben felállított Kölcsény szobrot és a franciaországi Poitiers-ben 1993-ban felállított Tükör című kompozíciót. Romániában az elmúlt évtizedekben a Kölcsény volt az első magyar vonatkozású szoboravatás. Szeretem a szobor zárt, egyszerűsített formáit és óriási élmény volt, amikor az avatáson hétezer emberből spontán módon tört fel a Himnusz. A francia országban felállított szobor már az elvontabb formák jegyében született és itt próbáltam ki először a negatívba való mintázást. A megépített szerkezeten belül rengeteg improvizatív lehetőséget kínált és soha nem látott plasztikai élményt jelentett.

Tervek?

Szent István-emlékmű pályázat Kecskeméten, fémszobrász szimpozion vezetése Svájcban és 2000 szeptemberében önálló kiállítás Párizsban.

Írta: Balanyi Károly

ALKOTÓHÁZI TALÁLKOZÁSOK

Ábrahám Rafael grafikusművész

Egész nap dolgoztunk, és Pető János kollégám kéreplepén fuvarozott naponta a Művésztelep és a városháza között.

Volt a műhelyben két idősebb alkalmazott, akik nekünk is segítettek, de ha idejük engedte, bizony meg-meglátogatták a közeli kocsmákat. Mi egész nap ott dolgoztunk és előfordult, hogy a tanácsi dolgozók minket is alkalmazottnak néztek, és nekünk adták le a sokszorosítási valót. Mi persze faladtunk az öregeknek, és utólag átadtuk nekik a megrendelést. Ezért igen hálásak voltam.

Amikor egy este Pásztor Gábor elkészült egy kövel, másnap reggel ők korábban beértek mint mi és meglepetésként lesokszorosították a grafikát. Sajnos, elvettük a metódust, és a kézi gép helyett a villanygéppel végezték a sokszorosítást, tönkre téve követ, nyomatot és több napi munkát, koromfekete lapokat gyártottak. A meglepetés sikerült, de Gábor nem volt túl boldog.

Meddig tartottak a legendás idők és milyen műveid születtek akkoriban?

Első jelentős litográfiáimat, a Mesterségek dícsérete című sorozatot 1968-ban Kecskeméten készítettem, amitől szinte egy csapásra ismert grafikus lettem. 1973-74-ben még évente két-három hónapot Kecskeméten töltöttem, de 1974-ben bezárták a nyomdát, mert a fűtés korszerűsítése miatt kellett a hely a kázanoknak.

Kapcsolatod a várossal azért tovább folytatódott.

Igen a Kecskeméti Művésztelepre mindig szívesen jövök, kiváló műtermek, jó konyha, kedves ismerősök, ez mindig meghozza az alkotó kedvemet. A későbbi években azonban már kevesebb időt tudtam itt tölteni, hiszen 68-óta saját műtermem is van Budapesten.

Évtizedek óta ismered tehát a Kecskeméti Művésztelepet, hogyan változott ez idő alatt?

A műtermek és a konyha, ma is kiváló, de a szakmai összetétel sokat változott. A 60-as 70-es években az egyik legszínvonalasabb alkotóház volt, amelynek volt szakmai arculata, sok visszatérő művésszel. Ide nem jártak képcsarnoki festők. A Nagymarosi Alkotóház bezárását követően ez azonban alaposan megváltozott. Most már az jöhet, aki meg tudja fizetni az itt tartózkodást.

Té meg tudod fizetni?

Hát nem egészen, a mostani öthetes beutaló egy pályázaton nyertem.

Kifejtene bővebben a képcsarnoki festő kifejezés tartalmát?

Ez egy ismert fogalom volt a szakmában, azokat az egyébként profi kollégákat hívtuk így, akik részben feladva saját elképzeléseiket, rendszeresen dolgoztak a piacra és képeiket a Képcsarnok galériái árusították. Azóta persze már Képcsarnok sincs a piac pedig még sokkal igénytelenebb lett mint valaha.

A műteremben kellemes festékkilátás, a falakon hatalmas vásznak, erőteljes színvilág, tiszta geometrikus for-

mák. A finom rajzolatú figurális, kis-sé szürrealis litográfiáktól hogyan vezetett az út a tiszta geometria és a konstruktivizmus világába?

A főiskolán Barcsay mester tanítványa voltam. A geometria a korai grafikáimban is megjelent, eleinte inkább rejtőzködően, mint a természet mikrovilágának struktúrája, az oldottabb grafikai világ ellenpontjaként, későbbi szitanyomataimon pedig már egyre határozottabban haladtam egy lírai geometrikus világ felé, melyben a tér, a szín és a forma alapvető problémái foglalkoztatnak és színátmenetek oldják a kemény szerkezetet.

Úgy hallok, hogy a hajdani kecskeméti grafikai műhelyben szerzett tapasztalataidat újabban ismét kamatoztatod, hiszen alapítottál egy művészeti egyesületet, és létrehoztál egy sokszorosító grafikai műhelyt, sajnos nem Kecskeméten.

1997-ben szerveztem meg Budapesten, a IX. kerületben az "Art 9" művészeti egyesületet, 98-ban pedig sikerült létre hozni egy grafikai műhelyt, ahol rézkarcot és litográfiát készítenek. A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületével, a Magyar Alkotóművészeti Közalapítvánnyal és a helyi önkormányzattal együttműködve itt a kollégáknak igen kedvező feltételeket tudunk biztosítani az alkotómunkához. Kecskeméti tapasztalataim ebben valóban sokat segítettek.

Írta: Balanyi Károly

A KATONA JÓZSEF KÖNYVTÁR RENDEZVÉNYEIBŐL

Febr. 10. csütörtök 17. óra Kalandozás a filozófia történetében "Materialista monizmus - mindmáig" Dr. Dudich Endre előadássorozata

GYERMEKVILÁG Febr. 11., 25. péntek 15. óra Számítógépes Games-klub

Febr. 19. szombat 9. óra Mesemondó gyerekek megyei találkozója

A kacsalábon forgó kastély címeinek és rangjainak kiosztása Magyar Millennium a Katona József Könyvtárban

"Dokumentumajánlás, könyvajánlás, tájékoztatás zenei eseményekről.

"A Millenniumhoz kapcsolódó hazai és nemzetközi honlapok elérése az Interneten.

"Aktuális információk a helyi, regionális és országos rendezvényekről, eseménynaptárakról, rendeztekről.

"Helyi- és országos millenniumi pályázatok teljes szövege és eredményei." Millenniumi fejtörők gyerekeknek.

Széchenyi városi Fiókkönyvtár Kecskemét, Széchenyi sétány 6. Tel.: 76/ 478-290 A könyvtár nyitva tartása: hétfő, szerda, süttörtök: 12-18 óráig kedd, péntek: 8-14 óráig

Az 1996. évi CXXXVI. törvény értelmében Ön is felajánlhatja adójának 1%-át közcélú felhasználásra. Amennyiben minket tisztel meg bizalmával, intézményi adószámunk: 15336158-2-03.

Az élet peremén

Monakó a hideg decemberi-januári napokban eltűnt a Széchenyi-városi Profi diszkont elől. A kopottas ruhájú, borostás férfi tavaly ősszel szinte minden nap ott dekkolt a bejáratnál, és udvarias rámenősséggel ajánlotta a jövő-menőknek a valahol Budapesten nyomott, kétlapos hajléktalan-újságot. Monakó szívesen beszélgetett, persze csak addig, amíg ez nem zavarta az üzletmenetet. Zavaros történetéből nehéz volt kihámozni, hogyan is jutott idáig. Szerepeltek abban ilyen-olyan, kizsákmányoló munkahelyek, némi italozás és kegyetlen szülők, akik ki-tagadták. Meg valami régi sláger, amiről a becenevét kapta.

Monakó nem ismerte el, hogy hajléktalan lenne, hiszen akkor is éppen lakott valahol: a barátnőjénél. Valójában mégis az - mondja Harkai József, a Hajléktalan Gondozó Szolgálat vezetője, aki jól ismeri az érdemes férfit, tanúskodott is egyik büntetőtárgyalásán. Hajléktalannak nevezhetjük ugyanis az egzisztenciát, munkahelyet és otthont (családot) veszített embert.

Kecskeméten körülbelül 400 hajléktalan él, közülük legalább százötvenen vannak, akik nem vesznek igénybe semmilyen ellátást és segítséget - mondja Harkai József. Ők a teljes szabadságot választották. Nem kérnek a mi sajnálatunkból, vagy éppen szégyellik, hogy ennyire lesüllyedtek. Megfigyelések szerint a Szövetség téren lévő három akna közül is él az egyikben egy úr, aki reggelente a szobrok tövében szokott borotválkozni, de ennél többet nem lehet tudni róla. Felsorolhatatlan, hányféle helyen húzzák meg magukat a lecsúszott emberek. Ezeknek a helyeknek nagy részét jól ismerik a szolgálat éjszakai mentőosztágának tagjai.

Kecskeméten a könyörtelen tél még nem szolgált afféle "szenzációval", hogy megfagyott hajléktalanokra bukkantak volna a járókelők, ami Budapesten például gyakran előfordul. Nálunk időben indult a hajléktalan-gondozás, akkor, amikor szinte még csak ismerkedtünk a fogalommal. Ma 176 ezer forint normatív állami támogatás jut egy hajléktalanra, a HGSZ mintegy húsz millió forintból gazdálkodik egy évben. A normatív támogatáshoz a helyi önkormányzatnak 50 százalékkal kellene hozzájárulnia. De a kecskeméti városházán a hozzájárulást be tudják a Táncsics Mihály utcai ingatlan rendelkezésre bocsátásával, ahol a hajléktalan szálló működik 1996 óta. A pénz kevés, a HGSZ vezetője úgy segít magukon, hogy mindenféle pályázaton igyekszik további forrásokat szerezni, többnyire sikerrel.

A Táncsics utcai épületben száz fő részére van ágy, 49 az éjszakai menedékhelyen, 51 az átmeneti szállón. Emellett van nappali melegező, csomagmegőrző és működik utcai szolgálat. Az utcai ellátás nagyban hozzájárul, hogy Kecskeméten a hajléktalanok jelenléte nem olyan súlyos probléma, mint a fővárosban.

A hajléktalanok egy része szeretne visszatérni a normális életbe. Ehhez lakás (legyünk szerényebbek, valamilyen lakhatási lehetőség) kellene, s főképp: munka. De őket nem könnyű eladni a munkaerőpiacon. Minél régebb óta hajléktalan valaki, annál jobban leépül, s nemcsak fizikailag. Egyre kevésbé képes beilleszkedni, alkalmazkodni, és ezzel végképp megpecsételheti a sorsát. Súlyos probléma az alkoholizmus. Az Újra dolgozom program, a kecskeméti munkaügyi ki- rendeltség sokat segít, hogy legalább idegymunkára kiközvetítsék a lerobbant munkaeöröt. Sajnos, előfordul, hogy a munkáltató azt gondolja, a hajléktalannak az éhbér és a kutyaöl is elég. Hogy mégis lehet kiút, arra példa az a fiatal férfi, aki képes volt a hajléktalanság és alkoholizmus csapdájából kievickelni, és szó szerint a felismerhetetlenségig megváltozva,

ismét dolgozik. De ehhez szüksége volt a HGSZ szociális munkásainak segítségével.

A hajléktalanszállón élők fele idős ember, akiket szociális otthonban kellene elhelyezni, ha lenne ott hely. A szociális háló lyukain pedig egyszerűen kiesnek azok, akik nem mehetnek a hajléktalan szállóra - önmaguk ellátására nem képesek -, de különböző okok miatt a szociális otthonba se férnek be. Ők is itt vannak közöttünk, de mintha nem is léteznének. Ilyen például G. úr és felesége, akik lakásuk elvesztése után egyre szörnyűbb albertetekbe kényszerültek (a férfi rokkantnyugdíjas), az asszonyt végül agyvérzéssel kórházba vitték. Most végképp nincs hová menniük. Számukra megoldás lenne a gondozóház, ami átme-

körben is egyre nagyobb szükség lenne a szakmai hozzáértésre, megfelelő képzettségre. A kutatási program célként fogalmazta meg: olyan pozíciót kell kiharcolni a szakembergárdának, hogy a jogszabályok megalkotásakor figyelembe vegyék a véleményüket. Ugyancsak javítana a helyzeten az állami, önkormányzati intézmények és a civil szerveződések jobb együttműködése, ha nem párhuzamosan, hanem egymást kiegészítve működnének.

A nyugat-európai országokban is sokféle típusú hajléktalan-szolgálat működik. Egy biztos: az ellátásnak kiszámíthatónak kell lennie, nem lehet egyik nap segíteni, a másik napon zárva tartani. A kiszámítható ellátás kiszámítható finanszírozást jelent. A civil szervezetek is számítanak az állam

Harkai József (középen) és munkatársai (mögötte) a hajléktalanok karácsonyi ünnepségén

net a hajléktalan szálló és a szociális otthon között. De ilyen egyelőre nincs Kecskeméten.

A szociális munkás havi bruttó 34 ezer forintot keres. Ennyi pénzért csak az dolgozik itt, aki szereti és bírja ezt a munkát. Az egzisztenciáját, otthonát veszített emberrel nemcsak azért nehéz foglalkozni, mert esetleg gyakran a pohár fenekére néz, hanem azért is, mert elkeseredettségét, önmaga iránti, ki- mondatlan gyűlöletét gondolkodás nélkül zúdítja a környezetére. A szociális gondozók szinte minden hajléktalant név szerint ismernek a városban. Néha előfordul, hogy meg kell védeniük pártfogoltjaikat az utcai atrocitásoktól. Kecskeméten az emberek inkább közömbösebbek a hajléktalanokkal szemben, mintsem gyűlölködők, de azért itt is akadnak, akik úgy gondolják: hajléktalan verve jó.

A Máltai Szeretetszolgálat Kecskeméti Szervezete nappali melegezőt tart fenn, és itt van a hajléktalanok háziorvosi rendelője is. Naponta több mint száz ember fordul meg náluk, nemcsak hajléktalanok, hiszen karitatív tevékenységük ennél jóval szélesebb körű. A szervezetnek négy alkalmazottja van, akiket 70-80 önkéntes segít.

A szeretetszolgálat kecskeméti és miskolci csoportja részt vett egy két- éves akciókutatási Phare-programban, amely azt vizsgálta, kell-e, lehet-e szabványokat kidolgozni a szociális ellátásban, és azok szerint működni. Rigóné Kiss Éva, a kecskeméti szervezet vezetője azt mondja, ha lehet is, ezek nem állandóak, legalább évente felül kellene vizsgálni, össze kellene vetni őket a társadalmi-gazdasági változásokkal. A hajléktalanellátás Magyarországon nagyon széttagolt, az önkormányzati intézmények mellett létezik egy sor civil szervezet, és "mindenki másképp csinálja". A civil szervezeteknél a feltételek hiánya miatt nagy szerepet játszik az önkéntesek önfeláldozó munkája. De ebben a

Hajléktalanok karácsonya a máltaiaknál

és az önkormányzatok pénzére. Azokban az országokban, ahol több pénz van, és az állam többet mer belőle a civilekre bízni, az ellátás sokkal hatékonyabb, vélekedik Rigóné, mert a pénz jobban és gyorsabban hasznosul. Úgy is mondhatnánk: kétszer ad, aki gyorsan ad.

A civil szervezetek előnye, hogy nagyon széles segítői kört tudnak bevonni. Ugyanakkor hátrányban is vannak. Az ingyenskonyha és a zsíros kenyér valójában nem más, mint passzív gondozás - mondja a HGSZ vezetője. Nem szünt meg semmit, inkább konzervál. De a civil szervezetek egy része maga is szeretne ezen a szerepkörön túllépni. Más része felvállalja, hogy csak ennyit tud nyújtani, a társadalmi problémák megoldása nem az ő dolga.

A kecskeméti gondozó szolgálat éjszakai szociális munkásai ismernek egy férfit, aki a leghidegebb télen sem fogad el segítséget. Valamikor jobb körökből csúszott le, s leszámolt már a visszatérés álmaival. Figyelmeztették, hogy így előbb-utóbb súlyosan megbetegszik és meghal.

Annyit válaszolt: bárcsak megtörténne már...

Magyar Ágnes

Gyermekek az FNSZ karácsonyán

A jótékonyosság nem divat

Decemberben a Független Kisgazdapárt és a Független Női Szövetség kecskeméti szervezetei karácsonyi ünnepséget szerveztek nehéz anyagi körülmények között élő gyermekek számára. Az ünnepségre eljött dr. Torgyánné Cseh Mária is, aki a Független Női Szövetség elnöke. Arra kértük, mondjon néhány szót a szövetség tevékenységéről.

- A Független Női Szövetség a kisgazdapárt országos női szövetségéből jött létre. Tulajdonképpen civil szerveződéssé alakult át, mégpedig azért, hogy azok, akik nem akarnak egy pártba belépni, de szeretnének és tudnak egymásnak és másoknak segíteni, azok is bekapcsolódhassanak a közösség munkájába. Elsősorban a vidéki nők összefogására jött létre, de Budapesten is működik. Civil szervezetként bővebbek a lehetőségeink, a karitatív tevékenység mellett segíteni tudjuk a nők munkavállalását, önálló tevékenységük elindítását. Ez nagyon fontos, mert vidéken magas arányú a női munkanélküliség. A közhasznú szervezet nemrégiben kapott némi központi támogatást, amit arra használtunk fel, hogy a vidéki szervezeteknek vásároltunk különböző eszközöket, például térsztagépet, villanyvarrógépet, videolejátszót, ki mit kért.

- A helyi szervezetek ezek szerint igen aktívak?

- Igen, nagyon jól működnek. Sikeresen vesznek részt különböző pályázatokon, amelyeken a helyi közösség számára tudnak forrásokat szerezni, s ebben a szövetség is segítséget nyújt. Például Ópáhíban a teleházpályázathoz a szükséges önrészt mi

adtuk. 4, 5 millió forintot nyertek, a teleházat már át is adták. Lénárdarócon egy lerobbant házat vett meg a szövetség, úgy fogják helyreállítani, hogy ezzel munkalehetőségeket is teremtsenek az ott élő nőknek.

- Miért tartja fontosnak a karitatív tevékenységet? Divat ez a politikusok körében?

- Fontosnak tartom, mert nagyon sok szegény ember él ma Magyarországon. Nagyon-nagy szükség van a karitatív tevékenységre, a jótékonyagra. Nem hiszem, hogy divat, a politikus személye azért lehet érdekes, mert általa nagyobb nyilvánosságot kap az ügy, s talán többen jönnek segíteni. Ez a lényeg.

A Független Női Szövetség Kecskeméti szervezete 1999 novemberében alakult, elnöke dr. Karáné Tóth Anikó:

- Tizennégyen alapítottuk a szervezetet, azóta a taglétszám megduplázódott. Első tevékenységünk ez a karácsonyi rendezvény. Közös erővel, közös akarattal terveztük a kimondottan hátrányos helyzetű gyerekek megajándékozását. Ez számukra egyben jutalom is, tehát a meghíváskor a jó iskolai teljesítményt is figyelembe vettük. Meghirdettünk egy rajzpályázatot, Karácsony 2000-ben címmel, szébbnél szebb rajzok érkeztek. Az asszonyok nagyon sokat dolgoztak, hogy az ünnepség jól sikerüljön.

-má-

A Bács-Kiskun Megyei Munkaügyi Központ rehabilitációs csoportjának vezetője, Nagy László, a kilencvenes évek közepén a hajléktalanokat gondozó szolgálat vezetője volt. 1995-ben, szakdolgozatához kérdőíves felméréseket készített, egyrészt a hajléktalanokat kérdezte önmagukról, másrészt a "rendes" polgárokat a hajléktalanságról. Az alábbiakban ezekből idézünk, mivel máig jellemző képet rajzolnak.

Hogyan vélekedtek a megkérdezett kecskeméti hajléktalanokról?

79 százalék szerint a hajléktalanság Magyarországon már a rendszerváltás előtt is jelen volt. 60 százalék vélte úgy, hogy a hajléktalanná válás a társadalom felelőssége, a problémát 39 százalék szerint az általános elszegényedés hozta felszínre. A megkérdezettek kétharmada úgy tippelt, hogy 150-250 hajléktalan van Kecskeméten. 48 százalékban sajnálatot éreztek irántuk (20 százalék volt közömbös). A válasszadók 40 százaléka megoldásként az intézményi rendszer bővítését jelölte meg.

A HGSZ lakói között végzett vizsgálat eredménye szerint a tipikus kecskeméti hajléktalan jellemzői a következők. Az illető férjfelem, 46-60 év közötti, elvált. Egy vagy két gyermeke van, valószínű, hogy nem tart velük kapcsolatot. Nagy eséllyel Bács-Kiskun megyében,

annak is a központjában, Kecskeméten született. Édesapja mezőgazdasággal, édesanyja háztartási munkával foglalkozott.

Normál kétszülős családban nevelkedett, van testvére, akivel kapcsolatot is tart. A családhoz fűződő kapcsolatok vagy felszínesek, alkalmiak, vagy teljesen hiányoznak. Családjában, ha voltak problémák a szülők és testvérek között, azok nagy valószínűséggel súlyos betegségből vagy alkoholizmusból származnak. Saját problémái is erre vezethetők vissza.

A tipikus kecskeméti hajléktalan nyolc általánost végzett, utoljára az iparban dolgozott, több mint 10 év munkaviszonyt követően már több éve munkanélküli. Nincs munkája, jövedelme minimális, vagy még annyi sem. Utoljára szíveségi lakáshasználó volt, vagy saját házában lakott. Korábbi lakhelyén vagy jogviszonya szűnt meg vagy elűldözték. Többször is volt büntetve. Általában nagyon elleni cselekményért vagy garázdaságért. Egészségi állapota változó, szív, keringési és érrendszeri problémái vannak. Testi fogyatékosága nincs. Öngyilkossági kísérlete nem volt. A HGSZ-be közterületről került, itt tartózkodását kudarcként, tiltakozóan éli meg. Szeretne maradni, amíg csak lehet. A jövőbe bizakodóan tekint, megoldást számára a munkahelyhez és albertlethez jutás jelentene. Ehhez senkitől nem vár segítséget. Megtakarított pénze, egyéb értéke nincs, de képesnek érzi magát az önálló életre.

RAB- KARÁCSONY 1999

Az elítéltek munkáltatása, szabadidő szervezése, foglalkoztatottsága napjaink központi kérdése. A felnőtt férfiakon lehet változtatni, a fiatalokon kötelező.

A fiatalokat oktatni, nevelni és képezni is kell. Ne csak haszontalan semmittevés, esetleg pihenés legyen a szabadságvesztés. Tanuljanak, nevelődjenek.

A fiúk esztétikai nevelését is meg kell valósítani az intézet keretein belül. Ezt nem csak az esztétikus berendezések elrendezésével, harmónia megteremtésével valósíthatjuk meg. Szükség van művészi értékkel rendelkező dolgok, rendezvények bevitelére a rácsok mögé is. A közvetlen hatás, találkozás az alkotóval, a művek nézegetése esztétikai és érzelmi élményt is nyújthat. Gondolatélesztésben, esetleg a festés, vagy alkotás "csíráját" magában hordozó gyermekek kibontakoztatásában, kapaszkodók keresésével is segíthetünk nekik.

A kecskeméti Fiatalok Regionális Büntetés-végrehajtási Intézetének néhány elítélte az utóbbi hónapban minden napját gipszminták öntésével és festésével töltötte. Naponta önállóan, az intézet egyik tantermében keverték a gipszet, öntötték formákba, majd szárítás után a megadott színekre kifestették. A nem mindennapi, a börtönélet előtt általában fel nem fedezett kezűgyességükkel rövid idő alatt megtanultak pontosan, igen apró, csupán néhány centiméteres figurákat festeni.

A négy festegető elítélte a munkát örömmel, kitartással végezte.

Jutalmuk az idejük hasznos eltöltése, kezűgyességük és koordinációs képességük fejlődése, szín- és formaharmónia kialakulása, festési alapismeretek megszerzése, ecsetkezelés, esztétikai nevelés és a nem monoton munkavégzés. A gipszminták a karácsonyi jegyében készültek.

Jutott belőle a dolgozók gyermekeinek szervezett télapó ünnepségre, a vezetőknél, értékesítésre, az intézet külsős munkatársainak, szponzoroknak, minden elítéltnél, akik ezeket még karácsony előtt ajándékként hazaküldhették és mindenkinek, aki elfogadta a meghívást a fiatalok karácsonyi ünnepségére.

Az ünnepség után a meghívottak egy-egy festett karácsonyi gipszformát kaptak, amit az elítéltek a maguk készítette ajándéksakban adtak át.

A fiúk örömet okozta a meghívottak elismerő pillantása, dicsérete valamint, hogy általuk készített tárgyakat adhattak át. Örültek, hogy az ő munkájukat is megbecsülik.

Mi mással, ha nem elismeréssel, dicsérlettel építhetjük mások önbizalmát?

Már a munkafázisok elején kaptak elismeréseket, kritikákat, visszajelzéseket is, melyek a tökéletesebb munkavégzést segítették.

A fiúk elhitték, hogy alkalmasak a munkára. Nem szükséges ehhez hosszú tanulási idő, csak figyelem, fegyelem, precíz és kitartó munkavégzés.

A karácsonyi ünnepkörre való készülődés jegyében nyitották meg Taska László festőművész kiállítását az intézetében.

A fiatalok karácsonyi ünnepsége után Tüske János ezredes parancsnok nyitotta meg a tárlatot, melyen az elítéltek, az intézet dolgozói, támogató mecénásai, a sajtó és a média képviselői is jelen voltak.

A festőművész öt éve kezdett el festeni. A fia évekkal ezelőtt próbált valamit lefesteni, ami sehogyan sem sikerült neki. Apja korhólo szavait meguntva azt mondta neki - ne csak kritizálja, készítsd el ő a festményt.

Másnap az apa elkészítette a fiának a képet, ami első alkotása lett. Öt éve még aktív munkavállalóként készítette azt. Ma már nyugdíjasként festeget.

Kedvenc témája a természet, s tájegységi jellemzői. A természet egyszerűségét, lágyágát, valóságát mutatja be nekünk képeivel. Örök téma a folyó, a Tisza és a lovak. Ő volt a nyáron hazánkban megrendezett Kettesfogathajtó Világajnokság hivatalos festője.

Az országban fényképezőgéppel járva örökíti meg a későbbiekben lefestendő tájat.

A megnyitó után a fiatalok a képeket megnézték és személyesen beszélgettek az alkotóval is, aki készségesen válaszolt a fiúk kérdéseire, s közös műalkotáslemezbe is kezdett velük.

Hosszasan elidőzve Taska úrral az elítéltek még több ismereteket kaptak a festésről, festési technikákról.

Az elítéltek élvezték a kötetlen beszélgetést, a tárlatot és a "külsősökkel" való beszélgetést. Rákérdeztek a képek ihletésére, miéért, kedvenc témákra is.

Többségük életében először most látott a hagyományos izlésnek megfelelő természeti tájakat ábrázoló festményeket.

A kecskeméti Fiatalok Regionális Büntetés-végrehajtási Intézet elítélteinek a Hetednap Adventista Egyház akváriumot ajándékozott, melyet Murányi József lelki-

Tóth Sándor felvételei

pásztor adott át a fiatalok karácsonyi ünnepségén.

Az akváriumnak és kiegészítőinek, levegőztetőnek, növényeknek, hőfokszabályozónak és a tizennégy halnak is nagyon örültek a fiúk.

Kíváncsiságuk gyors munkát tett szükségsszerűvé, s így fél óra múlva már üzemelt is az ajándék.

Az akváriumban élő halak életéről, táplálásáról, levegőztetéséről, vízcsereéről és egyéb járulékos tevékenységről a fiúknak önállóan kell gondoskodniuk. A halakat fel kell nevelniük. Ha nem megfelelő halakat tesznek egy akváriumba, vagy túl sokat, vagy nem megfelelő a víz hőmérséklete, túl vagy alultápláltak, akkor ezek mind a halak pusztulásához vezethetnek. A fiúk felelőssé, gondozóvá, nevelővé is válhatnak. Tanulmányozniuk kell a szakirodalmat is, ha mélyebb ismereteket akarnak szerezni a tenyésztésükről. Kompromisszumot, megengedést kíván tőlük, hogy ne vesszenek össze a halak körüli teendőikön. Be kell tartani nevelésük, etetésük szabályait. A halak nézegetése, a csönd, ami a halakat körülveszi, mind a belső megnyugvást, elcsendesedést vált ki az emberekből.

Írta: Tüske Tímea

Őszintén a gyermekbűnözésről

Magyarországon tavalyelőtt 13.000 esetben kiskorúak, azaz 18 éven aluliak követtek el bűncselekményeket, ebből közel 7.000 esetben gyermekkorúak is részt vettek. A hatályos magyar büntetőtörvény különbséget tesz fiatalok között, valamint gyermekkorúak között. A fiatalok 14-18 év közöttiek, enyhébb anyagi jogi és eljárásjogi szabályok vonatkoznak rájuk, mint a felnőtt korúakra; a gyermekkorúak az elkövetéskor még nem töltötték be 14. életévüket, büntetőjogi nem vonhatók felelősségre. Viszont egyre több és súlyosabb bűncselekményt követnek el, ami eleve fölveti a kérdést, vajon nem kellene-e büntetőjogi eszközökkel (például megrovással, javítóintézeti neveléssel) is fellépni e sajnálatos folyamat keretében tartására, visszaszorítására. A jogalkotó a Büntető Törvénykönyvnek az 1999 márciusában hatályba lépett 1998. évi LXXXVII. törvénnyel történő módosításakor csak a fiatalok számára nézve szigorított néhány szabályt. A gyermekkor azonban továbbra is büntetlen maradt.

Holott a kilencvenes évek óta Kecskeméten olyan rablásokat követnek el, amelyek során egy 3-5 fős csoport egyik vagy akár több tagja 12-13 éves. Országosan még elszomorítóbb a helyzet, hovatovább napi hírek gyakoriságával tudósítanak bennünket hasonló rémtettekről. Sőt vannak gyerekkorúak, akik kábítószerek kereskedő bandákban - drogcsempészetben, drogterjesztésben - működnek közre, és természetesen már 11 évesen kipróbálták a "szipózást". A szervezett bűnözés cselekvő részét képezik.

E példák mindenképpen új jelenségek ahhoz a klasszikussá vált esethez képest, amikor a szülő beküldi gyermekét a boltba lopni. (Jelenleg büntetőjogi a szülő felel érte, mint közvetett tettes.) A gyerekkorúak zömmel nagyon elleni bűncselekményeket követnek el. 1995-ben Magyarországon 4.168, 1996-ban 3.689, 1997-ben 4.287, 1998-ban 3.864 gyerekkorú elkövetőt regisztráltak. (KSH Területi Statisztikai Évkönyvek 1996-99.). Kecskemét vonatkozásában is elmondható, hogy a nyolcvanas évek közepe óta 10-15 százalékkal nőtt a gyerekkorú bűnelkövetők száma. 80-90 százaléka fiú, korukat tekintve pedig 37-41 százaléka 13-14 éves. Ebből az következik, hogy jóval több, mint a felük - a régi iskolai rendszer szerint - az általános iskola hatodik vagy ennél alacsonyabb osztályába jár! Sok esetben kegyetlenebbek a felnőtteknél, gyakran indokolatlanul alkalmaznak személy ellen irányuló erőszakot, és a társadalmi felemelkedés egyik útjáték tartják számon a bűnözést (Fekete Gy. Attila: *Brutális és fenyegetett fiatalok; Népszabadság*, 1999. X.7.). Dr. Kovács Levente miskolci ügyvéd tanulmányában egy Budapesten történt emberölést említ, amikor két 13 éves, kábítószert hatása alatt álló gyerek agyonvert egy férfit az utcán. (A gyermekor elméleti és gyakorlati problémái a magyar büntetőjogban - Ügyvédek Lapja '99/3.). Nem is említve a tavaly novemberben Nyíregyházán elkövetett hajléktalan-gyilkosságot, amelyet szintén két 13 éves követett el. Az év végén az egész világon nagy port kavart föl az USA-ban bebörtönzött 11 éves svájci kisfiú, Raoul esete, akit a szomszédasszony bejelentése alapján húga ellen elkövetett "zaklatással" vádoltak. Az amerikai igazságszolgáltatás bünte-

tőljárást indított ellene, és szívfájdalom nélkül - a szülők, valamint a svájci diplomácia tiltakozása ellenére - letartóztatta őt. Annyit engedtek meg nekik, hogy jelen legyenek a tárgyaláson. A kisfiút azóta fölmentették és kiengedték a börtönből, ám heteket töltött fogságban.

Magyarországon a büntetőjogi felelősség alsó határa 1961-ben emelkedett 14 évre, addig 12 év volt. Európában - Svájc kivételével, ahol 7 év a büvös határ - 10 és 15 év között húzták meg az életkori minimumot.

A jogtudomány különféle elméleteket dolgozott ki a gyermekkor büntetőjogi megítélésére. Gyakorlati jogászok is foglalkoznak a kérdéssel. A fentebb említett ügyvéd-szerző álláspontja szerint a 12. életév betöltéséig kellene levinni az alsó határt - mint az 1961-ig volt -, és 12-14 éves kor között minden egyes büntetőeljárás során, tehát esetenként és konkrétan, pszichológus (pszichiáter) szakértővel kellene megvizsgálni a gyereket, hogy tudatilag és érzelmiileg hogyan viszonyul az általa elkövetett cselekményhez. Azaz van-e konkrét becsapási képessége? Fölfogja-e, hogy a kábítószert terjesztése tilos, veszélyes másokra, a társadalomra nézve; tudja-e, hogy büntetik azt. (Mindenesetre szakértő nélkül is megállapítható, egy kilencéves gyermek már tudja, hogy nem szabad lopni.) A fiatalok számára vonatkozó enyhébb büntetőjogi és büntető-eljárásjogi szabályok vonatkozásában rájuk. Biztosan több ügy kerülne a nyomozhatóságok és a bíróságok elé - az esetek egy részében a szakvélemény alapján már nyomozati szakban megrovással vagy anélkül meg lehetne szüntetni a büntetőeljárást -, ám az egyéni büntelmegelőzés és a társadalom védelme nyomatékosan indokolja e változásokat.

Nem minden pesszimizmus nélkül állítom, a család, az iskola, a gyermekvédelmi intézmények és intézkedések ma kevésbé képesek maradéktalanul ellátni funkcióikat, mint azelőtt. Hazánkban becslések szerint hozzávetőleg 400.000 (!) veszélyeztetett, ezáltal bűnözésre is nagyobb mértékben hajlamos, illetve arra "kényszerült" gyermek él. A fölgyorsult és egyre agresszívabbá váló társadalom, a közösségi életérzés kihalása, az ezzel párosuló kollektív közöny, a megélhetés mind nehezebbé válása, a munkanélküliség, az alkoholizmus, a kábítószert fogyasztás, a családon belüli, valamint a médiából áradó erőszak, a különféle szubkultúrák hatásai föloldják a jó értelemben vett gátlásokat, az önfegyelmet, a tisztességes munka szeretetét, s viszonylagossá teszik az élet értékeit. Egy tizenkét éves gyerek ma már akciófilmet, horrort néz, és kineveti azt a társát, aki leül a Magyar Népmesék miatt a tévé elé. Rosszabb esetben kineveti a törvényeket is.

A jog- és a társadalmi intézmények működésének hatékonyabbá tétele, meg egy kis odafigyelés egymásra - szoros összefüggésben, együttesen szolgálják a gyermekbűnözés megfékezését. Viszont jogszabályokat gyorsabban és könnyebben meg lehet változtatni, mint egy társadalom erkölcsét.

Írta:
Benczúr Csaba

Országos parancsnoki látogatás

Dr. Bökönyi István vezérőrnagy, (jobbról) a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka kecskeméti munkalátogatásán dicsérte a fiatalok foglalkozók munkáját. Róla és Tüske János parancsnokról a látogatást követő sajtótájékoztatón készült a felvétel.

Egységben az erő

A mezőgazdasági termelők és agrárvállalkozók nem tartoznak azok közé, akik elismerően szoktak nyilatkozni a kereskedelemről. Többnyire kiszolgáltatottnak érzik magukat, s szinte minden agrárfórumon hosszas sirámokat lehet hallani arról, mennyire visszaélnék helyzetükkel a kereskedők.

A kecskeméti kistérségben gazdálkodó zöldség- és gyümölcstermesztők úgy döntöttek, elmúlt a sirámok ideje, és cselekedni kell. A Kecskemét és Kistérsége Területfejlesztési Önkormányzati Társulás támogatásával szervezett fórumon Pancza János nyárlőrinci polgármesternek, aki maga is almatermelő, nem kellett sokáig győzködni kollégáit, hogy hozzanak létre egy termelő-beszerező-értékesítő szövetkezetet (tész). A szándéknyilatkozatot százhetvenen írták alá, és nyomban megalakították az előkészítő bizottságot, amelybe a kistérség mind a húsz településéről választottak egy-egy képviselőt.

Aki nagy, az diktál, vagy legalábbis jobb alkupozícióban van, mint a kicsik. Magyarországon a zöldség és gyümölcs 30-40 százalékát az élelmiszerláncok, bevásárlóközpontok, hipermarketek értékesítik. Ez belátható időn belül 50 százalékra emelkedhet - mondta el a fórumon a Zöldség-Gyümölcs Terméktanács képviselője. Az élelmiszerláncok nagy mennyiségben, egységes minőségben, folyamatos szállítással és lehetőleg

nyomott áron vásárolnak, ezeknek a feltételeknek a kisgazdaságok nem tudnak megfelelni. Ebből következik, minél nagyobb a tész, minél több tagot tud integrálni, annál nagyobb árutömeg felett rendelkezik, és annál jobb alkupozícióban van. Az élelmiszerláncok nagy lehetőségeket jelentenek a magyar termelőknek is, de abban a pillanatban, ahogy nem felelünk meg a feltételeknek, ezek a cégek sajnálkozás nélkül máshonnan fogják beszerezni az árut- hangsúlyozta Bittsánszky János.

Kőváryné dr. Barta Ágnes, a megyei agrárkamara titkára arra bízta a résztvevőket, hogy komolyan fontolják meg a tész létrehozását, mert a Dél-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanács induló Phare-kísérleti programja révén az ilyen típusú szervezetek 2000 végén vagy 2001 elején száz százalékos támogatást kaphatnak az üzleti program és a marketingstratégia kialakításához. Mind a kettő szükséges a szervezet működéséhez, és mind a kettő nagyon sok pénzt igényel.

A lényegét egy kecskeméti almatermelő így foglalta össze: most vagy soha. A helybeli termelők a huszonegyedik órában vannak, dönteniük kell, a zöldség-gyümölcsből akarnak-e megélni, s ha igen, akkor mit tegyenek a saját jobb jövődjük érdekében. Egyenként semmik vagyunk, ezért össze kell fognunk - mondta a hölgy, akit igencsak megtapsoltak.

A verseny folytatódik

Megváltoztak a vásárlói szokások. Tetszik, nem tetszik, Kecskeméten is nyíltak-nyílnak a bevásárlóközpontok, egyre nagyobbak. A multik megjelenése mindenképpen piacvesztést jelent a helyi kereskedőknek. A vásárlóerő egy adott térségben annyi, amennyi, ezen kell osztozkodni. Az Univert például, amely nagykereskedelemmel is foglalkozik, a Billa nyitása után több üzletfele is értesítette: tevékenységét, sajnos, kénytelen befejezni. Tömegesen mindenesetre még nem zártak be Kecskeméten a kiskereskedők. Az aprócska garázsboltok eddig is úgy működtek: egyik nap megnyíltak, másik nap bezártak, harmadnap valaki más újakezdte ugyanott ugyanazzal vagy valami egészen mással. De köztük is vannak, amelyek életképesnek bizonyultak. Például a Széchenyi sétányon lévő kis húsbolt, amely hat éve nyílt. Mára kialakult vevőköre van, akik nagyon meg vannak elégedve az árral és a minőséggel.

Ha a változást érzékelní akarjuk, elég, mondjuk, körbesétálni a belvárosban. Valamikor több élelmiszerboltban vásárolhattunk, mára gyakorlatilag három maradt. A ruházati és cipőszaküzletek, márkaboltok viszont egymást érik, műszaki cikkekbl ugyancsak széles a választék. A város ezen a téren nagyon jól ellátott, jó minőségű férfiföltönyért például még Szegedről is ájtjön a vevő. Kecskemétnek erős "kereskedelmi kisugárzása" van térségünkben, becslések szerint az itt lévő boltházlat, áruházak és üzletközpontok 1-1,5 millió embert vonzanak a városba. A multik hosszú távra terveznek és távolabbra (keletebbre) is néznek, van idejük várni, hogy a fizetőképes kereslet növekedjen. Nem így a helybeli kiskereskedők. Ha egy üzlet fenn akar maradni, meg kell találnia a helyét: specializálódással, egyedi szolgáltatással, saját vevőkör kialakításával. Tanácsot, persze, mindenki tud adni, de anyagi segítséget, támogatást, ami mindehhez szükséges, a kereskedelemből élő vállalkozók nemigen kapnak. A kis- és középvállalkozók támogatásáról szóló törvényt kiterjesztették a az ebben a szférában működőkre is, de mikor lesz még ebből pénz?

A kiskereskedőket nemcsak a multik "fenyegetik", hanem az európai jogharmonizáció is. Az új, európai szintű jogszabályok alól a kereskedelem sem kaphat felmentést. Ismerni és alkalmazni kell ezeket, különben jön a bezárás. Az új higiéniai előírások nyilvánvalóan a vevők érdekeit szolgálják, de például egy Kecskemét környéki kis település vegyesboltja ezeket jelenlegi állapotában nem tudja teljesíteni. De ha az üzlet bezár, a település ellátatlan marad. Az átállás sokba kerül, központi pénzalap, amiből támogathatnak a hazai kiskereskedelmet, egyelőre nincs. A kereskedők legfőbb pontja,

KERESKEDELMI KÖRKÉP

Írta:
Magyar
Ágnes

A KSH Bács-Kiskun Megyei Igazgató-ságának adatai szerint az elmúlt egy évben 20 százalékkal emelkedett a foglalkoztatottak száma a kereskedelem, javítás ágazatban a megyében. A havi bruttó átlagkereset ebben az ágazatban 1999. harmadik negyedévében 47 594 forint volt, a fizikaiak átlagosan 37 784 forintot, a szellemiek 68 304 forintot kerestek. Mivel települési adatok erre vonatkozóan nincsenek, csak következtethetünk, hogy a megyei átlagnál Kecskeméten kicsit magasabb lehet a kereskedelmi dolgozók bére. Persze, az egyedi keresetek függnek attól, hogy valaki hol dolgozik: kis boltban vagy nagy forgalmú áruházban.

A megkérdezett cégek vezetői nem szívesen nyilatkoztak arról, náluk mennyit keresnek a dolgozók. Inkább csak annyit árultak el, hogy az alapbérhez jutalékot adnak, vagy éppen nem adnak, de fizetnek 13. és 14. havi bért. Figyelemre méltó, hogy a nagyobb cégeknél úgy gondolják, nemcsak az számít, mennyi bért fizetnek. Fontos a csapat is. Az összetartás érzése, a szervezet céljainak tudatosítása és elfogadása.

A kereskedelemben egyre lényegesebb a szakmai hozzáértés, a szakmai elkötelezettség és a kereskedelmi kultúra. A nagyáruház vezetője azt mondta, ő arra is odafigyel, hogy a bérloknél minden rendben legyen e téren. Ha a bérelt területen lévő üzletben udvariatlanok a vevővel, az az egész áruház hírnevét rontja.

A Bács-Kiskun Megyei Munkabiztonsági és

Munkaügyi Felügyelőség tapasztalatai szerint Kecskeméten, a kereskedelemben nem jellemző a fekete munka. Inkább a bérpótlékok kifizetésével, a szabadság kiadásával, a nyilvántartással és a szabálytalan túlmunkával vannak gondok. Mindez főképp a kisebb foglalkoztatóknál fordul elő, a nagyok adnak magukra, vagy úgy is mondhatjuk: tudnak áldozni munkaügyi szakember alkalmazására. A fenti okok miatt gyakran szab ki a felügyelőség bírságot. A magánfoglalkoztatók, kisebb társaságok nem mindig csinálnak ügyet belőle, hogy a Munka Törvénykönyve szerint vannak korlátok a munkáltatók számára is. Például nem veszik figyelembe, hogy a 40 órás heti munkaidő mellé jár a 42 óra pihenőidő, a túlmunkáért pedig bérpótlékot kell fizetni.

A kereskedelemben dolgozók megszokták, illetve kénytelenek megszokni,

hogy az ő munkaidejük beosztása más, mint például egy hivatalnoké. Ahhoz, hogy a vevő vasárnap is vehessen barkácskészletet és marhahúst, valakinek vasárnap is be kell ülni a kasszába. Vagy ha a nyitvatartás úgy diktálja, délután kell dolgozni este kilencig. A munkaügyi kirendeltségen úgy látják, ezek a körülmények a fiatal, kisgyermekes nők számára például szinte elérhetetlen munkahellyé teszik a nagyobb üzleteket és bevásárlóközpontokat.

Kereskedelmi vállalkozások száma Kecskeméten

Nagykereskedelem

- élelmiszer-, ital-, dohányáru	78
- textil	7
- ruha, lábbeli	30
- elektromos háztartási cikk	3
- nem mezőgazdasági eredetű anyag, hulladék	127

Kiskereskedelem

- iparcikk jellegű vegyes	85
- élelmiszer, ital, dohányáru	111
- gyógyszer, gyógyászati termék, illatszer	40
- textil	2
- ruházati	266
- lábbeli, bőráru	6
- bútór, háztartási cikk	10
- elektromos háztartási cikk	28
- vasáru, festék, üveg	47
- könyv, újság, papíráru	67
- egyéb, máshová nem sorolt iparcikk	168

(Forrás: Megyei Kereskedelmi és Iparkamara)

Patakyné Peák Mária, az Univer kereskedelmi igazgatója azt mondja, hogy a kereskedelemben ma összehasonlíthatatlanul érdekesebb és izgalmasabb dolgozni, mint tíz-tizenkét évvel ezelőtt. A nyolcvanas évek szinte már unalmasak voltak, bár a mélyben már készülődött a változás. Aztán jött a század utolsó évtizede, s vele együtt a piacgazdaság, a versenytársak. A szakmabelieknek rengeteg újdonságot kellett megtanulni és sikerrel alkalmazni. Mitől tudott az Univer az elmúlt évtizedben nem csupán megmaradni, hanem még növekedni is, méghozzá úgy, hogy ehhez nem vont be külföldi tőkét? A kereskedelmi igazgató szerint ez leginkább két okkal magyarázható:

- Az Univernél mindig volt tudatos fejlesztés, igazodva a kor igényeihez. Mindig előre próbáltunk menekülni, nem pedig visszafejleszteni. Amikor például megjelentek a multik, a bevásárlóközpontok, feltettük magunknak a kérdést: mostantól mi lehet a mi szerepünk? Abban kell felkészülni és jobbnak lenni, amit mi tudunk nyújtani, például a napi bevásárlás és a kisteleplési ellátás területén. A kilencvenes évek elején végrehajtottuk a profiltilisztítást, a megmaradt üzleteket pedig igyekeztünk úgy felszerelni, hogy városi színvonalnak feleljenek meg. Rengeteg pénzt költöttünk a számítástechnikára, a vonalkód bevezetésére, de e nélkül már

nem lehet minőségi munkát végezni a kereskedelemben. 1998-ban megvásároltunk egy tatai székhelyű céget, ezzel tizenegy új üzletünk lett, és átléptük a megyehatárt is. Az Univernél nagyon nagy értéket jelentő szellemi tőke halmozódott fel. Fiatalos hév, friss tudás plusz a régebben itt lévőek tapasztalata és tudása - egyenlő az ütőképes csapattal. Ez a csapat tette lehetővé mindig, hogy sebeink nyalogatása helyett előrehaladjunk. Vagyis a jó helyzetfelismerés, ebből eredő jó stratégia, valamint az itt dolgozók összetartása, röviden így lehetne összefoglalni az Univer "titkát".

A Kecskemét környéki települések hajdani áfész boltjai ma is fontos láncszemei az ellátásnak. Ezeket az Univer nem zárta be, hanem részben eladta, ha lehetett, azoknak, akik benne dolgoztak, és hitellel is segítette őket, mint Ménteleken vagy Matkón. A nagyobbakat ma is üzemelteti, mint Jakabszálláson. A piac, mondja Patakyné Peák Mária, szüntelenül átrendeződik, hol nagyobb, hol kisebb mértékben. A Billa nyitását kicsit mindenki megérezte, a Tesco enél sokkal nagyobb kihívás lesz. A jövő a bevásárlóközpontoké, de ezt a jövőt fűszerezi, hogy a kistelepléseken megmaradnak a vegyesboltok, a városközpontokban pedig az élelmiszerüzletek, ahová a vevő a napi cikkéért betérhet - véli az Univer kereskedelmi igazgatója.

Kecskeméten nyílik február közepén az országban a tizedik Tesco hipermarket. 4,5 milliárd forintért épült, 19 600 négyzetméteren, amiből 10 000 négyzetméter az eladótér. Nyolcvan ezer féléle árucikket kínálnak, rendszeres kedvezményekkel és akciókkal. Itt majdnem mindent lehet kapni. Televíziót, kenyeret, cipőt, paradicsomot és paprikát, friss pizzát és huszonkét féléle halat meg rákot.

A hipermarket építését, mint generálkivitelező, a KÉSZ Csoport vezette. Csúcsidőben 840 ember dolgozott az építkezésen. Beépítettek 83 kilométer kábelt, felszereltek 8300 lámpatestet, hogy a többi szükséges kellékről ne is beszéljünk. A Tesco az áruház nyitásával 450 embernek adott munkahelyet, de nem a munkanélkü-

liek közül toboroztak dolgozókat. A bevásárlótér előtt kialakított üzleteket és egy gyorsbűfét helyi vállalkozóknak, kiskereskedőknek adták bérbe.

Az óriás tehát hamarosan megnyitja kapuit. A legnagyobb hal vajon megeszi-e a kicsiket? Vitai László igazgató, elmondása szerint, nem érezte, hogy Kecskeméten félnének a Tescotól. Mármint a szakmabeliek. Aki fél a leendő konkurenciától, az elmegy, és megpróbálja mielőbb kikémlélni, mire számíthat, mondta az igazgató. De ő nem tapasztalta, hogy bárki is komolyabban érdeklődött volna, például akkor, amikor a vezetőket toborozták. Talán azért, mert tavaly ősszel még nagyon messzinek tűnt a Tesco februári nyitása.

Kecskeméten a Mezei utca sarkán van egy húsbolt, amit szinte az egész városban ismernek. Egyik tulajdonosa, Beke Mihály, valódi régi motoros a szakmában. Volt vállalati alkalmazott, aztán szerződéses és jövedelemérdekltségű üzlet vezetője. 1990-ben egyéni vállalkozó lett. Az elosztásos kereskedelemről a piacgazdaságig mindent megtapasztalt már.

- Valamikor húsz húsbolt is működött Kecskeméten, most alig néhány van - mondja - Aki nem haladt az idővel, nem korszerűsített, az már nincs a pályán. A kilencvenes évek elején sokan kezdtek iskolai végzettség nélkül, jó üzleti érzékkel, és egy ideig ment is nekik. Aztán rá kellett döbbsenni, hogy vagy szakmailag is fejlődnek vagy bezárhatnak. A fejlődés, a korszerűsítés sok pénzbe kerül. A kiskereskedőknek ezt mindig saját erőből kellett megoldani, támogatást nem nagyon kaptak. Nemrég egy kamarai tanácskozáson mondták el, hogy a gazdasági társáknak 5 milliárd forintja van a kereskedelem támogatására. Ez nagyon kevés. Németszágban például kétezer márka a támogatási fejkvóta.

Az üzlet a Mezei utcán az utóbbi években sokat változott, előnyére. Hogy ez mennyi munkába, erőfeszítésbe került, azt csak a tulajdonosok tudják. A vevők nem, ők csupán szeretnek itt vásárolni.

A régi kedvenc

Az Alföld Áruház 1971-ben épült, s megnyitása valószínűleg jóval nagyobb jelentőségű esemény volt, mint ma bármelyik bevásárlócentrumé. Akkoriban nem kellett ravaszabbnál ravaszabb akciókkal be- és átcsábítani a vevőket, a kereslet ott tapogrott az ajtó előtt, és alig várta, hogy beszabadulhasson az átlagnál sokkal jobban ellátott áruházba. Az Alföld azóta kinőtte az eredeti 5200 négyzetmétert, és egyre több vetélytárrsal kell megmérkőznie. A szemünk láttára növekedett, először a kirakatsorból lettek üzletek, aztán az épületet két ütemben is bővítették. Ma az eladótér nagyobb, mint az eredeti alapterület Tavaly a közös vállalat részvénytársasággá alakult.. Az Alföld, sok kecskeméti és Kecskemét környéki lakos máig legkedvencebb áruházba, úgy tűnik, jól bírja a harcot.

- A beruházások megalapozták az áruház hosszútávú jövőjét - mondja Lehoczky József, az Alföld Rt vezérigazgatója.- Az Alföld nagy előnye, hogy a városközpontban található, és bőven van parkolási lehetőség a környékén. Hetvennégy bérlőnk is hozzájárul, hogy széles és színvonalas legyen az áruválasztékunk. Tagadhatatlan, hogy erősödik a konkurencia, ami ellen nem sokat tehetünk. A kereskedelem jelenlegi legnagyobb problémája a vásárlóerő csökkenése. A vásárlóerő jelentős részét a kecskeméti körzetben korábban a mezőgazdaságból származó jövedelmek adták, ez az utóbbi években nagyon megcsappant. Az Alföld az egész város és vonzáskörzetének áruházba, így pontosan érzékeljük, hogy vásárlásra egyre kevesebb pénz jut. Ha a vásárlóerő nem csökkenne ilyen mértékben, nem jelentene olyan nagy veszélyt az üzletek számának növekedése, tehát elég nagy lenne a torta, amin osztozkodni kell. De ebben a gazdasági helyzetben is meg kell próbálni talpon maradni, szakmailag és emberileg mindent megtenni, hogy ne veszítsük el a vevőinket. Szeretnénk, ha az Alföld továbbra is megőrizné otthonos hangulatát, családias jellegét. A fejlődés érdekében rengeteg feladatunk van, de ezekről nem beszélünk, mert ebben a szakmában ilyesmit nem lehet előre elárulni. Reméljük, hogy a kecskemétiiek továbbra is szeretni fogják az Alföld Áruházat.

Csillagnéző

A Nap január 20-án este érte el a Vízöntő jegyét. Ez az ekliptika tizenegyedik szakasza. A február 19-ig tartó időszak fő eseményeit - akár csak a decemberi képletben - most is a Nap és a Hold szembenállása (szellem-lélek, férfi-nő, fő-nők-beosztott, hatalom-nép, stb. ellentét), határozza meg. Február 5-én, valamivel délután 2 óra előtt részleges napfogyatkozás lesz. A naprendszer legnagyobb bolygója, a Jupiter február 14-én belép a Bika jegyébe, ahol már lassan egy éve "várakozik" rá a Szaturnusz. Kettejük randevúja növeli az önbizalmat, de mérsékli a féktelen optimizmust. Legutóbb 1941-42-ben jártak együtt ebben a jegyben, ami önmagában véve nem látszik jó ómennek, de akkor ott tanyázott az Uránusz is, amely most saját jegyében, a Vízöntőben egyelőre jóindulatúnak mutatkozik. Meglepetést persze okozhat, mivel a napfogyatkozás idején szorosan együtt áll a Nappal és a Holddal.

KOS. A jegy utolsó három napján született Kosok Napján ebben az időszakban vonul át a Jupiter. Ez kedvező konstelláció az önbizalom erősítésére, a szellemi képességek bizonyítására, állás-változtatásra vagy utazásra. Az optimizmus és a lelkesedés lendületét érdemes kihasználni.

BIKA. Az április 21-22-én született Bikák a Kosokhoz hasonlóan hasznosíthatják a jupiteri energiát. A Szaturnusz fékező, nevelő hatását a május eleji Bikák tapasztalhatják leginkább, bár sokkal enyhébben, mint december folyamán. Pozitív hatása a koncentráció képesség javulása és a teherbírási növekedése.

IKREK. Az Ikrek jegyűek most a hivatásra, karrierre, céljaik lendületes megvalósítására koncentrálnak sikeresen, de akik június második hetében születtek, jól teszik, ha néha visszafogják magukat, mert különben teljesen kimerítik energiáikat. A jegy végén születtek, azokat családi vagy érzelmi ügyek hátráltatják.

RÁK. A júniusi Rákok támogatásokat keresnek céljaik megvalósításához. Jól érezhetik magukat baráti körükben, vagy csapatmunka közben. Akik viszont a jegy végén születtek, megszenvedhetik a bevezetőben említett holdfogyatkozást.

OROSZLÁN. Az Oroszlánok többsége természetével ellentétes visszahúzóásra kényszerül, vagy önként zárja magára gyakrabban az ajtót. Előfordulhat váratlan fordulat a munkahelyükön, a júniusi születésűek akár munkahelyi intrikára is számíthatnak.

SZÜZ. A Szüzek többségének érdemes fokozottan figyelnie egészségére, különösen a megfázásból eredő betegségektől kell óvakodniuk. A szeptemberi Szüzek a szokásosnál is kritikusabban lesznek önmagukkal és környezetükkel szemben, s ez bonyodalmat okozhat a családban vagy a párkapcsolatban.

MÉRLEG. A Mérlegek a pénzkeresetre koncentrálnak ebben az időszakban, s jó esélyük lehet anyagi helyzetük javítására. Akik viszont a jegy végén születtek, legyenek készenek óvatosságra, ha szerződést írnak alá, s utazás közben is számíthatnak kellemetlenségekre.

SKORPIÓ. A holdfogyatkozás különösen a Skorpió jegy elejét érinti érzékenyen, így az ő számukra is ajánlott az óvatosság a közlekedésben s bármilyen kommunikatív kapcsolatban. A részleges napfogyatkozás az október 8-10. közöttiekre lehet hatással, főleg február 4-6. között számíthatnak váratlan eseményre, ha nem elég elővigyázatosak.

NYILAS. A Nyilasokkal a Plútó kellemetlenkedik, de inkább csak azokkal, akiknek születési horoszkópjában fontos helyet foglal el a bolygó. Nekik nehéz, hosszan elnyúló válságokat kell megoldaniuk, főleg azoknak, akik december elején születtek. Szerencsére a Plútó többnyire megengedi a tiszta lappal való újrakezdést.

BAK. A Bakok egy hónapnyi gürcölés után most kipiheshetik magukat, a jegy ebben az időszakban üresen áll. Uralkodó bolygójuk, a Szaturnusz jól áll, s főleg a december végi, január eleji Bakokat segíti az előbbre jutásban. Akik viszont karácsony táján születtek, kétszeresen koncentrálnak február 4-6. között.

VÍZÖNTŐ. A Vízöntőket érinti legérzékenyebben a hold- és a napfogyatkozás. Akiknek a születésnapja e két dátum közelébe esik, egyrészt érzelmeikre, másrészt életvitelükre, munkahelyi magatartásukra figyeljenek fokozottabban, s ne feledjenek az évszaknak megfelelően öltözni.

HALAK. A Halak jegyében most egyedül a Mars jár, az is át lép a Kosba február 12-én. Ám addig sok energiát adhat a partnerkapcsolatok megoldásához. Mivel azonban január 20-án diszharmonikusan állt a Plútóval, családi ügyekben tartózkodni kell az erőszakos, erőltetett megoldásoktól.

L. A.

A jövő kézilabdázói

Kíváncsian indultam a Bolyai Kupa fiú kézilabda torna keretében megrendezésre kerülő fogadásra, amit utólag inkább egy baráti találkozónak neveznék. A Bolyai Gimnázium igazgatója Klinger Ádám és helyettese Vargáné Hajdú Mária fogadták a vendégeket. A hivatalos köszöntőket a kötetlenebb beszélgetés, a kemény mérkőzések utáni kikapcsolódás követte. A résztvevők többségéről az volt az érzésem, hogy szinte otthon érzik magukat. Ez nem is csoda, hiszen jó páran évek óta meghívottjai ennek a tornának. A háromnapos sportesemény fő szervezője Szabó Lászlóné volt, a hazai csapat testnevelője és edzője, aki a Magyar Kézilabda Szövetség Utánpótlás Bizottságának is tagja.

- Mikor és hogyan "született" a Bolyai Kupa?

A sporttagozatos képzéshez kapcsolódóan először még lányok is szerepeltek és 4-4 csapattal rendeztük meg. Később a lányok gyengébbek lettek, így részükre már nem hirdettük meg a versenyt, a fiúknak viszont kibővítettük 8 csapatosra. Úgy gondoltuk, hogy az országos diákolimpiai eredmények alapján meghívjuk a legjobb 7 együttest és a mindenkorú serdülő válogatottat. Ebben a rendszerben most sorrendben ez a 4. Bolyai Kupa. Nagyon népszerű a szakemberek és a diákok körében is. Gyakorlatilag ez az egyetlen tisztán iskolai csapatokra épülő középiskolás torna.

- A rendezvényhez egy szakmai fórum is kapcsolódik...

A testnevelő kollégákkal beszélgetve kiderült, hogy általában hasonló problémákkal küszködünk. Innen az ötlet a szakmai fórum megszervezéséhez. Először csak labázásban, egy-két hét eltéréssel kapcsolódott a kupához, majd idén már másodsorra a háromnapos program része lett. Mindig igyekeztünk olyan, elsősorban gyakorlati szakembereket meghívni, akik az adott szakterületen eredményesek.

- Kik voltak az eddigi fórumok előadói?

Kovács László, volt világválogatott, a Magyar Testnevelési Egyetem tanára, junior válogatott edző. Jelenleg a FOTEX vezetőedzője. Mocsai Lajos, a magyar női válogatott szövetségi kapitánya. Kovács Péter, a Magyar Kézilabda Szövetség szakmai igazgatója. Budai Ferenc, aki az ifjúsági válogatottak volt, a Pick Szegednek pedig a mostani edzője. Néhány elméleti előadást is hallhattunk, többek között a speciális sportsérülésekről.

- Kiket hívtak a mostani szakmai fórumra?

Ebben az évben sikerült meghívni Prof. Nenad Zvonareket, a Horvát Kézilabda Szövetség instruktort. Nagyon jó szakember. Kifejezetten az utánpótlással foglalkozik. Az utóbbi egy évben két szakönyve jelent meg. Kapusképzésből és a nyitott védekezés edzésgyakorlataiból tartott bemutatót. Teljesen új gyakorlatsorokat láttunk. Id. Kiss Szilárd, a fiú ifjúsági válogatott vezetőedzője, a nyitott védekezés elleni támadás oktatásának edzésgyakorlataiból tartott bemutatót a Veszprém csapatával, szintén fiatal kézilabdázók számára. Kovács Péter szakmai igazgató előadásában a kiválasztás aktuális problémáiról irányvonalairól hallhattunk.

- Mely csapatok vettek részt a tornán?

Az elmúlt évi országos diákolimpiai eredmények alapján meghívtuk Békés, Budapest, Győr, Szarvas, Szeged, Veszprém csapatait, valamint a serdülő válogatottat. A bolyais fiúkkal együtt így alakult ki a nyolcas mezőny.

- Visszatekintve hogyan értékeli az elmúlt öt év munkáját és a mostani szereplést?

Látható módon folyamatosan emelkedik a játék színvonala, egyre jobban képzett játékosok lépnek pályára. A tavalyi csapatunkból jelenleg kilencen játszanak NB I.B-ben, NB II-ben. Egy ifjúsági és három serdülő válogatott volt. A Bolyai Kupák történetében tavaly szereplünk legjobban. A serdülő válogatott, a Győr és a Veszprém mögött az előkelőnek számító 4. helyet szereztük meg. Idén nagyon fiatal csapatunk. A 8. helyen végeztünk, de ügyesek, sok van bennük. Két év múlva lesznek majd igazán jók. Öröndetes, hogy Halász Máté, Csorba Gábor és Tamási János bekerültek a serdülő válogatottba. Évek óta mindig ott vagyunk az országos diákolimpia döntőjében. Bízom abban, hogy ők is az elődeik nyomdokába lépnek. A Delfin KC ifjúsági és serdülő csapataiban játszanak. Heti 8-9 edzéssel készülnek. Az iskolában maximálisan elismerik a gyerekek eredményeit és támogatják a munkánkat.

Így láttuk...

Kovács Péter, a Magyar Kézilabda Szövetség szakmai igazgatója

A Bolyai Kupa évek óta a legrangosabb középiskolás rendezvény, amelynek igen lelkes és hozzáértő szervezője Szabó Lászlóné, a kecskeméti csapat testnevelő-

je, edzője. Ezen a tornán már sok tehetséges játékos tűnt fel és bízom benne, hogy ez a jövőben is így lesz. Külön köszönet azért, hogy a serdülő válogatott ismét játéklehetőséget kapott ezen a versenyen. Az MKSZ Elnökségének határozata értelmében még több figyelmet szeretnénk szentelni az utánpótlás nevelésnek és fejlesztésnek. A feladat eredményes végrehajtásához nagymértékben hozzájárul ez a kecskeméti torna és a programhoz szorosan kapcsolódó szakmai fórum. Nagy szükség van ezekre a szakmai találkozókra. Sajnos, ez az egyetlen ilyen rendezvény az országban. Minden évben szívemmel és örömmel jövök Kecskemétre.

Paczolay Gyuláné, testnevelő tanár, a Kiskunhalasi Diáksport Tanács elnöke, a KNKSE ifjúsági edzője

Nagyon jó kezdeményezésnek tartom egy középiskolás kupa és egy szakmai fórum összekapcsolását. Olyan szakembereket hívtak meg, akik világszerte elismertek. Előadást hallhattunk Kovács Péter szakmai igazgatótól a kiválasztásról. Sajnos a kiválasztás elmélete a gyakorlatban nem valósul meg. A fizikai, lelki sajátosságok, a család, az iskola mint befolyásoló tényezők meghatározóak. Azokat, akiknél ezek a helyén vannak, nagyon kell becsülni, példaértékű lehet mások számára. Prof. Nenad Zvonarek horvát szakember és a jövő játékosai foglalkozó id. Kiss Szilárd a modern kézilabdázás védekezési formáját mutatta be. Nagyon lényeges, hogy ez a gyakorlat anyag minden szinten használható, minden képesítéssel lehetett profitalni belőle, legyen valaki edző vagy testnevelő. A gyakorlatanyag jól épült be a kupába. Ezt bizonyítja, hogy olyan korú gyerekek mutatták be, akiknek ez elsősorban szólt. Jó lenne minél több ilyen szakmai fórum. Biztos, hogy a szakemberek körében még nagyobb érdeklődést váltana ki.

Imre Vilmos, a fiú serdülő válogatott edzője

Köszönettel tartozom a szövetség nevében is, hogy a serdülő válogatott részt vehet ezen a kupán. Személy szerint én először vagyok itt. A verseny színvonalas, nagyon meg vagyunk elégedve a szervezéssel, az ellátással. Nagyon jó csapatok vannak, sajnos mi még elég fiatalok vagyunk, így számunkra a tapasztalatszerzés a cél. A sportprogramot kiegészítő szakmai fórum igen hasznos az utánpótlásban dolgo-

Kovács Péter

Szabó Lászlóné

zó szakemberek számára. Tavaly is itt voltam, mint magánember. Akkor és az idén is nagyon jó előadások voltak. A kecskeméti szervezése egyedi, hiszen az országban sehol másutt nem rendeznek szakmai képzéssel összekötött utánpótlás-tornát.

Kabók József, a Bács-Kiskun Megyei Kézilabda Szövetség főtájtára

Az alapítástól kezdve részt veszek a Bolyai Kupán, először mint szülő, majd a megyei szövetség főtájtáraként kapcsolódtam be a lebonyolításba. Az ország legnívósabb fiú utánpótlás rendezvényévé alakult. Előadást hallhattunk Kovács Péter szakmai igazgatótól a kiválasztásról. Sajnos a kiválasztás elmélete a gyakorlatban nem valósul meg. A fizikai, lelki sajátosságok, a család, az iskola mint befolyásoló tényezők meghatározóak. Azokat, akiknél ezek a helyén vannak, nagyon kell becsülni, példaértékű lehet mások számára. Prof. Nenad Zvonarek horvát szakember és a jövő játékosai foglalkozó id. Kiss Szilárd a modern kézilabdázás védekezési formáját mutatta be. Nagyon lényeges, hogy ez a gyakorlat anyag minden szinten használható, minden képesítéssel lehetett profitalni belőle, legyen valaki edző vagy testnevelő. A gyakorlatanyag jól épült be a kupába. Ezt bizonyítja, hogy olyan korú gyerekek mutatták be, akiknek ez elsősorban szólt. Jó lenne minél több ilyen szakmai fórum. Biztos, hogy a szakemberek körében még nagyobb érdeklődést váltana ki.

Írta: Zsámboki Anna

KECSKEMÉTI IFJÚSÁGI OTTHON PROGRAMAJÁNLATÁBÓL

Tel./fax: 76/481-686, 481-523

2000. február 4-én és 29-én 14 órakor. Az államalapítás ezer éves évfordulójára hirdetjük meg műveltségi játékunkat ... KORO-NA ÉS KARD címmel 3-4. osztályosok részére, ISTVÁN KIRÁLY ÖRÖKSÉGE címmel 5-6. osztályosok részére

2000. február 4-én 18 órakor GITÁREST 2000. február 5-én 9 órakor ÓVODA - BÖRZE Melyik óvodába járjak? Kecskeméti óvodák bemutatkozása. Személyre szóló tájékoztatás. Pszichológiai tanácsadás. Fejlesztő, tanulást segítő játékok vására.

2000. február 7-én 16 órakor Művészeti középiskolába és főiskolára történő felvételihez PORTRÉ és ALAKRAJZ 7-8. osztályosoknak és középiskolásoknak. Vezető: Szabó Pál festőművész Díja: heti 700 Ft/4 óra/

2000. február 7-én 17 órakor KÉSZÍT-SÜNK EGYÜTT RAJZFILMET, GYUR-

MAFILMET, TÁRGYANIMÁCIÓT ! - Szoboszlai Péter Balázs Béla-díjas filmrendező vezetésével. "KÉPRŐL KÉPRE" RAJZ-ÉS ANIMÁCIÓFILMES ISKOLA 10-16 évesek jelentkezését várjuk személyes beszélgetésre és filmvetítésre, amely egyben a beiratkozás ideje.

2000. február 19-én 18 órától ÍR és BRE-TON est a BRAN együtessel 18 órától dia-vetítés, 19 órától koncert, 20.30 órától tánc-ház Belépő: teljes programra 600 Ft, koncert + tánc házra 500 Ft, tánc házra 300 Ft Jegyek elővételben az Ifjúsági Otthon pénztárában kaphatók. Információ: Zum Erika

2000. február 22-én 15 órától IFJÚSÁG NAPJA "Fiatalság, bolondság" címmel játékos vetélkedő. Módszerbörze szabaddíós programok megvalósításához. 6 fős ifjúsági közösségek írásos jelentkezését várjuk február 10-ig. A belépés díjtalan a vetélkedőben résztvevőknek !

2000. február 25-én 15 órakor JÓKAI- IRODALMI TEADÉLUTÁN A gasztronómia szerepe Jókai műveiben.

2000. március 1-én 17.00 órától KÖZÖS KINCS- határon túli magyar irodalom Előadók: Szabó András előadóművész és tanár A Kecskeméti Ifjúsági Otthon Diákgalériája képző- és iparművészeti pályázatot hirdet "VALAHOL EURÓPÁBAN" (Életérzésem az ezredfordulón) címmel. A pályázatra bármilyen technikával készült alkotással lehet pályázni. (Textil, kerámia, fotó, alkalmazott grafika, festészet, kispasztika ... egyéb.) Grafikákat 50 x 70-es kiállításra kész állapotban kérjük beküldeni. Beküldési határidő: 2000. február 29.

VERSMONDÓK TALÁLKOZÓJA 2000. A Kecskeméti Ifjúsági Otthon és a Kecskeméti Drámapedagógiai Műhely 2000. tavaszán ismét meghirdeti Kecskemét és környéke általános iskolásainak a Versmondók Ta-

lálkozókat. Korcsoportok: 1-2., 3-4., 5-6., 7-8., osztályosok Versválasztás: kötetlen /a magyar és a világirodalom alkotásaiból/ Jelentkezési határidő: 2000. február 29. Információ: Csizmadia Ilona Kecskeméti Diákok és Diákönkormányzatok Egyesülete

Az önálló jogi személyként működő egyesület szeretettel vár minden érdeklődő és bekapcsolódni kívánó diákot! A találkozók ideje: csütörtökön 15-17 óráig.

A Kecskeméti Ifjúsági Otthon és a Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Intézet RENDHAGYÓ ÓRÁKAT szervez pedagógusoknak és középiskolás diákcsoportoknak társadalomismeret, helyismeret, matematika tantárgyakból.

A témafeldolgozás diákok által tanár animátori közreműködéssel vagy tanár-diák együttműködésben valósul meg. Helyszín: Ifjúsági Otthon. Az érdeklődő pedagógusok, diákok részvétele térítésmentes!

Megerősítve

A megyei közigazgatási hivatal vezetői munkakörére benyújtott pályázat alapján a miniszterelnök a Bács-Kiskun Megyei Közigazgatási Hivatal vezetésével dr. Metzinger Évát, a hivatal eddigi vezetőjét bízta meg. A megbízásról szóló okiratot január 7-én a Miniszterelnöki Hivatalban vette át.

SZÉP VOLT!

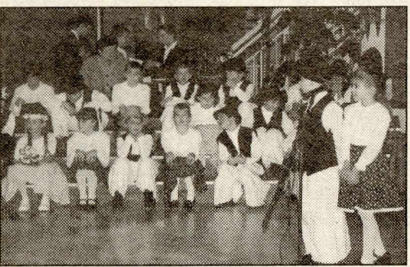
Lapunk számos karácsonyi rendezvényre, eseményre kapott meghívást. Sajnos nem mindenhol jutottunk el és a képek sem tudják azokat a pillanatokat és azt a hangulatot hűen visszaadni, amelyeknek így egy kicsit azért utólag talán olvasóink is részesei lehetnek. A Széchenyivárosi Plébánia, valamint a Közösségépítő Egyesület évek óta szervez karácsonyi rendezvényeket. Tavaly a nagycsaládosoknak is szereztek emlékeztető percek. (Gáspár Dani és Marci is örültek az ajándékoknak)

A nagytemplomban a kecskeméti iskolai kórusok karácsonyi hangversenyét élvezhettük, (fent) míg a nemrég alakult Erdélyi Kör az érseki helynökség épületében tartott családi hangulatú estet. (lent)

A piaristáknál (fent) és a Mátyás király iskolában (lent) szinte minden szülő kíváncsi volt a gyerekek műsorára.

A versengő szavalkók, középpont a győztes

A MAGYAR KULTÚRA NAPJÁN

A Magyar Kultúra Napja 2000. címmel kecskeméti rendezvények sorában az ünnepélyes kiállítás-átadások mellett több színvonalas esemény résztvevői lehettünk. A Tanítóképzőben Tudomány és művészetek az ezredfordulón címmel volt szakmai tanácskozás. A Liga Szakszervezetek Könyvtárában a Magyar Versek estje volt. Az Ifjúsági Házban Kölcsey szavalkóverseny zajlott. A Kölcsey-szavalkó verseny eredménye:

1. Bata Éva Tóth László Ált. Isk. Főlkészítette: Mihaláné Szabó Tünde. 2. Kamarás Frigyes Kodály Iskola Főlkészítette: Szabó Sándorné. 3. Koltzsa Zsófia Katona József Gimnázium Főlkészítette: Sárosi Péterné. Különdij: - Vass-Eysen Ábel Református Kollégium Gimnáziuma - Miskuly Timea Arany János Általános Iskola - Ivánovics Petra Bányai Júlia Gimnázium

A mai Kölcsey címmel Kulin Ferenc irodalomtörténet előadása vonzott sok érdeklődőt, melynek társrendezője a Magyar Irodalomtörténeti Társaság helyi tagozata volt.

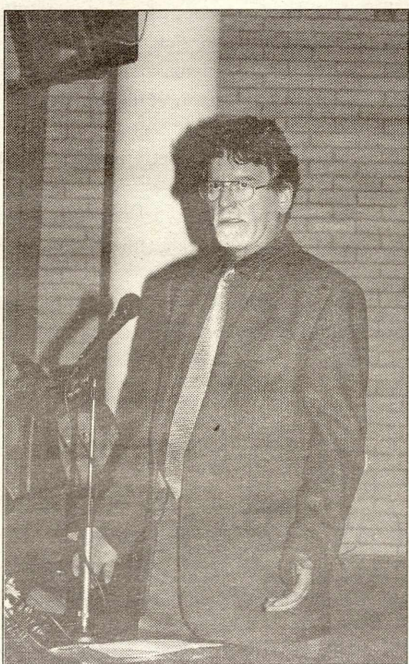
A városi rendezvényeket a Kodály Iskolában tartott egész estés szép koncert zárta.

Párizsi fotók

25 szet párizsi címmel nyílt meg január 31-én Haydu Tamás fotográfus, főiskolai tanársegéd (lapunk fotósa) kiállítása a Szent-Györgyi Albert Egészségügyi Szak-középiskola (Nyíri út 73.), melyet Szappanos István festőművész, tanszékvezető docens ajánlott a közösségnek.

Apáczai Csere János-díjat kapott Brenyó Mihály, a kecskeméti Bányai Júlia Gimnázium tanára.

Németh László-díjat kapott dr. Szappanos Albert, a kecskeméti Zrínyi Ilona Általános Iskola igazgatója.

A Katona József Könyvtárban Nemzetkép és jövőkép címmel tartott rendezvény vendégei voltak Jankovics Marcell (képünkön) a Nemzeti Kulturális Alapprogram elnöke, Buda Ferenc költő és Berecz András népművész.

Új tárlat

A Meditres Egészségházban Apró Tamás (baloldalon) fa képeinek kiállítását nyitotta meg élénk érdeklődés mellett, Kriskó János művelődés-történész.

Amíg van remény

A buszmegállóban álldogáltunk, már jó ideje. A város bőmbőlve fogadta a ködös alkonyt, autók húztak el széles és hosszú sorban a körúton, emberek tülekedtek a járdán. Csúcsforgalom, ronda idő, eső és hideg.

Nem láttam, honnan jött a kutya, egyszer csak ott volt, ahogy a kutyák szokták. Nagy volt, öntudatos és alutáplált, a bundájáról csöpögött a víz. Mindenkihez odament. Szívósan, türelmesen, csöppet sem sietve végigjárta az embereket és kutatva belenézett az arcukba. Volt, aki elzavarta, volt, aki meg akarta simogatni. A kutya nem bánta az elutasítást, és nem fogadta el a simogatást.

Lehajoltam hozzá. Néhány pillanatig egymásra meredtünk. A szemében nem volt könyörgés vagy a kiveret kutyák féls és sunyi alázata. Várakozás volt benne. Majd a tények nyugodt, szinte bölcs tudomásulvétele: ez sem ő. Lassan, elszántan továbbment.

Bejött a busz, felszuszkodtunk rá. Az emberek, a sötétség eltakarták előlem az állatot. Többé soha nem láttam a városban. Nem tudom, megtalálta-e, akit szomorú kutyaméltósággal keresett.

Írta:
Magyar Ágnes

ALAPÍTVÁNYI HÍREK

A kecskeméti Gitárklub és Alapítvány évzáró-évnívító baráti összejövetelén a tagokon kívül több támogatójuk is részt vett. A sok jótékonyági célú és egyéb rendezvényeken gyakran szereplő gitárzenekar idén is várja a meghívásokat, és az 1 százalékos felajánlásokat is. Adószámuk: 18342231-1-03

A KECSKEMÉTI ADD TOVÁBB ÖNKÉNTES SEGÍTŐ SZOLGÁLAT ALAPÍTVÁNY célja a kisgyermekes családok baráti segítése. Kérjük, hogy amennyiben egyetért a családok mentális segítségének szükségességével, kiemelten közhasznú alapítványunk javára ajánlja fel jövedelemadója 1 százalékát az adócsomagban található szokásos nyomtatvány felhasználásával ingyenesen dolgozó munkatársaink működési költségeinek fedezésére.

Adószám: 18341539-1-03

Kálmós Éva szervező

A MOZGÁSSÉRÜLT FIATALOKÉRT közhasznú alapítvány tisztelettel kéri az adózó polgárokat: éljenek a lehetőséggel, amit az adójuk 1 százalékának felajánlása jelent. Vagyis, hogy önmaguk határozzák meg a közpénz hasznosításának mikéntjét. Ajánljuk figyelmükbe a Kecskeméti élő fiatal mozgássérülteket, akik ma már a felnőttkorba léptek ugyan, de a közlekedés nehézségei ellenére is szeretnek havonta egyszer klubozni, nyáron táborozni, sportolni. S ha életük sokban különbözik is az épekétől, tudnak örülni az élet apró ajándékainak. Segítsék őket!

Adószám: 18-340260-2-03

Szabó Sándorné elnök

A SZÍVHANG ALAPÍTVÁNY az elmúlt esztendőben vállalt feladatait az 1 százalékos adófelajánlásokból tudta teljesíteni. Az új esztendőben is szeretné folytatni a nevében jelzett, a szeretet irányította tevékenységét, segíteni a rászorult fiatalokon, időseken. Kérjük, hogy amikor az adóbevallásukat készítik, gondoljanak az alapítványunkra, s szóljon az Önök szívének hangja is!

Adószám: 18-344783-1-03

Bácskai Andrásné kuratóriumi tag

Lapunk megvásárolható a város és környéke újságárúsító helyein, ingyen hozzáférhető a közintézményekben, valamint ingyen megrendelhető a szerkesztőség címén, telefonján.

Lapunk ezután minden hónap első napján jelenik meg. Lapzártá: minden hónap 20-án.

A HŐSÖK EMLÉKÉRE HAGYOMÁNY-ÖRÖZŐ ALAPÍTVÁNY (6000. Kecskemét, Trombita u. 6. képviseli: dr. Jósza Iván kuratóriumi elnök) közhasznú jogállású.

Az alapítvány célja Kecskemét II. világháborús hősi halált halt ismert és ismeretlen honvéd hősei emlékének megőrzése emlékművel a jelen, az utókor számára, őrizni és ápolni a honvéd hagyományokat.

A nyílt közhasznú alapítványhoz polgártársaink, külföldön élő testvéreink, a céljainkkal egyetértő közösségek, intézmények anyagi és erkölcsi támogatással csatlakozhatnak, hogy méltóképpen hajthassunk fejet hőseink emléke előtt, akik a legdrágábbat, az életüket adták a magyar népért, a magyar hazáért.

A személyi adózásról szóló törvény alapján az adomány összegének 30%-a vehető igénybe adócsökkentő kedvezményként. Társasági adózás esetén az adócsökkentő kedvezmény másfélszeres.

Csekk számlaszám Magyarországon: OTP 11732002-20346421

Köztér az interneten

Lapunk az interneten!

A <http://www.kecskemeti.info.hu> címen találhatják meg. E-mail-en is várjuk Olvasóink véleményét, hozzászólását és írásait.

"Emilünk":
kozter@kecskemeti.info.hu

Köztér

Kecskeméti közéleti lap

Alapította: Kerényi György

Főszerkesztő: Nagy Mária

Főmunkatárs: Magyar Ágnes

Fotó: Haydu Tamás

A szerkesztőség címe: 6001 Kecskemét pf.: 483. Ceglédi út 38. Tel./Fax: 76/410-260, 485-720. Telefon: 06-30/928-25-17 E-mail: kozter@kecskemeti.info.hu Támogatóink: Autóúveg Kft., Canada Petrol, Elektrocenter (K.E.K. Kft.), Zephyr Kft. és még többen.

Kiadja: az Extra Piac Kft. 6000 Kecskemét, Petőfi S. u. 1/a. Felelős kiadó: Székely Zsolt. Előkészítés: Hegedűs József.

ISSN 1418-9712.

Nyomtatja: Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdájá. Felelős vezető: Burján Norbert igazgató. Táskaszám: 00-0186

TÜNTETTEK A TEJTERMELŐK

Alföldi tejtermelők demonstráltak január végén a Mizo Rt kecskeméti kirendeltsége előtt Kecskeméten. A mintegy kétszáz tejtermelő gazda és farmer azért tiltakozott, mert a cég nekik is szeptember óta tartozik a tejpenzzel. Mint Szappanos Imre, jakabszállási gazda mondta, nem kegyelemért, vagy segélyért jöttek ide, hanem a jogos járandóságukért.

A tiltakozók petíciót adtak át Lente Sándornak, a Mizo Rt gazdasági igazgatójának, aki csak annyit tudott ígérni: a szeptember-októberi tejpenzt február közepéig, a december-januárit március elején fizeti ki a vállalat. Kecskemét környékén 1400 termelőnek 700 millió forinttal tartozik a cég.